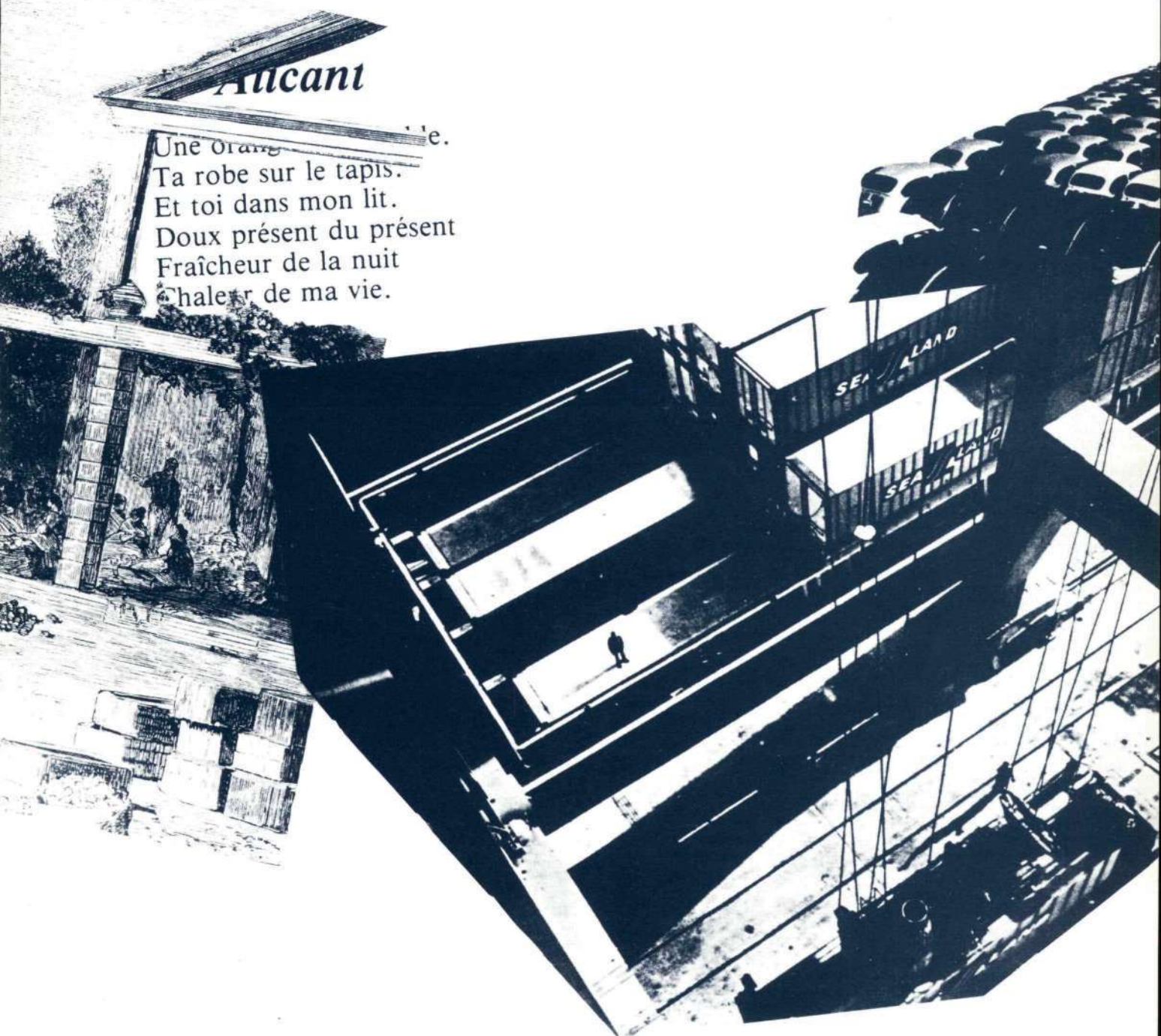

ISSN: 0213-1366
Desembre 1988
núm. 111, any 29

nous horitzons

CRIDA UNITARIA

A L'ATURADA GENERAL DE 24 HORES

A tots els treballadors de Catalunya

El Govern, en permanent coincidència amb els interessos de la dreta econòmica, ha fet impossible aconseguir acords en el procés de concertació, en mantenir una nul·la voluntat negociadora i pretendre la legitimació per part dels sindicats de mesures que, pel seu caràcter regressiu, resulten totalment inacceptables.

Així, ha plantejat un increment ridícul de la cobertura als desocupats que, de no ser ampliat, provocarà que dos de cada tres aturats continuïn sense cap mena de protecció. Es pretén una reforma de l'INEM que va en sentit contrari a la proposta feta pels sindicats d'enfortir el caràcter de servei públic d'ocupació. El Govern ha pactat amb una organització no sindical i amb un sindicat corporatiu uns increments de les pensions i dels sous dels funcionaris absolutament insuficients, la qual cosa, unida a l'absència d'una clàusula de revisió, suposarà una nova pèrdua del poder adquisitiu per aquests col·lectius. S'ha encoratjat als empresaris a que no paguin els increments pactats als acords de revisió

salarial dels convenis, per la modificació de la previsió de la inflació del 3% al 5%, i fins i tot s'ha arribat en alguns casos, com a la Banca, a la inge-rència, per impedir la revisió ja acordada, amb una actitud que violenta l'autonomia de les parts i impròpia d'un Govern democràtic.

Mentre els empresaris i la banca aconsegueixen beneficis fora de mida, es desqualifica a les Centrals Sindicals perquè demanen la creació d'ocupació estable, millores salarials i una distribució més justa de la riquesa.

En lloc de realitzar el gir social que demanden els sindicats per fer front a la greu situació de desocupació i d'increment de les desigualtats socials millorant la condició dels col·lectius més desprotegits, el Govern reincideix en una política insolidària que té com a únic beneficiari a la patronal, i ignora la important contribució que han fet els treballadors a la millora produïda en la situació econòmica.

És en aquesta línia que el Govern i la CEOE, instrumentalitzant el greu problema de l'atur i la seva dramàtica

incidència entre els joves, volen imposar un mal anomenat Pla d'Ocupació Juvenil, malgrat que aquest té el refús total dels sindicats i de les organitzacions juvenils.

Aquest pla tan sols serviria per proporcionar mà d'obra barata als empresaris, sense garanties d'aprenentatge d'un ofici, ni continuïtat a la feina, com ja succeeix a l'actualitat amb els contractes de formació i pràctiques, que són utilitzats a la majoria dels casos per a treballs marginals i no qualificats. Aquest pla seria aprofitat per la patronal per incrementar l'actual tendència de substitució de l'ocupació fixa per eventual, amb greu risc d'acomiadament per aquelles plantilles l'activitat de les quals requereix un baix nivell de qualificació, ja que aquests contractes realitzats dins el pla sortiran de franc als empresaris.

Es discrimina injusticadament a tots els aturats majors de 25 anys, i als joves que han treballat més de tres mesos, als quals se'ls condemna a la marginació, en quedar exclosos de les subvencions i bonificacions previstes per als empresaris al pla.

S'exclou als joves de la negociació col·lectiva, pagant-los tan sols el salari mínim interprofessional i debilitant amb això el poder de negociació dels treballadors. Un projecte d'aquestes característiques incrementaria encara més la precarització i la inestabilitat a la feina, que són les dues grans causes dels alts índexs d'accidents laborals que patim.

Denunciem igualment amb tota fermesa l'actitud del Govern de Convergència i Unió, que s'ha apressat a defensar el Pla d'Ocupació Juvenil, posant de manifest un cop més la seva absoluta manca de sensibilitat social i alhora, la seva identificació amb els plantejaments de la política econòmica del Govern Central.

El Govern Autonomètic té també una important responsabilitat, ja que als Pressupostos de la Generalitat s'han eliminat partides destinades a la lluita contra la desocupació, mentre s'augmentaven desmesuradament les subvencions a empreses privades. En la

precarització del mercat de treball, CiU ha anat encara més lluny, proposant al Congrés dels Diputats la pròrroga dels contractes temporals al seu venciment, quan el que és just, després d'aquest període, és la seva conversió en fixos.

Per fer front a tota aquesta situació, impedir l'explotació que vol fer-se dels joves, i obrir pas a un canvi en la política econòmica i social per tal que sigui favorable als treballadors, les Centrals sindicals CC.OO. i UGT cridem a tots els treballadors i treballadores i al conjunt dels ciutadans de Catalunya a donar una resposta massiva, secundant l'aturada general de 24 hores convocada unitàriament pel proper 14 de desembre, i participant en les manifestacions que aquest mateix dia es celebraran a Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

Igualment, fem una crida a partir d'ara mateix, a la celebració unitària d'assemblees a totes les empreses i centres de treball, en particular el dia 24 de novembre, a les que es debateixi els continguts d'aquest document i s'aprovin compromisos de participació a l'aturada general per part dels treballadors i dels Comitès:

—Per la retirada del Pla d'Ocupació Juvenil, que pretenen imposar el Govern i la patronal.

—Per la negociació d'un autèntic Pla d'Ocupació que tingui en compte solucions positives per als joves i per a tots els col·lectius de desocupats, en la línia de les propostes efectuades pels sindicats i les organitzacions juvenils.

—Per la revisió de tots els convenis amb increments pactats, segons l'IPC previst.

—Pel reconeixement del ple dret a la negociació col·lectiva i a la revisió salarial dels treballadors públics.

—Per la revalorització i millora de les pensions i equiparació de les més baixes amb el salari mínim.

—Per l'estabilitat en l'ocupació i contra la precarització del mercat de treball.

José Luis López Bulla i Justo Domínguez, secretaris generals de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya i de UGT de Catalunya

PER UN CANVI EN LA POLITICA ECONOMICA I SOCIAL DEL GOVERN FAVORABLE ALS TREBALLADORS

Editor:

Ramon Espasa
Consell de redacció:
 Joan Borella
 Francesc de Carreras
 Josep Chabàs
 Joan Coscubiela
 Enric Franch
 Emili Gasch
 Andreu Mayayo
 Eduard Jiménez
 Miquel Molins
 Emili Muñoz
 Oriol Ramis
 Mariona Ribalta
 Ignasi Riera
 Francesc Roca
 Laura Tremosa
 Francesc Vallverdú
 Ricard Vinyes
Directora periodista:
 Maria Cortoy
Dibuixos:
 Lluïsa Jover
Disseny gràfic:
 Josep Ramon Gómez
 Pilar Villuendas
Correcció:
 Agustí Colomines
Subscripcions:
 Nous Horitzons
 Tel. (93) 302 75 93
Edita:
 CPR, S.A.
Redacció i administració:
 Ciutat, 7
 08002 Barcelona
 Tel. (93) 301 05 54
Fotocomposició:
 Pre-Text, S.A.
 Tel. (93) 315 36 12
Impremta:
 Gràfiques Abelló
 Marqués de Barberà, 25
 08001 Barcelona
Distribució:
 L'Arc de Berà
 Lluï, 10-14, baixos
 08005 Barcelona (Poblenou)
 Tel. (93) 300 32 51

Subscripció

per deu números:
 Espanya: 3.250 ptes.
 Europa: 3.700 ptes.
 Resta del món: 4.000 ptes.
 Dipòsit legal: B. 37.808/77
 ISSN: 0213-1366
 NH és membre de l'APPEC

Editorial

2. Del 20 de juny al 14 de desembre. 2. Democràcia, salaris i inflació, Francesc Artal. 4. La UGT compleix cent anys: felicitats!

L'ull sensible

7. Geografia comunista. 7. «Nous horitzons» a la sopa (2), Iris Zaida.

El pensament i l'acció

8. La gestió dels serveis públics, Enric Oltra. 11. El nen i l'aigua bruta, Robert Blasco. 15. De la perplexitat a la recerca, Salvador Milà.

Noves ficcions

23. El torero del Tercer Terç, Josep Lluís Atienza.

Documents d'arxiu

34. Una experiència política positiva, Francesc Obon. 37. «Per la unitat de tots els comunistes», presentació de Ramon Espasa. 43. D'Andorra a Arcalís, Norbert Orobítz.

Cartes a la redacció

49. Cartes de Txema Castiella, Núria, Empar Vivó i Agrupació de Periodistes de CC.OO.

Llibres, exposicions, revistes

51. El glaç que bull, Iris Zaida. 51. Sòlid en dissolució, F.R. 52. Entre 5 00 i 1.000: 750, Francesc Roca. 52. La maleta del C.E.N.U., Iris Zaida. 54. Revistes.

Columnes

6. Poesia. Silenci, Joan Brossa. 55. Nyic-nyic fa escudella. De l'art que no belluga, Francesc Rodon. 56. Cinema. John Huston, Josefa Contijoch.

Del 20 de juny al 14 de desembre

Vells i joves, pensionistes i aprenents, la «minoria» dels jubilats i la «minoria jove», és a dir: una immensa majoria que es vol, també, segregar, dividir. La vaga general del 20 de juny de 1985 (la tercera vaga general del segle XX, al nostre país, veg. «NOUS HORIZONS», núm. 94 i núm. 95-96) fou el primer senyal d'alerta, el primer avís.

El fons de l'argument era el següent: en una societat democràtica, oberta, participativa, no es pot actuar, des del govern (sigui quin sigui, encara menys el que, nominalment, es digui d'esquerres) amb els esquemes, prematurament envellits, de l'economia liberal. El mercat competitiu —ha explicat Paul A. Samuelson, un Nobel d'economia ben poc heterodox, com tots els Nobel, d'altra banda— només s'imposa amb la força de les armes. Samuelson va escriure això pensant en Xile. Nosaltres hi afegiríem: «O amb la força de la persuasió». De fet, vells i joves són objecte d'atenció especial a les televisions.

Els vells fan creuers. (Un nen, seduït per la publicitat sobre els fons de pensions ens deia: «Jo quan sigui gran vull ésser jubilat»). I els joves consumeixen moda. Ni els uns ni els altres tenen ni un duro a la butxaca. El PSOE està lligat de peus i mans a la ideologia liberal del segle XIX (i vol fer-la arribar a l'any 2000!). Un segle on no hi havia vells (vegeu les piràmides de població) i on els joves (que eren els infants que havien sobreviscut a les altes taxes de mortalitat infantil) eren destinats a l'explotació: a les fàbriques, a les casernes (i a l'Àfrica minyons!) o als convents. El PEJ («Plan de empleo juvenil») amaga sota la vaselina, les pues. El salari precari, discriminatori, inferior. Les condicions de treball, degradants. La seguretat social, lluny. La formació professional, esbiaixada. El futur? «No future».

Democràcia, salaris i inflació

El ministre Solchaga ha tornat a insistir des de Brussel·les en la necessitat de la moderació salarial perquè no quedi frenada la reactivació econòmica i perquè aquesta és la forma de combatre més eficaçment, segons ell, la desocupació. La veritat, però, és que més de deu anys de bloqueig de salaris no ha servit pas, a Espanya, precisament per a combatre l'atur. La taxa d'atur ara està baixant, però encara es situa en un nivell del 18,87% (octubre 1988), mentre que dins la CEE (març 1988) França té una taxa del 10,3% i Itàlia de l'11,8%. Si els treballadors del nostre país lluiten per augmentar sobre de la inflació (el ministre afirma que exigeixen augment del 8%) és perquè, segons l'*Informe económico 1987* publicat pel Banco Bilbao Vizcaya, el poder adquisitiu real dels espanyols és de 8.578 dòlars x habitant/any,

xifra significativament inferior als 12.731 dòlars que obté un francès i als 12.112 dòlars que obté un italià. Per tant, si els sindicats europeus pressionen per augmentar salaris més baixos que a Espanya és perquè a Europa hi ha menys inflació i més poder adquisitiu. En el quadre macroeconòmic que el govern ha dissenyat per a emmarcar els Pressupostos Generals per a 1989, es preveu que fins al 1992 els increments salarials han d'ésser iguals a l'increment «previst» de preus al consum (IPC). Després, si l'IPC esperat és inferior al que s'enregistra realment, la factura la segueixen pagant els treballadors.

A sota de la política governamental hi ha, cal dir-ho, una idea teòrica fonamental, profundament reaccionària, i compartida pels cervells del Banc d'Espa-

nya: els salaris són, a Espanya, la principal causa de la inflació i de l'atur. El Sr. Solchaga ho té molt clar, i no es cansa de repetir-ho.

Ja fa molts anys que el marxista polonès Michal Kalecki va demostrar que «el manteniment de la plena ocupació provocaria canvis socials i polítics (...) En realitat, sota un règim de plena ocupació permanent, l'acomiadament deixaria de jugar el seu paper com a mesura disciplinària (...)», «la classe treballadora tindria més confiança en si mateixa i una consciència de classe més gran» (vegeu l'article de 1943 *Aspectes polítics de la plena ocupació*, inclòs dins el recull *Sobre el capitalismo contemporáneo* traduït per Editorial Crítica i publicat el 1979). D'altra banda, els economistes nord-americans han intentat demostrar empíricament que entre el *boom* dels anys cinquanta i seixanta i la crisi de 1973 la plena ocupació està correlacionada amb fortes pujades salarials i, a partir d'aquest fenomen observat, han recomanat com a desitjable un nou model amb menys inflació però amb més atur; d'aquesta forma, s'aconseguiria millorar les expectatives dels inversionistes i dels especuladors dels mercats financers. En això ha consistit la resposta burgesa a la crisi. Un economista crític realment interessant, David Anisi, ha fet observar que tant per als neoclàssics com per als monetaristes l'existència de desocupació està lligada a salaris massa elevats, i per a ells la corba de demanda de treball tendeix a baixar en la mesura que s'eleva els salaris. Els economistes de dretes sostenen, conseqüentment, que l'augment de l'atur està associat a les puges salarials (D. Anisi: *Trabajar con red*, Madrid 1988).

És difícil de formular teoritzacions sobre el sistema econòmic actual, perquè la situació del capitalisme contemporani és tan complexa com incert i errà-

tic és el seu futur. Amb tot, Andrew Gamble i Paul Walton ja van veure, a *El capitalismo en crisis* (Mèxic 1977, 1ª edició anglesa: 1976), que la crisi de 1973 s'estava resolent fent pagar als treballadors els plats trencats i que, davant del fet que «el carreró sense sortida en què es troba l'economia capitalista és internacional», la solució havia de passar per «crear un ordre nou mitjançant l'ampliació encara més gran del paper desenvolupat per l'Estat».

Els models econòmics que se'ns presenten sota l'aparença d'un rigor lògic sempre encobreixen interessos inconfessables. Per a lluitar contra la inflació, en determinades circumstàncies, no hi ha motiu per a sostenir sempre que cal bloquejar l'augment del salari real. Hom pot fer servir moltes mesures, i anar combinant-les: abaixar els preus dels combustibles, millorar la productivitat mitjana del treball, vigilar més de prop l'augment de preus de certs productes bàsics i/o estratègics, frenar les disponibilitats líquides destinades a l'especulació, utilitzar a ple rendiment i donar una sortida en els mercats a la capacitat productiva... Però, per damunt de tot, cal no perdre de vista que l'objectiu de qualsevol societat ha d'ésser la democràcia. Com diu David Anisi, «un col·lectiu pot arribar a pensar que independentment de la quantitat de diners que posseeixi cadascú, cada individu té els mateixos drets. Aquest és, precisament, el fonament de la democràcia». Cal produir per a satisfer necessitats reals, a partir d'una riquesa que cal desenvolupar i d'una renda que cal redistribuir. I, això, no és pas fàcil. Si s'albira una vaga general contra la política econòmica del govern del PSOE és perquè, en el fons, com ens fa veure Anisi, «els vents de la llibertat no són gens agradables per al capitalisme».

Francesc Artal

1º MAIG

CC.OO. ET CONVOCA A LA MANIFESTACIÓ
DEL 1 DE MAIG

- Per l'ocupació.
- Cap a l'objectiu de les 35 hores, una llei de 38, ja!!
- Plena protecció als aturats, cobrint immediatament el 50% d'ells.
- Convertiment dels contractes eventuais en fixes.
- Pensions dignes i subsidi agrari.
- Per la solidaritat i la pau. Bases USA fora.
- Solidaritat amb les pobles de Nicaragua, Panamá, Sudàfrica i Palestina.

¡ACUDEIX!

Plaza San Agustín (Valencia), 11 de la mañana.

La UGT compleix cent anys: felicitats!

L'agost de 1888, al caliu de l'Exposició Universal, naixia, en una casa del carrer Tallers, la Unió General de Treballadors. Fins al 1899, Barcelona fou la seu del Comitè Nacional. Gens estrany, atès l'impuls industrial de la ciutat i, per tant, el nombre creixent de societats obreres. El trasllat del grup dirigent a Madrid provocà l'esmoreïment de l'organització a Barcelona i, de retop, a tot Catalunya. L'anarcosindicalisme, sobretot arran de la creació de la CNT (1911), dominaria el paisatge del sindicalisme català fins a la revolució del 1936-38. Maurín, a les darreries dels anys vint, formularia la tesi que posteriorment ha fet fortuna: «Les lluites entre anarquistes i socialistes, a Barcelona, foren grans en el darrer quart de segle (...) Els socialistes haurien pogut prevaler. I si no ho aconseguiren no fou per manca de catalanitat, sinó perquè el pabloiglesisme va triomfar entre els socialistes i Barcelona fou abandonada».

La veritat és que la UGT a Catalunya no tornaria a aixecar el cap fins als anys trenta i, molt especialment, a partir de l'impuls propulsor generat pel frontpopulisme i, concretament, de la mà del PSUC. L'any 1937, Rafael Vidiella i Josep Moix foren elegits president i vice-president, respectivament, d'una organització sindical que aplegava al voltant de mig milió d'afiliats.

La manca de llibertats democràtiques, entre d'elles la sindical, decretada pel franquisme conduí la UGT a l'ostracisme. La decisió del PSUC de deixar de banda la UGT, l'any 1948, i d'infiltrar-se dins el sindicat vertical, i la creació l'any 1964 de les comissions obreres, determinaren, en bona part, la nul·la presència de l'organització a Catalunya durant la clandestinitat. Tanmateix, des de l'inici de la transició democràtica ha tornat a revifar amb empenta i en el darrer procés electoral (1986) més de deu mil delegats (el 36,8% del total) han estat elegits dins les seves candidatures. La UGT, doncs, representa avui una part molt important dels assalariats de Catalunya i, i això és més decisiu, una força sindical indispensable per tal d'avançar en la defensa dels interessos dels treballadors.

La història centenària de la UGT, malgrat els vaivens de la seva presència, és un patrimoni valuós del sindicalisme català, del qual els militants del PSUC, principalment en l'època daurada del 1936-38, no han estat aliens. Només per això, ja n'hi hauria prou per congratular-nos d'aquest aniversari i justificaria aquest editorial. Però els esdeveniments dels darrers mesos, on es nota un avenç qualitatiu en la unitat sindical, ens obliga a anar més enllà d'una simple felicitació protocol·laria o de bons veïns.

L'assemblea general de tots els rams de la producció i dels serveis, celebrada el 14 de setembre, al Palau dels Esports de Barcelona, en suport a la lluita dels treballadors de la construcció, i convocada unitàriament per les dues centrals sindicals, CCOO i UGT, que apleguen el 80% dels representants dels assalariats, és, aquesta sí, una fita històrica.

La necessitat de la unitat sindical, concretament de la unitat d'acció entre CCOO-UGT, fou la principal preocupació sorgida de la Primera Jornada de reflexió sindical organitzada pel PSUC el gener de 1987, tot just finalitzat el procés electoral sindical. La baixa afiliació sindical (un 15% dels assalariats), la configuració d'un mapa sindical bipolar, la fragmentació dels treballadors entre aquells que tenen feina i els que no en tenen, o en tenen temporalment o de forma submergida, són elements prou raonables per avançar en el camí de la unitat sindical, que, recordem-ho, no significa exclusivament unitat orgànica. No comencem la casa per la teulada. Unitat sindical, ara i aquí, vol dir unitat d'acció en la lluita contra l'atur, la negociació col·lectiva, la millora de les pensions o les retribucions dels funcionaris. Unitat sindical, de debò, suposa una nova cultura sindical basada en la participació activa i directa en la discussió i en el control dels delegats per assolir el consens dels treballadors a cada proposta i acció. Unitat sindical, sí, per incidir en el procés productiu, en l'organització del treball, en la utilització de les noves tecnologies i en el reciclatge professional.

El futur del sindicalisme depèn de la capacitat, més enllà de l'estricta marc laboral o econòmic, de lligar-se a la lluita per la pau, la defensa dels valors democràtics, la qualitat de vida i, és clar, la solidaritat internacional. L'internacionalisme ha estat una constant del Moviment Obrer des del seu naixement, malgrat això, avui a Europa hi ha més solidaritat entre les organitzacions patronals que entre les dels treballadors. En aquest sentit, la unitat sindical a escala comunitària, de la CEE, esdevé una necessitat ineludible en el marc de l'Acta Única, car caldrà discutir no convenis provincials sinó comunitaris.

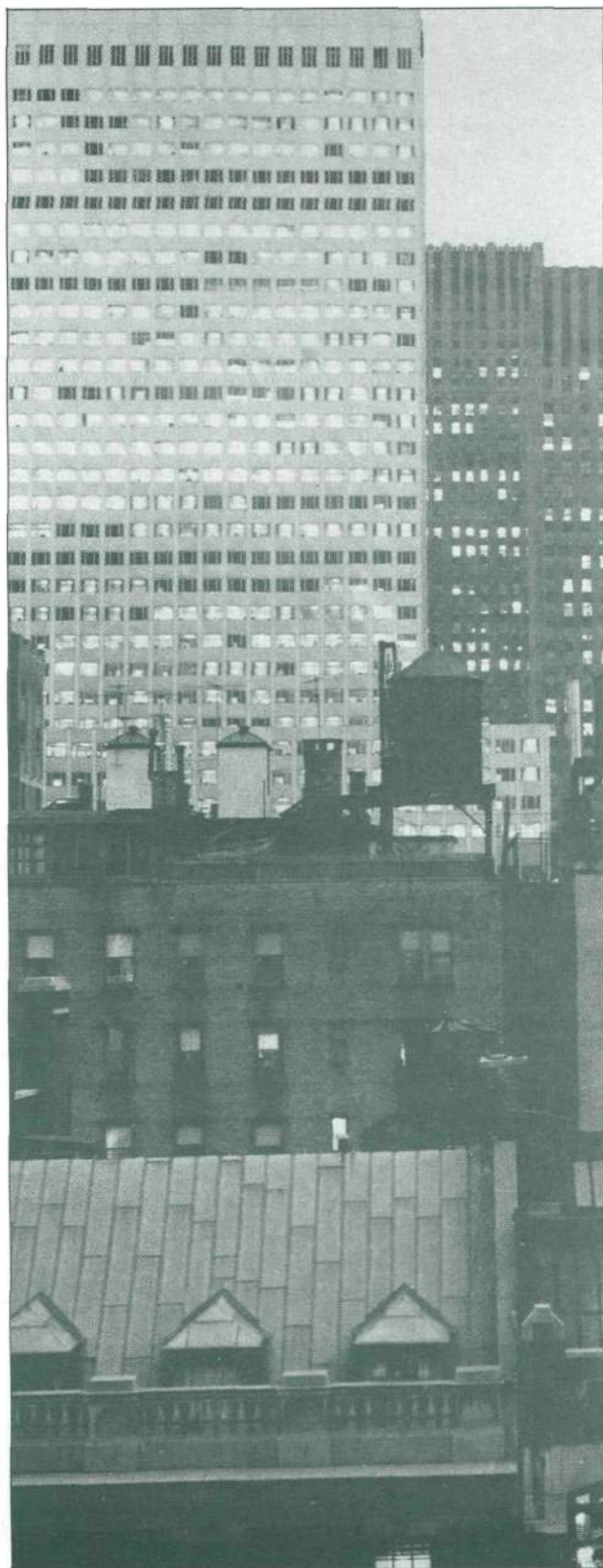
Ens congratulem, doncs, del seu primer centenari i de la seva unitat d'acció amb Comissions Ob-

res. No es tracta, com maliciosament pregonen alguns llepaculs governamentals, que la UGT hagi caigut en el parany del sindicalisme resistencialista. Simplement ha fet seva la desesperació dels joves sense feina, l'angoixa dels expulsats del sistema productiu, la voluntat de canviar les coses i la vida d'uns sectors socials decebuts, si més no, del Govern del PSOE.

Per tot això i per la tasca tossuda d'estendre la cultura cívica, democràtica i igualitària a amplis sectors de la població, us diem, companys i companyes de la Unió General de Treballadors, felicitats! I per molts anys!

Silenci

No ho saben, no els ho diuen.

Desitgen, senten, comprenen, odien,
i estan adormits.

Beuen, mengen, vénen, venen,
i estan adormits.

S'aixequen, seuen, caminen, viuen, moren,
i estan adormits.

Morals, bruts, fidels, benèvols, sensibles,
estan adormits.

Venturosos, frustrats, correctes, impropis,
estan adormits.

Ataquen, amenacen, premediten, s'enfaden,
i estan adormits.

Rebutgen, perdonen, liquiden, lliberten,
i estan adormits.

El sol d'uns quants és lluna de tots els altres.

Joan Brossa

Geografia urbana comunista

A Sabadell pots viure a l'avinguda de l'alcalde Moix (i ministre, i secretari general del PSUC, i dirigent de la Internacional sindical roja). A Barcelona, la plaça Karl Marx, verda i grisa, ha esdevingut una anella circular important, a la Vall d'Hebron. Hi manca un monument anunciat fa 5 anys: l'homenatge plàstic de Barcelona a Marx! Seguint, en direcció cap a Horra, s'arriba a la Rambla del Carmel. Prop de la boca nord del Túnel de la Rovira hi ha el monument a les Brigades Internacionals, ofert per la SCWHS de Nova York. Amb la cita, realment bella, de Dolores Ibárruri (on, per cert, caldria esmenar «olvido de la paz» per «olivo de la paz»).

A poc a poc la memòria col·lectiva esdevé paisatge urbà: la Via Júlia, entre Clavé i l'immigrant, amb un sensual homenatge a Layret a mig camí, a quatre passes de la plaça Àngel Pestaña; el cercle de ferro amb rovell que recorda la resistència antinazi al parc de la Ciutadella, a tocar del quiosc de la plaça de la Cascada i al Parc de la Nova Llorada de Badalona; el Fossar de la Pedrera de Montjuïc, el primer lloc on ha anat el president de la RDA en la seva primera visita a Catalunya; el reconstruït Pavelló alemany a l'exposició de 1929, obra de l'arquitecte Mies van der Rohe, l'autor del monument de Berlín a Rosa Luxemburg, enderrocat pels nazis. I, per fi, l'anunci que un carrer de Barcelona (i esperem que a totes les grans ciutats catalanes) serà dedicat a Joaquim Puig Pidemunt.

Nous Horitzons a la sopa

Quan, pel maig de 1987, *Nous Horitzons* deia «Som 10 milions (com a títol d'un editorial, vegeu: núm. 104, pàg. 5) de veritat que no ens pensàvem que el càlcul tingués una gran acollida.

Però calia ésser exactes, i sis milions és —dèiem— «sens dubte, un error de càlcul. Bé, doncs, a la ciutat de València, pel 9 d'octubre, una manifestació (convocada per celebrar el 750 aniversari de la conquesta de València per les tropes de Jaume I) duia com a lema central «Som 10 milions». I, a Perpinyà, el 5 de novembre, una manifestació (convocada per celebrar l'aniversari del Tractat dels Pirineus de 1659, a partir del qual la Catalunya del Nord passava a «ésser» francesa) tenia com a lemes «Som deu milions» i «Catalunya és una nació que té mil anys».

D'acord que és, molt probablement, pura coincidència. Però, en tot cas, vam ésser els primers. (Fa poc, Antoni Serra ha escrit: «Som 9 milions i el Papa», car Wojtila ha parlat darrerament en català mentre santificava mallorquins i valencians).

* * *

Nous Horitzons té competència. Això és bo. Tanta competència que el número 1 de *La Nació* és dedicat, en part, a Josep Solé Barberà, amb articles de col·laboradors habituals de *Nous Horitzons*: Andreu Mayayo, Gregori López Raimundo, Josep Lluís López Bulla, etc. Així, *La Nació* democristiana comença robant-nos amistosament, amb la cara descoberta, temes i plomes (I, segueix: Muriel Casals escriu al número següent).

* * *

El sorgiment de revistes polítiques —*Realitat*, *L'opinió socialista*, *Era*, *Debat Nacionalista*, *La Nació*— ha convertit en tema d'actualitat la qüestió de la premsa política de debat teòric. Àngel Castiñeira en refà la història d'ençà 1976, saluda algunes de les noves publicacions i destaca, especialment, «l'actuació i l'estudi rigorosos de revistes com *Mientras Tanto* o *Nous Horitzons*, que encara avui es publiquen» (*Avui*, 2.10.1988). Quan mirem, ens miren.

* * *

D'ençà 1986, *Nous Horitzons* ha co-editat set llibres: dos amb Planeta (*La nostra utopia*, *Nuestra utopia*), quatre amb Columna (Berlinguer, *Els Ajuntaments...*, López Bulla i *Marxisme de consum diari*) i un amb l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat (*Escrits*, de López Raimundo). Tot és començar.

Iris Zaida

Els problemes actuals de la gestió dels serveis públics

Enric Oltra i Querol

Avui, després de més de 10 anys d'experiència democràtica, s'ha d'assumir que ja tenim una Administració Pública que és fruit en gran part de l'actuació dels governs representatius. Per tant, el bo i el dolent que s'hi pot trobar és ja patrimoni dels qui han estat en el govern de les Administracions aquests anys.

Per les mateixes raons, el temps i les oportunitats de transformació que s'ha tingut, caldria fer un balanç exhaustiu de la situació actual dels Serveis Públics. Balanç que haurà de preveure tant el nivell de desenvolupament dels serveis, com les qualitats aconseguides, el marc normatiu que els regula (jurídic, polític i institucional) i el paper que ciutadans i treballadors hi tenen per fer valdre drets i necessitats.

La nova Administració

L'estructura de les Administracions i la distribució de competències que el procés de transferència entre l'Estat i les Autonomies ha produït és el primer factor d'anàlisi que s'ha d'encarar. Sobretot pel caos que viuen avui determinats serveis públics. Policia, serveis socials i cultura són tres exemples paradigmàtics de com la proliferació d'Administracions gestores de serveis creen xarxes duplicades, no coordinades i enfrontades que comporten la més gran confusió per a l'usuari, el malbaratament dels recursos i la més gran ineficàcia.

El procés de transferències Estat-Autonomies ha tingut, almenys, dos grans defectes. El primer: que no s'ha fet en funció de l'interès del ciutadà-usuari dels serveis, sinó basant-se en pactes de repartiment d'influència política i de negociació sobre el grau d'autonomia. El segon, que no es va tenir present el paper que l'Administració Local hauria de tenir en un Estat descentralitzat i democràtic. Així ha quedat com la ventafocs de les Administracions. El cas de la LOT a Catalunya, i en general els mecanismes de finançament de l'Administració Local a tot l'Estat, és un exemple del resultat obtingut.

Avui dia, el ciutadà no té clar quina Administració és responsable de la gestió, quina té les competències de programació i finançament i a qui ha d'atribuir la bondat o la maldat dels serveis que utilitza.

Tampoc sap de quina manera els impostos que paga financen els serveis que ell o altres ciutadans consumeixen. Tan gran deu ser aquesta perplexitat que un govern tan mancat d'èxit en Sanitat i Ensenyament com el de la Generalitat de Catalunya no té cap desgast en aquest sentit. Tot i que Sanitat i Ensenyament són els dos grans Serveis Públics d'utilització generalitzada i de competència autonòmica exclusiva. L'eslògan hauria de ser «Aquí la Generalitat no s'ha notat», però la realitat ens diu que el ciutadà-usuari encara no ho viu així. I tampoc ho viu així des del punt de vista de la seva butxaca. La clàssica rebel·lió fiscal, tan popular arreu del món, és desconeguda encara en aquest país.

El ciutadà-contribuent encara no ha decidit fer balanç, tot i que la pressió fiscal, que és ja alta sobre les capes mitjanes, el forci, per l'altra banda (com a usuari-contribuent) a exigir resultats. En aquest cas la Generalitat de Catalunya té una posició còmoda, a diferència de l'Estat i l'Administració Local, ja que no cobra impostos, tot i que gasta en abundància els recursos públics. L'Estat li ha fet, fins ara, un gran favor, ell cobra i ella ofereix serveis.

En aquest sentit la necessària racionalitat que cal aplicar a aquest problema ens definiria un marc institucional, ja experimentat arreu d'Europa, en el qual l'Administració Local (Ajuntament i entitats comarcals) són les gestores principals dels serveis públics, cosa que unifica les xarxes de serveis i els criteris de gestió i clarifica la situació de l'usuari, que té un sol interlocutor. El nivell del servei i les dimensions territorials i sociològiques dels àmbits a administrar determinen quin nivell d'Institució Local és la més adient per a la gestió. Això significa una segona descentralització des de la Generalitat cap a l'Administració Local i un procés de coordinació i unificació

gestió gestió gestió gestió gestió gestió ges

de les xarxes de serveis en el si de les Administracions que les gestionen.

L'Estat i la Generalitat es configuren com les instàncies reguladores de les competències de la planificació, coordinació i finançament dels serveis. I només en casos molt determinats en directament gestores.

La reforma

Les dimensions actuals dels serveis públics i la seva extraordinària varietat estan xocant amb la rigidesa i inadequació de les normes que regulen el funcionament de l'Administració.

Aquestes normes, que van des de la Llei de la Funció Pública, que regula l'accés i el funcionament del personal de l'administració, la Llei de Règim Local, que és el marc on es mouen una part important dels serveis públics, fins al conjunt de normes de nivell inferior referides a contractació, control, pagament, etc., i que afecten totes les administracions, són fruit d'una visió de l'Administració que correspon a altres èpoques, en les quals no existia ni el volum ni la complexitat dels serveis actuals. No s'ha fet mai un vertader esforç d'adaptació i transformació d'aquest cos regulador en funció de l'objectiu modern de l'Administració Pública: l'eficiència en les seves actuacions. Cal canviar i repensar l'Administració, no com un conjunt de buròcrates, sinó com un conjunt de serveis que han de funcionar en la perspectiva de les necessitats socials.

El factor més important per a aquesta transformació és reunir la responsabilitat de gestió i els recursos per realitzar el servei en un mateix nucli de direcció, cosa que evitaria la situació actual en què mai un responsable arriba a poder dirigir realment tots els mitjans i a conformar globalment el servei. La responsabilitat es dilueix entre un mar de nivells administratius i no és possible determinar el procés real de producció dels serveis.

Per evitar parcialment aquests problemes s'estan creant multitud d'empreses, patronats, consorcis, etc., de caràcter públic però amb una regulació més acostada a la de l'empresa privada.

La Generalitat té dotzenes d'institucions d'aquest caire i els grans Ajuntaments també. A Barcelona, dins un pressupost consolidat de 205 mil milions de pes., el 45% del qual està situat dins l'àmbit no administratiu.

Aquest fenomen és producte en part de la inadequació de la normativa de l'administració al tipus de serveis actuals, però és també un mecanisme d'allunyament de determinats serveis del control polític: el ple de l'Ajuntament, els Parlaments, etc., puix que aquest tipus de gestió desconcentrada no passa pels mateixos controls que l'administrativa i els consells d'administració d'aquestes institucions estan formats a criteris del poder executiu de torn. També cal dir, però, que en alguns casos és raonable des d'un punt de vista funcional i d'eficàcia integrar uns serveis semblants dins una estructura autònoma i homogènia.

En definitiva, però, cal, tot mantenint l'existència de certs nivells d'autonomia per a determinats serveis, retornar el màxim possible l'Administració Pública al nucli principal, reformant, això sí, les normes reguladores i reconstruint-la sobre la base de l'eficàcia i l'eficiència en la gestió i mantenint i potenciant el control polític dels Plens i Parlaments sobre tota l'estructura pública.

El nou regidor

A l'àmbit de l'Administració Local es produeix un fenomen de confusió entre el paper del polític (regidor o càrrec de confiança política) i el paper del funcionari o administrador públic. La llei heretada del franquisme i que ha tingut una reforma continuista amb l'Administració socialista atorga àmplies potestats de direcció concreta al polític i dilueix i desprofessionalitza el funcionari públic. En un primer moment, l'any 1979, després de les primeres eleccions democràtiques als Ajuntaments, va ser útil aquest caràcter tan executiu dels regidors. Els va permetre fer-se càrrec amb rapidesa de l'Administració i reconduir-la amb profunditat.

Avui, però, un cop renovada políticament i regenerada per l'entrada massiva de nous funcionaris amb bona formació i dedicació permanent cal mirar críticament la situació.

El polític, sobretot dins l'àmbit local, ha de tenir una forta dedicació a la feina de carrer: és a dir, a tenir contacte directe i ple amb les necessitats i problemes de la societat, cosa que li ha de permetre definir un programa polític d'actuació: quins serveis, a quin preu, per a qui, qui pagarà, etc... Aquesta és la base per a la qual el votant li haurà de donar confiança.

El funcionari haurà d'assumir la gestió de serveis públics d'acord amb el programa polític definit. Per tant, la seva avaluació serà aconseguir fer arribar al ciutadà de la forma més eficient possible allò que el polític ha definit. Els dos papers són complementaris però diferents i cal barrejar-los el mínim possible, de manera que la societat pugui saber si la responsabilitat està en el disseny polític o en la gestió tècnica.

Avui, això és impossible, atesa la incoordinació dels dos papers: polític i gestor són habitualment la mateixa persona, i és molt complicat delimitar i conèixer els nivells de responsabilitat del polític i els de l'aparell administratiu.

Aquesta situació i la falta de reforma real encara mantenen l'Administració com un fenomen extern al ciutadà i a les seves necessitats. I el mateix polític s'aprofita d'aquesta perplexitat col·lectiva per situar-se al marge de les vertaderes responsabilitats que té, de manera que pocs polítics assumeixen que l'Administració és dirigida per ells i que, per tant, el balanç de l'Administració és el seu balanç. Queda ja fora de lloc la frase encara habitual, en boca d'alguns polítics: amb l'Administració és impossible de resoldre.

L'única aproximació d'alguns polítics a l'avaluació de la gestió dels serveis és per inaugurar-los, o per fer un balanç ràpid i interessat de les realitzacions, valorades generalment a través de les obres (que franquista que és la imatge). Això no és una bona manera de fer balanç, les obres es fan amb diners públics i és la seva idoneïtat i bon funcionament el que hauria de ser valorat.

La participació

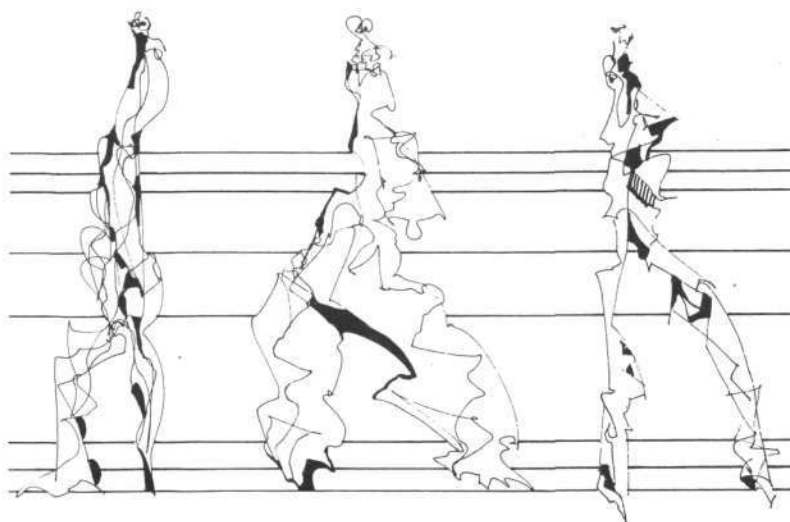
Un altre aspecte que s'ha desenvolupat molt poc i bastant contradictòriament és la participació dels usuaris i treballadors en el control i coneixement dels serveis públics. Hi ha experiències parcials, la més important serà possiblement la dels consells escolars, quan s'hagin consolidat. Però en altres Serveis Públics, com Assistència Social o Seguretat Social, Sanitat, Transports, etc., no s'ha fet quasi res. Fins i tot les Juntes de Govern dels Hospitals Públics han estat bloquejades, si no anul·lades, fins i tot per Administracions d'esquerra.

La participació, s'ha de reconèixer, és un assumpte difícil de regular. S'ha de fer compatible el mecanisme democràtic formal: eleccions, representants, que tindran la responsabilitat d'assumir la direcció de l'Administració, amb altres mecanismes que augmentin la tensió democràtica de la societat i que amplii el ventall de formes de participació política i cívica dels ciutadans.

S'estan produint exemples una mica pertot arreu, la descentralització de l'Ajuntament de Barcelona n'és un altre exemple parcial.

Però encara s'ha de produir una vertadera obertura cívica de l'Administració Pública i els serveis públics.

La participació juntament amb la frustrada reforma administrativa són dos factors de transformació de la societat amb els quals caldrà encarar-se seriosament algun dia.

El nen i l'aigua bruta

Robert Blasco

Sóc dels qui creuen que no podem avançar amb força cap al futur si no coneixem a fons el passat i, amb el permís de la direcció de NH, intentaré provocar el debat. Debat, per altra part, que estem defugint, en el fons, des de l'any 56, en què es celebrà el XX Congrés del PCUS.

Amb el temps passat, cada vegada som menys els qui hem viscut, patit o exercit l'estalinisme. Al que va ser, ja en el seu temps, una manca aguda d'informació real, amb una manipulació gegantesca, s'ha afegit, doncs, un cert distanciament, amb l'agreujant, però, que molts milers de comunistes honestament associen socialisme, comunisme, a unes pràctiques determinades, en què l'estalinisme ha deixat la seva marca. I cal explicar-nos.

Vull donar per fet el coneixement dels grans eixos de la història dels anys 1912-1917 i sobretot 1917-1941, o sigui, de la Revolució d'octubre a l'atac nazi contra l'URSS: la terrible complexitat d'una situació, on els elements influeixen els uns sobre els altres de manera punyent.

Esquemàticament, els fets són els següents:

A. • 1912. Congrés de Basilea de la IS. S'acorda transformar en revolució la mobilització per a la guerra.

• 1914. Jaurès assassinat. Els partits socialistes de França, Alemanya i Àustria voten els crèdits de guerra i es fan «patrioters». Només Lenin i el POSDR romanen fidels als acords de Basilea.

• La inhumanitat dels fronts de guerra crea condicions de revolta i rebuig en les masses dels soldats i també en les poblacions civils. Només el POSDR de Lenin sap aprofitar-les i transformar-les en consciència.

Es pot, doncs, afirmar que la Revolució d'octubre és conseqüència directa d'uns acords de la IS, a la qual el POSDR de Lenin encara pertany formalment el 1917.

B. El marxisme sempre havia previst la revolució com a conseqüència del desenvolupament de la classe

obrera dels països industrialitzats més capdavanters. Amb audàcia, Lenin trenca els dogmes. Això provoca força discussions en el Partit. Preses de posicions com les de Zinoviev i Kamenev davant la insurrecció, etc... Però un cop assolit el poder, tots faran pinya per tirar endavant un carro feixuc. Cal remarcar que tots consideren que són els primers, però que la revolució també serà un fet a Alemanya i altres països industrialitzats.

La realitat és dura. Han de signar el tractat de Brest-Litovsk, lesiu i que també provoca polèmica en el partit.

La revolució alemanya no es produeix, però sí que és un fet la intervenció contrarevolucionària. És un període duríssim per als bolxevics, però el superen heroicament.

Quan finalment es produeix la revolució alemanya —i l'hongaresa— acaba la guerra, però les revolucions fracassen, ofegades en sang. El que no acaba és la intervenció contra la naixent República Soviètica, que durarà fins al 1922, en què és derrotada militarment.

Penso que és important, abans de seguir amb una certa cronologia, situar uns fets que il·lustren el tarannà leninista:

• Zinoviev i Kamenev, que denuncien com una aventura la insurrecció que es prepara, són al govern que es forma un cop al poder.

• Lenin no accepta que es persegueixi la social-revolucionària que el fereix en un atemptat. La considera coherent amb les seves idees —un germà de Lenin també ho havia estat i ho havia pagat amb la vida sota el tsarisme— i aquesta dona no fa gaire va morir de vella a la Unió Soviètica.

• Lenin dóna passaport i diners a Martov, el seu company del POSDR i cap dels menxevics, violentament enfrontat als bolxevics, per no haver-lo de posar a la presó.

• El partit sempre havia discutit apassionadament tot. La qualitat intel·lectual de l'equip leninista no

deixava esperar altra cosa. Tendències, plataformes, noms que es creuen i s'entrecreuen. Quan el 1920-21 s'acorda suspendre aquestes pràctiques, es fa provisionalment i a causa de la situació esfereïdora que viu el país.

C. El pla d'electrificació, la NEP —leninista i bukhariana—, la il·lusió col·lectiva d'un poble que ha triomfat sobre els seus explotadors seculars, que veu que se li obren les portes de les escoles, que se sent poderós, redrecen la situació en el terreny econòmic. Paral·lelament, i no és casual, el cinema floreix, la literatura, la pintura. Makarenko du a terme una obra pedagògica de recuperació de marginats que mai serà igualada. L'empenta dels constructors és real i aclaparadora.

D. Lenin mor el 1924. Fa dos anys que participa poc en la direcció dels afers diaris per prescripció mèdica. Krupskaja, la seva dona i també dirigent bolxevic, el cuida. Ella rebrà el seu «Testament». Llegit davant els dirigents del Partit, provoca la dimissió de Stalin. Qui el salva és Zinoviev.

E. Els historiadors estan d'acord a situar 1927 com l'any de la inflexió. Tots els dirigents de la Revolució, els qui la feren triomfar i la defensaren, són vius —excepte els morts de mort natural, s'entén— i viues segueixen essent les discussions. S'enfronten tots plegats a un problema nou: construir el socialisme en un sol país. No tots comparteixen la política de col·lectivització de la terra i encara menys els mètodes emprats per aplicar-la. Però el pla quinquennal es realitza en un any menys i l'entusiasme segueix. Trotski serà desterrat a Alma-Ata, dins l'URSS mateixa, i poc després a Turquia. El Congrés dels Vencedors sembla marcar un camí d'èxits.

F. El 1934 és assassinat Kirov, un dels dirigents bolxevics més populars i cap de l'organització de Leningrad. L'home que apareixia com el futur cap d'un partit en què Stalin ocupava cada cop més en exclusiva l'escena.

Aquest assassinat encara no del tot aclarit, i ben tèrbol per cert, obrirà el camí a 5 anys de terror autèntic. Cauran tots els vells dirigents bolxevics. Els quadres del partit per milers. 70.000 caps i oficials de l'exèrcit roig. El 70% dels delegats al Congrés dels Vencedors. Iejov, Iagoda, són noms que quedaran com a símbols sinistres de despotisme.

G. Aquesta època es correspon amb l'arribada de Hitler al poder a Alemanya. La interacció d'ambdues situacions emmascararà moltes coses. Ho veurem més

endavant en una visió «externa» d'aquest procés que intento descriure sintetitzadament. Però ni el pacte germano-soviètic i el subsegüent repartiment de Polònia i l'annexió dels països bàltics, ni l'aventura finlandesa del 39, ni els advertiments de comunistes alemanys i espies soviètics impediran la sorpresa en l'atac del juny del 41, i la primera fase d'autèntica catàstrofe.

H. La guerra s'acabarà i s'haurà guanyat el nazi-feixisme, al preu de més de 20 milions de morts i l'arrasament de gairebé tota la part europea de l'URSS. Centenars d'oficials surten dels camps de concentració per fer-se càrrec directament del comandament de Divisions i fins i tot de Cossos d'Exèrcit. Els millors avions soviètics seran dissenyats per un home que surt també d'una cel·la.

Amb l'obsessió de la unitat necessària per acabar amb Hitler i l'esperança que hagi acabat el malson dels anys 30, els soviètics, comunistes o no, fan la guerra i no volen remoure el passat proper.

Stalin apareix com l'invicte cap. El seu culte pren proporcions gegantesques que, vistes des de les nostres actuals perspectives, resulten grotesques. Ja no és un dirigent emèrit. És Déu.

I el malson no s'acaba. Només acabarà amb la seva mort, el 1953. Entretant, nous dirigents comunistes seran executats, a l'URSS i a les democràcies populars nascudes al final de la guerra. Milers i milers de ciutadans soviètics, de les democràcies populars, seran perseguits, i força vegades sense saber per què.

Caldrà esperar al XX Congrés, el 1956, perquè Khruixtxov descobris el pastís amb el seu famós informe secret.

Resulta totalment evident que tot això és més complex. Només n'he volgut fer un relat lineal per refrescar memòries. I fins aquí en visió «interioritzada», de fronteres endins. Ara intentaré fer-ho des de «fora».

a. L'any 17 és el més dur de la guerra. No s'hi veu la fi. Els soldats protesten... Un de cada deu serà afusellat a molts llocs. Mancats de dirigents decidits i també —cal dir ho— movent-se en països més estructurats que la Rússia tsarista, no passa res de decisiu. La revolució alemanya serà esclafada el 18 per la burgesia, amb l'ajut descarat de França i Anglaterra. També l'hongaresa. Itàlia, Espanya mateixa, tindran vagues generals més o menys reeixides.

Però, de fet, el 1920-22, la naixent URSS està to-

talment aïllada en relacions d'Estat.

Gaudeix d'una adhesió sentimental de milers i milers d'homes i dones arreu, però sense que això es tradueixi en un moviment autènticament massiu.

b. Lenin i els seus companys, davant l'aïllament de Rússia, les derrotes de la revolució a Alemanya i Hongria, davant la manca de decisió de molts dirigents socialistes i la descarada traïció de molts d'ells —Mussolini ho era— trenquen la IS i funden la III Internacional, la comunista.

El debat sobre l'adhesió o no dels partits socialistes a la III Internacional serà dur, intransigent, com ho eren les famoses 21 condicions per a l'adhesió. Sols el partit francès la decidirà per majoria a favor. Tots es trencaran, al final, i serà la part minoritària la que constituirà els PPCC. La història de l'adhesió i desadhesió de la CNT també val la pena estudiar-la.

c. La primera etapa dels PPCC es caracteritza per un sectarisme moltes vegades increïble, però comprensible ateses certes condicions.

Els anys 20 són els dels èxits de la Revolució Soviètica. Res sembla contradir la marxa endavant victoriosa. A Alemanya el PC esdevé una força important, àdhuc parlamentària. També a França, encara que menys. Itàlia té un partit de consideració malgrat el feixisme imperant. Arreu hi ha nuclis coratjosos de comunistes que prediquen la «bona nova», cosa que sovint els costa la vida o la llibertat.

Però caldrà l'arribada de Hitler al poder, la incapacitat del PCA per afrontar-lo, encogat pel «classe contra classe», i el coratge polític de Dimitrov per trencar l'espiral de sectarisme i fer pas a la política de Front Popular. Som al 35.

d. Els comunistes de tot el món —i especialment els europeus— han copsat el que representa el perill nazi. Amb ells, el millor de totes les forces de progrés. La guerra civil espanyola acabarà per crispar més les coses. A la traïció de la no-intervenció, que deixa les mans lliures als feixistes, correspon la resposta romàntica de les Brigades Internacionals i l'ajut soviètic a la República.

Les coses són clares. No és, doncs, estrany que en aquells moments no es volgués escoltar els qui denunciaven els processos de Moscou. Ho publicava la dreta, servia a la dreta, *era* la dreta.

Les condicions estaven servides per empassar-s'ho tot.

Després de la traïció a la República Espanyola, del pacte de Munic entregant Txecoslovàquia, de les recances franceses i angleses a signar un pacte amb l'URSS, tampoc és tan estrany que el pacte germano-soviètic s'acabés signant. No sense problemes, no sense drames, però signant.

e. La mateixa guerra, en els primers mesos, és prou «dròle», com la batejaren els francesos, per sospitar de tot. Les notòries infiltracions feixistes a l'exèrcit francès, l'admiració que Hitler suscita en la majoria de la dreta europea i declaracions del tipus «val més Hitler que el Front Popular» no ajudaran precisament que els comunistes i els seus amics reflexionin sobre els signes inquietants que van apareixent a l'URSS. I cal afegir —per entendre aquell temps— que la persecució dels comunistes era cosa de cada dia i n'hi havia força a presons i camps de concentració.

f. El maig del 40 comença, a l'oest, la guerra de debò. En poc més d'un mes, França és derrotada i ocupada en la major part —la dita zona lliure és manada pels feixistes francesos—. Itàlia ha entrat en guerra i Franco juga a la puta i la Ramoneta. De fet, exceptuant Anglaterra, Suïssa, Suècia i d'alguna manera Portugal, tota l'Europa no soviètica està dominada per l'Eix. Hitler no pot guanyar la batalla d'Anglaterra i en els països ocupats s'organitzen els primers nuclis de la resistència. La majoria seran comunistes.

* * *

Al llarg de tots aquests anys, l'admirador incondicional de Stalin que jo vaig ésser, però que paradoxalment era crític en com fèiem les coses nosaltres i que més d'una vegada va pensar «Si Stalin ho sabés...», he arribat a un seguit de conclusions, que són les que encara em fan seguir:

1. Malgrat tot, sense la revolució soviètica els nens encara treballarien a fàbriques i mines i els treballadors no serien ciutadans de ple dret.

2. Malgrat tot, la por al contagi ha transformat moltes de les coses al món, al nostre i al mal anomenat tercer.

3. Malgrat tot, àdhuc el despotisme, la vella Rússia tsarista és un país més just que abans i més just que la majoria dels països capitalistes.

4. La creativitat il·lusionada dels primers anys demostra les potencialitats del socialisme.

5. Les deformacions estalinistes a la construcció del socialisme en un sol país NO són el socialisme. Encara cal crear-lo, amb imaginació i audàcia.

6. Els comunistes ho som no per aplicar textos, com tot sempre superats per la vida, però sí per crear una societat més justa, on els homes i dones puguin viure una vida més agradable. Com a conseqüència, és correcte allò que ho fa possible, estigui o no *escrit*. Reivindico un bon grau de pragmatisme dins d'unes coordenades generals ben laxes.

7. No hi ha VERITATS eternes, si no són la solidaritat humana i el respecte als homes i dones que ens volten.

8. Un malparit no serà mai un bon revolucionari.

9. El passat del moviment comunista no es pot jutjar en bloc. El desinterès personal, l'entrega a la causa dels oprimits, l'heroisme de tants i tantes, són exemples que no es superen avui. En aquelles condicions no era fàcil treure'n l'aigua clara.

Una frase es va repetir molt el 56. No llenceu el nen amb l'aigua bruta. Crec que era bona. Però uns no canviaven l'aigua i d'altres llençaren el nen per la finestra. No vàrem saber mantenir l'equilibri que la situació exigia. I ho hem pagat car, amb l'única excepció relativa del PCI, sens dubte el més intel·ligent dels PPCC. Fins i tot els èxits revolucionaris de Cuba i Nicaragua es produïren al marge dels aparells comunistes respectius i és bo no oblidar-ho.

Com a conseqüència de tot això no és fàcil, avui, ésser comunista i menys als països industrialitzats. Cal reconèixer que la situació no té gaire a veure amb la del 1917. Ni amb la del 45.

El capitalisme, obligat a cedir terreny davant les lluites i mobilitzacions dels treballadors, ha sigut prou intel·ligent per acabar apareixent com el «factòtum» d'un benestar que li ha estat arrencat, per una banda, i, per l'altra, l'anquilosament postestaliniana dels països socialistes, al frenar la iniciativa i afavorir la burocràcia més escleròtica, ha creat una situació de descrèdit als ulls dels treballadors. Si hi afegim la tendència històrica de l'esquerra a dividir-se i subdividir-se per discussions més aviat bizantines, el panorama no és gaire engrescador. I els èxits italians als municipis i regions que dirigeixen, també francesos en alguns municipis —sense oblidar els nostres— no canvien una situació general.

Quelcom, però, està canviant aquests últims mesos. L'arribada de Gorbtxov a la secretaria general del PCUS ha suposat un enèrgic revulsiu en el panorama soviètic. I, com a conseqüència, en el mundial.

Per primera vegada el problema de la Pau no es planteja només com a absència de guerra sinó com a política de desarmament. I les permanents iniciatives soviètiques han fet possible un primer i importantíssim pas amb l'acord sobre els míssils.

Llegir el llibre de Gorbtxov és refrescant i engrescador. Jo personalment m'hi sento en total acord. I la rehabilitació de Bukharin i altres encara m'engresca més. És un senyal que es va al fons del problema.

I això coincideix en el temps amb el fracàs sorollós del reaganisme, una opció retrògrada, feixistitzant, «rambòtica», que semblava fa uns pocs anys la recepta miraculosa i que pocs defensors oberts té avui. Car equival a marginalar desenes de milions d'homes i dones en els països industrialitzats, sense comptar l'intolerable agreujament de la ja enorme misèria del Tercer Món.

Semblaria doncs que una certa tendència històrica cap al conservadorisme, cap a la reacció, pot estar arribant a la fi. I encara més, que es pot tornar a pensar en un món més just i no només a molt llarg termini.

¿Quin paper hi tindrem els comunistes, en aquest període que s'obre?

Crec que val la pena lligar els dos temes. I si no he avorrit massa, ho deixaré per a un altre article.

De la perplexitat a la recerca de nous horitzons

Salvador Milà i Solsona

Comunistes avui, tanmateix

1. Ser comunista, encara avui, vol dir, tant pels que ho som, els que estem en un Partit que es diu comunista, com pels altres ciutadans:

A) Estar identificat amb un pensament revolucionari; una teoria però també una pràctica, que es remetien com a punts de referència més definidors a mitjans i finals del segle XIX: *Manifest Comunista*, la Comuna de París, i a principis del s. XX: la revolució Russa, etc., i també s'identifica amb uns noms: Marx, Engels, Lenin...

B) En el cas espanyol i català vol dir a més identificar-se amb una tradició revolucionària molt definida i marcada dramàticament en la història recent: el període previ a la guerra civil en què neix el PCE, i més tard es funda el PSUC, en les lluites obreres i les escissions dels socialistes, i de seguida amb la República i sobretot amb la Guerra Civil, als perdedors de la guerra, i més endavant amb la lluita contra el Franquisme, constituint-nos en la seva «bèstia negra», per les llibertats, en la recuperació del moviment obrer, etc.

C) Vol dir també identificar-se amb una inequívoca voluntat de transformació de la societat de forma radical, aquesta transformació està avui encara majoritàriament identificada amb el concepte de «socialisme» i, malgrat les elaboracions més recents dels Partits Comunistes, de socialisme sols se'n coneix un determinat model, que ens marca tant des de dins —identificació i tradició dels militants i dels documents—, com des de fora.

D) Vol dir, per acabar, identificar-se i ser identificat amb una classe social: la classe treballadora, el camperolat, els sectors més desfavorits de la societat.

2. Ningú pot negar que ser membre d'un Partit Comunista marca; suposa arrossegar un paquet d'idees, de tradicions, d'identificacions, de models,

i també de conflictes, de dubtes, de crisis i revisions, que si bé són quelcom necessari i exigible per identificar qualsevol col·lectiu i organització social, i en especial si és política, no hi ha dubte que en el cas dels comunistes constitueix un «bagatge» molt valuós i ric, però també especialment voluminós, més carregat de teoria, d'experiències bones i dolentes, de tradicions, d'identificacions i d'enquadraments teòrics i pràctics —interns i externs—, que cap altre corrent o força política.

Noves o velles contradiccions

3. *Vivim avui immersos en moltes contradiccions, que podríem situar en el nostre «subconscient col·lectiu» de Partit, i en el rerafons de la nostra manera d'actuar i de veure les coses.*

4. El nostre projecte i el nostre Partit són revolucionaris, de canvi, vénen històricament de moments en què les coses semblaven clares: èpoques de crisis de societat, de crisis de sistemes polítics, de fortes lluites de classe, de caigudes de règim, d'objectius clars, immediats i concrets, de situacions socials en què els treballadors i les classes populars realment «no tenien res més que perdre que les seves cadenes», en què la identificació de les classes, dels grups, de les ideologies, dels interessos en joc era ben definida, sense gaires matisos. La nostra manera d'organitzar-nos, de formular el nostre pensament, les nostres consignes són inevitablement marcades per aquest «escenari d'actuació»: anàlisi de la situació; detecció d'un problema clar; un nus on es concentren tots els conflictes; determinació d'una forma d'actuar, una lluita, un objectiu; i obtenció d'un resultat que està a l'abast de la mà, que ja està present en potència, que sols demana ser deslliurat per tal que es pugui realitzar plenament, per superar una etapa i entrar-ne en una altra de millor (tesi-antítesi-síntesi...).

5. Però amb aquest esquema «subconscient» en la nostra ideologia, en la nostra història, ens afrontem avui —140 anys després de Marx, 70 anys després del

naixement dels «comunistes» com a subjectes històrics— a situacions noves, que, malgrat que hem analitzat i sembla que hem assumit, ens deixen «admirats», «astorats», «sonats» en aquest nostre «subconscient col·lectiu».

6. Cal constatar que les idees clau de l'anàlisi marxista de la realitat social i econòmica del capitalisme, i de l'explicació leninista de l'imperialisme, continuen essent vàlides avui, que la realitat que vivim confirma l'esquema bàsic de l'explicació de les realitats d'explotació, del funcionament sòcio-econòmic, de les divisions de classes, del paper de les ideologies, etc. El que potser no continua essent gaire vàlid són les concepcions idealistes sobre la «bondat innata de l'home» i sobre «els potencials inesgotables de creixement, de riquesa i de desenvolupament»; aquesta imatge d'una «edat d'or» d'un futur idíl·lic sense conflictes, que un poc per necessitat d'imaginar un futur, un poc com a estímul, i un poc com a recreació del pensament dels fundadors per als seus deixebles, ha sigut tinguda com l'ideal, l'objectiu històric a què aspirem.

Sobretot, el que ens ofereix més dubtes i ens crea més problemes és el que els «exegetes» o els «aplicadors pràctics» d'aquestes teories han fet en la construcció de la nova societat, el dit «socialisme real». Malgrat que reconeixem tots els ingents esforços, els canvis materials reals, la millora de condicions de vida, quedem insatisfets. Ningú avui s'atreveix a dir que el model a seguir per a la transformació radical, revolucionària de les nostres societats sigui aquell. I si no és aquell, quin és? Estem com al 1848, sabem el que no ens agrada de la nostra realitat social, del nostre món, però no som capaços de dir exactament per què ho volem substituir. I avui el ciutadà, fins i tot el treballador, abans d'optar —abans de «comprar el producte polític»— vol veure i provar.

7. La realitat social i política abans es podia analitzar en àmbits relativament petits: Estats, nacions, «regions geogràfiques», mentre que avui la dimensió és mundial. Les divisions socials, les lluites polítiques, l'enfrontament ideològic, tenien marcs més ben delimitats, en què tots els aspectes del quadre social: les diferents classes, els interessos contraposats, les diferents polítiques, la resolució dels conflictes, eren perfectament «controlables», s'entenien i dirimien en uns espais geogràfics i socials més limitats i més simples d'analitzar.

8. Avui, després de la II Guerra Mundial l'esquema s'ha fet universal, enormement complex. Els conflictes sòcio-polítics segons l'esquema de l'anàlisi mar-

xista i leninista ja no els trobem tots reunits en uns àmbits «regionals» on és possible una evolució i una dinàmica pròpies. Avui som plenament conscients que el conflicte és a nivell planetari, i en el cas concret dels que vivim a Europa i al Nord del món, sentim o ens adonem que som presoners de la paralització, de la «congelació», almenys aparent, de les dinàmiques socials i de canvi que aquesta «realitat complexa» comporta. Especialment som presoners del nostre propi grau d'evolució econòmica i social i del fet d'haver estat el centre que ha engendrat o on s'han dirimit els primers conflictes, i també on es varen deixar sentir en el conjunt de les societats avançades els primers «beneficis de situació relativa» de la dependència entre pobles i de les relacions desiguals que aquesta dinàmica mundial de dominació ha engendrat.

9. Sembla que els vells conflictes, la lluita històrica, s'estiguin dirimint fora d'aquí, al Tercer Món, al sud, i de fet els del nord (orientals i occidentals) actuen i actuem com si de fet aquí no ens juguéssim res important, com si aquí ja no hi hagués de passar res per segles, que tot està «atado y bien atado», que l'únic que pot «resoldre-trencar» la situació és un conflicte entre superpotències, per tant una catàstrofe nuclear, per tant quelcom que s'ha d'evitar, que ha de ser impossible. Per això mateix hem de sentir en algun lloc la contradicció no resolta que en la mesura que ens movem pel canvi social, per «canviar» alguna peça del sistema, creem situacions de tensió i de crisi, que inevitablement preveiem perilloses per a la nostra mateixa supervivència.

És la lluita per la pau, per l'acord entre les superpotències, per l'eliminació i l'apaivagament dels conflictes, paradoxalment un reconeixement implícit que «no hi ha res a fer pel que fa a la resolució del nostre particular conflicte social i polític, tan local, tan «regional europeu», tan presoner de «realitats més altes i mes fortes»???

10. Quan estem dient —sempre des del «nord»— que a l'Amèrica Llatina, a l'Àfrica, sí que la situació d'explotació és insostenible, que allà sí que viuen malament, que allà sí que s'hi juga la història, quan ens identifiquem i participem en aquells combats que són «d'alliberament nacional i social» no estem tots plegats reconeixent que «quina sort tenim per aquí dalt, malgrat tot», i no estem tots —de dretes i d'esquerres, orientals i occidentals— dient-nos que malgrat tot estem prou bé com estem, que sempre serà millor ser obrer en atur o jove que no troba feina a Espanya, a França, o a Hongria i Rússia, que no camperol de Nicaragua o miner de Bolívia?; i enca-

ra més, que el manteniment de la nostra situació, la resolució de les nostres «petites crisis», de fer més llocs de treball, de limitar la inflació, de mantenir el nivell de vida, depenen, en definitiva, que els del sud no petin del tot? Encara més dur, si voleu, és que ens creiem en el fons que és possible un món en què a tot arreu s'arribi ni a la meitat del grau de consum, de malbaratament de matèries primeres, d'industrialització, d'urbanització, de motorització, de desforestació, per tant, del que hi ha al Nord en general?

Les noves estratègies

11. Evidentment no es tracta de caure en l'anàlisi fàcil que avui la lluita de classes és una lluita geogràfica entre nord i sud a seques, en què els del «nord» «som tots iguals», ni a advocar a l'avanç de la història a partir del desencadenament d'un nou conflicte, aquest cop planetari entre «socialisme real contra capitalisme imperialista», com alguns genials estratèges militars soviètics i americans semblen sostenir. Però sí que es tracta de constatar que en el fons no hem trobat el camí, l'estratègia creïble, alternativa per fer realitzable un «canvi», una «revolució» —per limitada que sigui, i per via democràtica, de la majoria— al nostre país, a la nostra Europa.

12. Perquè si les elaboracions dels últims anys sobre «via pacífica al socialisme», sobre «estratègia eurocomunista», etc. haguessin estat plenament assumides i ens haguessin semblat creïbles al conjunt del «subjecte polític» que constituïm els comunistes i als nostres «representats» en potència, el proletariat i les classes populars, sembla que haguéssim hagut de creure'ns-ho més i, sobretot, d'haver estat més «creïbles» o d'haver-nos «estabilitzat» en la nova línia d'avenç, en la nova estratègia, sense cansaments, sense dubtes. Però ha arribat un moment, no ja aquí a Espanya, on la nostra particular experiència es complica amb factors específics de la nostra realitat recent, sinó fins i tot a Itàlia, a Anglaterra, a Alemanya, al conjunt de l'Europa occidental, en què es constata un cert estancament de les idees i de les estratègies de canvi social i polític, en què tot sembla inclinar-se cap a una renúncia definitiva a creure en la possibilitat de canvis en profunditat de les realitats econòmiques i socials.

Uns es tanquen en «el santa sanctorum» de les velles veritats, en la identificació acrítica amb la «mare pàtria del socialisme» sense necessitar altres resultats concrets que els que ens vinguin de fora; els altres passen als moviments alternatius, a les lluites con-

cretes per objectius ben concrets i assolibles, lligats a la qualitat de vida, a les opcions d'alliberament d'aspectes de la personalitat, els altres a les utopies que tampoc necessiten resultats concrets immediats —independentisme, revolució mundial, marxar cap al Tercer Món, ecologisme radical, etc..., uns altres passen de tot..., i nosaltres «els altres elements estranys de la contestació al sistema», els comunistes que un dia varen saber o varen semblar aglutinar tot el conjunt de voluntats de canvi i tenir l'estratègia correcta i infal·lible per resoldre tots els conflictes en un sentit superador, ens quedem perplexos, dubtant entre qualsevol, diverses o una mica de cadascuna d'aquestes opcions, essent crítics alhora amb totes elles, ja que sabem també, el nostre bagatge analític i polític ens ho diu, que cap és correcta del tot.

La continuada recerca de nous horitzons

13. Però com que tenim una tradició de lluita per objectius concrets, contra injustícies ben paleses, una presència social i una serietat, mentre ens aclarim, mentre busquem els nous horitzons i els nous camins que hi porten, hem de complir un paper social, hem de respondre a unes demandes socials, a un compromís, i així ens trobem convertits en bons lluitadors per «causes perdudes» per moments de crisis, per casos desesperats, en què els treballadors afectats per la pèrdua del lloc de treball o la reconversió, els sectors socialment més desfavorits, els camperols sense terra, el ciutadà afectat per una actuació pública injusta, veu en els comunistes un bon instrument organitzat de lluita, una bona punta de llança per les seves reivindicacions sectorials, pel seu problema; i nosaltres ens hi trobem bé, en aquesta lluita, en aquesta «crisi», perquè hi podem aplicar els nostres esquemes clàssics, d'acció-reacció-resultat, encara que sigui a un nivell baix. Però quan l'objectiu s'ha aconseguit, quan la mobilització ha acabat, què ens queda a les mans, què ens queda organitzativament, electoralment: «La meitat de la meitat».

14. També, i per les mateixes raons, els comunistes ens hem convertit en excel·lents i honrats gestors polítics i socials, en els nivells més baixos de l'estructura de l'estat, a les administracions locals, a les noves formes d'economia social. Per això sí que som creïbles, sí que no fem por el que volíem canviar-ho tot, per millorar les petites, vitals realitats quotidianes, locals, de vida, de treball... Però quan hem de fer el «salt qualitatiu», passar del «particular al general», del nivell local a l'estatal, llavors el ciutadà, el treballador, ja no ho veu tan clar, ja no l'interessa massa allà on el volem portar, o simplement li sembla

que no està gaire d'acord amb la idea que ell es fa d'on volem anar els comunistes... (...?), i per a aquestes «altres tasques», les que de veritat incideixen en la realitat, prefereix escollir els que no posen en perill el model existent i conegut, aplicant la vella sentència que més val mal conegut que bo per conèixer.

15. Un cop percebuda aquesta realitat, és inevitable que molts lluitadors, molts comunistes, es plantegin què en fan, amb la seva voluntat de canviar la societat de dalt a baix, convertits en artesans del petit conflicte, administradors del petit problema, ajudant a resoldre les petites contradiccions del sistema, les petites injustícies, sense possibilitat real d'incidir en el nucli del problema, a canviar la societat, i sobretot, amb el corcò interior de «i si pogués, com i què faria per canviar aquesta societat a fons?».

I per acabar és que el meu «subjecte històric», la classe o els sectors que creiem majoritaris —perquè recordem que volem fer la «revolució de la majoria» i la volem fer en democràcia—, aquell per qui vull fer aquest canvi, construir aquesta nova societat: hi estarà d'acord? Estarà disposat a renunciar al vell per ser un home nou? No diguem ja grans renúncies, no diguem ja a passar gana i fred, a fer grans sacrificis heroics, diguem simplement a pensar més, a ser més responsable, a compartir més, a viure més i consumir menys coses innecessàries?; en fi, és que aquest «subjecte» existeix com a tal, podem parlar d'una «majoria», d'uns sectors socials, d'unes «classes populars», que s'identifiquen com a explotats, marginats, com a beneficiaris potencials d'una societat diferent, millor?

El creixement i la diversificació de la classe treballadora

16. Hem de reconèixer que el sistema capitalista ha evolucionat de forma considerable, i en bona part imprevista per les anàlisis marxistes ortodoxes, durant aquest últim segle. El creixement de les forces productives ha estat enorme, i sobretot han evolucionat i canviat els sistemes d'organització del treball, la tecnificació, l'automatització, l'electrònica, el paper dels diferents factors de producció, la classe treballadora mateixa, amb alteracions profundes en el mercat de treball i en les relacions de producció, amb la segmentació en capes socials diferenciades: tècnics, professionals, colls blancs, aturats, empleats públics, contractats inestables, cosa que provoca un trencament dels vincles d'identificació i solidaritat com a classe... No vull estendre'm sobre aquest tema,

que és prou conegut però del qual encara no hem tret totes les conseqüències.

Continuem tenint a la ment una imatge determinada de la classe treballadora que no respon a la realitat, almenys en el seu contingent majoritari. Continuem pensant en un model de relacions laborals i d'organització del treball que sabem que s'està convertint en minoritari, o en les restes del passat. Continuem defensant com a objectiu arribar als esquemes clàssics de l'Estat del benestar de l'Europa i l'Amèrica de després de la Segona Guerra Mundial, mentre que aquest model se l'estan carregant allí on la classe treballadora se l'havia guanyat i és encara més forta sindicalment i política que no aquí —pensem el que està passant a Anglaterra, a l'Alemanya Federal, fins i tot als països nòrdics.

17. A Catalunya i Espanya ens trobem amb una classe treballadora —en el sentit més ampli— desenganyada, amenaçada de passar a l'exèrcit de reserva de l'atur, estimulada a la combativitat més ferotge per mantenir el lloc de treball, és a dir a la insolidaritat de classe, al corporativisme, a la inestabilitat d'aquest lloc de treball per a uns mentre que d'altres lluiten per mantenir-ne la inamobilitat —sector públic i semipúblic—, a l'increment de l'exploatació amb una major productivitat sense compensacions salarials...

En aquesta situació de desemparament social i laboral, en aquest camp insegur i competitiu en què s'ha convertit el mercat de treball i el de les prestacions socials, la classe treballadora, els camperols i el conjunt de les classes populars, després d'un moment de grans esperances —1975-1977— poden arribar a pensar en la ineficàcia dels mecanismes polítics per mantenir, i no diguem per millorar, la seva qualitat de vida, la seva estabilitat laboral, la seva seguretat en les prestacions socials, en especial després de l'experiència del canvi, de l'octubre del 1982...

18. I la gent es torna mesella, per una part, però ferotge per l'altra; assumeix els valors de la competitivitat, de la insolidaritat, la llei del més fort, el convenciment que «això és i serà així, i la resta són romanços». I aprèn i es conforma a no esperar res més de la política, a creure que el que hi ha és tot el que es pot donar, fins i tot amb un govern d'esquerres... És el famós realisme, la ubicació en el sistema, que és aquest, i sempre serà aquest, i a més és el menys dolent, tal com s'ha encarregat de demostrar Felipe i la seva gestió —referèndum OTAN, bases americanes, reforma de les pensions...

19. Cal constatar també un canvi, un corrent més de fons, més fort: l'evolució i el canvi dels valors culturals, entesos en sentit ampli. Aquí crec que és on l'ofensiva de la dreta ha triomfat més clarament. En el que se'n diu la «superestructura» —valors, ideologia, cultura...— és on crec que l'ofensiva ha estat més forta, on el retrocés dels valors de progrés, de justícia, d'igualtat, del socialisme, és més gran. I crec que ho és tant pels continguts intrínsecs com també pels mitjans emprats per la difusió i assentament de la ideologia.

Una part de l'esquerra s'ha ancorat en la repetició dels vells conceptes sorgits el segle XIX sense saber-los adaptar a les noves realitats materials, mentre que els valors dominants s'han sabut revestir d'una parafernàlia de novetat, de modernitat, i aprofitar els buits que deixava la reflexió de l'esquerra tradicional; sobretot, s'ha valgut d'una forma mil vegades més eficient dels nous mitjans de difusió de les idees i s'ha adaptat millor a les noves realitats socials i productives, a partir, si voleu, d'un cinisme esgarriat, de la sublimació «positiva» de les manifestacions més punyents del sistema: violència, abús, consumisme, alienació, desigualtat, justificació de la força per la força; fins i tot en el camp religiós: la reacció a l'Església catòlica, els nous fonamentalsmes...

La dreta, el neocapitalisme, ha sabut fer «de la necessitat una virtut», i ha tingut també més oportunitats, és clar, d'utilitzar els mitjans que el sistema donava a partir de la seva complexitat tècnica i, per tant, del cost prohibitiu per utilitzar-los.

20. Però això no vol dir que estiguem, l'esquerra, lliures de culpa, per no haver-nos sabut adaptar a les noves realitats, als nous mitjans, per no haver sabut donar-los la volta —recordem a tall d'exemple l'entestament de l'esquerra a defensar l'estatalització i la concentració dels mitjans tècnics moderns de comunicació —TV— en mans de l'Estat, partint del concepte que com que són cars i complexos, sols l'Estat pot garantir-ne l'accés plural, en el moment que s'estaven implantant les TV d'àmbit local, les privades, les ràdios lliures...

Hem de reconèixer també que la debilitat de l'esquerra en aquest front no ha estat simplement «tècnica», sinó sobretot de «continguts», en especial a partir dels anys 60 d'aquest segle, quan ja s'endevina la crisi de l'Estat del benestar, quan no es troben respostes satisfactòries. Com a mínim ara sabem que les que es varen donar eren no plausibles. I també cal advertir que a l'esquerra clàssica li surt una nova

cultura alternativa, uns nous valors «per l'esquerra» lligats al sorgiment de noves capes socials, de noves realitats i nous moviments no enquadraïbles: llibertaris, ecologistes, nacionalistes, de crítica cap a l'Estat —qualsevol Estat—, de crítica al socialisme real, de crítica als conceptes «desenvolupistes» il·limitats basats en la fe en el creixement pel creixement, tan estimats per l'esquerra... I així ens trobem assetjats per la dreta i per l'esquerra, per dir-ho d'alguna manera.

21. En definitiva, bona part dels valors basats en la cultura de fàbrica del segle XIX i de principis del XX, col·lectivistes, estatalitzadors: l'Estat —governat per una esquerra conseqüent— com a mecanisme de solució de totes les injustícies i de tots els desajustos, els valors de la solidaritat de classe, la confiança en el desenvolupament il·limitat dels mitjans de producció: més riquesa per a tots..., es veuen greument atacats, i a vegades amb fonament, i no hem sabut actualitzar-los, «modernitzar-los», criticar-los, trobar-ne de nous, i no hem sabut tampoc afrontar amb eficàcia els «valors negatius-destructius» amb què la dreta, l'imperialisme cultural, ens pressiona...

Europa, Estat, nació...

22. Pel que ens afecta a nosaltres, a Catalunya i a Espanya, també val la pena considerar l'atzucac en què ens trobem en el tema «nacional», que semblava que teníem tan ben resolt... Avui fem mil i una filigranes per mantenir les nostres formulacions que miren l'Estat, Espanya i les noves realitats supraestatals europees, com a marcs on fer avançar les nostres alternatives de construcció del socialisme en democràcia, però alhora contemplem sorpresos l'embranchida de les formulacions independentistes, que sorgeixen des de la joventut més radicalitzada, i constatem que són ben rebuts en sectors de la població desenganyats d'aquest Estat, d'aquesta Europa i d'aquesta democràcia, en què han perdut tota confiança de poder trobar solució als seus problemes... I fem equilibris amb l'autodeterminació, sense acabar de resoldre com fem el salt des de la construcció d'un Estat democràtic, plurinacional, de llibertats, de benestar, autonomista, amb el qual ens vàrem comprometre en la transició democràtica, i que constatem que encara està per acabar, que encara pot petar. Anem passant la maroma d'uns conceptes, d'un programa a l'altre, en la qüestió nacional, en la qüestió europea, sense atrevir-nos, o sense ser capaços, de formular una teoria i una estratègia amb capacitat de lligar una fase amb l'altra, una demanda amb l'altra més agosarada, a la qual tampoc ens atrevim a dir que no, per no quedar definitivament «despenjats».

La nostra organització, també...

23. Una breu referència, per acabar, a les nostres formes organitzatives i d'actuació política, per afirmar que les veig com una conseqüència de tot aquest bagatge històric, social i ideològic; afectades per les contradiccions que he assenyalat fins ara. Ja que en definitiva el Partit no deixa de ser una imatge de la visió estratègica i política del món i de la societat que tenim els comunistes, i dels objectius —conscients o inconscients que ens marquem—. No cal insistir que en aquest període històric tan difícil que hem passat i que estem passant, tots els canvis estratègics, totes les formulacions noves, tots els errors o mancances, han tingut i tenen la seva traducció organitzativa.

Un resum per a l'acció

Un cop constatades les contradiccions i manifestades les «perplexitats», la reflexió, en «comunista», no està completa si no em plantejo: i davant de tot això QUÈ PODEM FER?

I. Hem d'assumir plenament, conscientment, on som, en quin camp ens movem i com és la realitat, en tota la seva nova complexitat, continuar-ne l'estudi i clarificar-ne els mecanismes, les relacions. Assumir la realitat no vol dir pas sotmetre-s'hi, acceptar-la, vol dir ésser conscients dels elements en presència, per tal de poder-la transformar.

II. Reafirmar-nos que aquesta societat, aquest món, no ens agraden, i alhora saber que no el canviarem de dalt a baix en un sol dia d'una sola vegada, i que no hi ha model definit a copiar per substituir-lo.

III. Traduir la voluntat de canvi radical en la lluita per canvis ben concrets, i en la no conformitat amb el que existeix, però sense desesperar-nos ni llençar la tovallola, ni tampoc optar per la via del trencament a la desesperada, o pensar que la solució vindrà quan tot petarà amb una bona guerra o una bona crisi.

IV. Inserir-se en els processos socials per transformar-los i transformar-nos a nosaltres en el procés. No tenir por a contaminar-nos. No ens podem convertir en una secta, en un grup d'amargats de la vida, d'incompresos, tancats en la torre d'ivori esperant que vinguin temps millors.

V. Posar davant de tot la lluita pels valors de re-

forma social i democràcia econòmica, d'alternativa cultural, política i ideològica ben concrets. És en aquest camp on s'està fent la batalla de fons, i som els únics que podem despertar forces socials noves, i renovar les relacions socials i de producció. Insistir, ampliar i fer comprensibles i aplicables els valors de solidaritat, de justícia, de llibertat i de benestar, a l'àmbit de la nostra societat i a escala mundial i aprofundir en la crítica al nostre sistema insolidari, injust i malbaratador de recursos.

VI. Concretar el contingut pràctic de conceptes com democràcia econòmica, d'economia social, o sector social de l'economia, de sector públic, de participació, de repartiment de la riquesa, de defensa del medi ambient, de qualitat de vida, d'ecologia, de realització personal, de solidaritat internacional efectiva: econòmica, política, cultural, amb la definició d'un nou ordre mundial, insistint i aprofundint en els temes de la pau i el desarmament...

VII. Assumir totes les aportacions que ens vénen d'altres corrents de l'esquerra no tradicional, i també sabent adaptar a les noves realitats els ensenyaments i les experiències —cooperativisme, alternatives d'ensenyament i d'oci, que estan en la tradició socialista i comunista.

VIII. Però tot això no en pla messiànic, pseudo-religiós, sinó a partir de la formulació d'un nou model econòmic i social, al qual aspirar, i que es pugui anar traduint en mesures concretes aplicables ara i aquí, amb els mecanismes imperfectes que permeten les institucions i les llibertats existents, tot maldant per ampliar-les. No cal esperar el canvi total del sistema per introduir-hi elements de transformació materials i de valors; hi ha gent «a la nostra esquerra» que ja ho està fent.

IX. Hem de saber donar un sentit finalista, un valor d'exemplificació i de proposta i també una continuïtat al nostre treball de gestió, de participació en les institucions polítiques i socials, establint una correlació entre «gestió i transformació» i projectant del particular, del local, cap al general, trencant la sensació que el que fem com a gestors político-administratius i com a agents socials, i el que voldríem com a Partit, com a ideologia, poc tenen a veure. En aquest sentit, se'ns obre un camp de reflexió i d'elaboració enorme i atractiu, del tot indispensable ara que es comencen a esgotar els entusiasmes del 1977 i del 1979.

X. Cal plantejar-se seriosament la transformació

radical de les formes d'actuació i d'organització i, per tant, també de les nostres idees i de les formes de relacionar-nos amb la gent, i de captar-la cap al treball amb nosaltres. Els hem de donar una perspectiva pràctica, concreta i útil per a les seves necessitats diàries i alhora saber unir la lluita pel concret amb la lluita per les idees i per les transformacions.

XI. Hem de definir-nos sobre el model d'Estat que defensem; tant en les formes com en els continguts, tant en els aspectes polítics com en els institucionals, i hem de fer alhora la crítica a fons d'aquest Estat, d'aquesta Europa, i també de la nostra part d'Estat —de la nostra autonomia, de les institucions catalanes presents i possibles. Estic parlant de resoldre en un sentit superador els temes de la construcció i transformació de l'Estat i d'Europa, en un sen-

tit de democràcia política i social avançada, plurinacional, i de realització i projecció de Catalunya dins d'aquest—, de la realització de l'autodeterminació i com es concreta aquest concepte dins d'una Europa dels pobles.

XII. Ens hem de convèncer que tenim encara molt a fer i molt a dir, i que tenim un paper a fer cap a l'any 2000. Per això caldrà potser refundar-nos, renovar-nos, partint de les nostres tradicions, però oblidant els nostres «traumes», «estigmes», «singularitats» i «bagatges» massa pesants, i convèncer la societat, els nous agents socials, que els comunistes, la nostra ideologia, la nostra organització, la nostra teoria i pràctica, els som útils, començant per convèncer-nos-ens nosaltres mateixos.

El torero del tercer terç

D'una idea d'Enric Padrés

Josep Lluís Atienza

Que per què sóc aquí amorrat a l'HV? Doncs esperant ni més ni menys que aquest maleït holovisor em transmeti el missatge personal del president. Donant-me la dimissió. No pateixo massa. No. Al cap i a la fi sóc el Ministre de Cultura que ha estat més en el càrrec. I no és cap regalet. Ni de molt.

Segur que si algú hagués dit als meus pares quan van rebre l'avís que la Gran Mare feia pampallugues que el que estava a punt de sortir per la cinta transportadora de la Gran Matriu seria Ministre, s'haurien petat de riure.

M'explicaré. Sóc el primer Ministre de Cultura sortit del Tercer Terç. Els meus pares Geordi i Montserrat es van emocionar molt. No per mi. Per les llumetes que van començar a sortir per la cinta transportadora. Pels sons d'orgue. I pels focus de làser de colors. Tocant les notes de *La Cançó de la Sort*. La combinació genètica era Malt. Primera Qualitat. Però la cosa no va acabar aquí. Jo era molt més que una CGPQ Combinació Genètica de Primera Qualitat.

Catalunya triomfant, tornarà a ser rica i plena... Cantava un cor de veus igualitzades. Després l'Himne Nacional, Txan-txan-Txan-txan-Tarata-tata-xan-xan... Els watts i els làsers van commoure tot l'edifici de pentacrilat. Quan va començar l'Himne Unificat d'Europa, la Gran Mare va saludar el naixement amb una explosió de tonalitats. Ningú no l'havia vista mai tan espectacularment alegre. Els efectes especials van congregat tota la ciutat a l'entorn de la Gran Mare. Una panxa de pentacrilat translúcid, dissenyat pel centre ITT de Sabadell. Hi havia cent mil panxes de Gran Mare ITT a tot el món.

Eren millors que les Grans Mares Sony.

I el melic era una terrassa-bar. Patentat. I les Grans Mares Sony es van haver de conformar amb un melic sense terrassa-bar. L'holograma gegant ho va anunciar. Premi Genètic Especial (PGE).

El PGE era jo.

Els meus pares van plorar d'alegria. No per mi. Pel Visa-ecus. Tenir un PGE significava una targeta Visa-ecus especial vitalícia. Visa-ecus de diamant. Com les del Primer Terç.

Ara bé, els meus pares m'estimaven molt.

Potser era que si jo, com a PGE, els denunciava, els treien la Visa-ecus de diamant. Però no. La meua mare va plorar de veritat quan els tutors del Primer Terç em van venir a buscar. Potser plorava d'alegria perquè perdia de vista l'únic capaç de prendre-li el Visa-ecus. Però no. Va fotre tal escàndol als Tutors del Primer Terç que la van sancionar amb tres mesos amb Visa-ecus normal. Potser cap dels dos m'estimava tant com semblava. L'espavilada va aprofitar que HV3 Tercer Terç ho donava en directe. L'amor de la meua mare, preferint perdre tres mesos de Visa-ecus diamant abans que el seu fill, va commoure el món.

Va guanyar el Gran Premi de la Maternitat 2020.

Doblà la seva Visa-ecus diamant. Tenia ara una Visa-ecus diamantíssima. Era una *buitraker*. D'algun lloc havia d'haver sortit el meu PGE.

Els que passàvem de Terç no ho teníem massa bé. Ens deien els Toreros. Pel Canvi de Terç. A la Universitat, em miraven despectivament els companys. El Torero, deien. Oh Torero xa-xa-xa, cantaven a les nits. Però ser un PGE és tenir un coeficient d'intel·ligència de normalitat un entre mil milions. Era un dirigent. El primer que sortia del Tercer Terç. El primer Torero dirigent. Fins que jo vaig néixer, els Toreros canviaven del Tercer Terç al Segon Terç. I del Segon al Primer. Mai dos Terços de cop. hi ha un Quart Terç.

Abans li deien el Tercer Món.

Jo em passava part del meu temps a la Biblioteca. Sí. A la Biblioteca. Ja sé que són més divertits els holovídeos. I que els llibres són de paper. Que les lletres són petites. Que no hi ha comandament a dis-

tància per passar les pàgines. Que mires una pàgina i s'assembla massa a la següent. Que no hi ha música.

Però jo em passava part del meu temps a la Biblioteca.

També a l'Hemeroteca. Hi havia uns fulls grans de paper. Per les dates consecutives vaig deduir que hi havia un cos de fulls per a cada dia. Una sola vegada. Eren com l'Holonotícies. Però en paper. Amb holos de dues dimensions sense moviment. Es deien fotografies.

Així em vaig adonar que el món no sempre ha estat dividit en tres Terços. Llavors es parlava de la divisió de classes. Però allò era una altra cosa. Als habitants del Tercer Terç els deien els aturats. No treballaven. Es veu que fa molts anys pretenien que treballés tothom. No havien descobert els ciberobs.

Però l'atur creixia i creixia, i tothom deia que aquella era una situació insostenible. Fins que va arribar una reunió dels governs i van decidir organitzar el món occidental. No va ser fàcil dividir la població en tres Terços.

Fins que Carles March va proposar la Visa-ecus, la Visa dòlar i l'euràsia-Visa.

Els aturats ja no haurien de treballar més. Cada habitant del Tercer Terç tindria una targeta.

Personal.

Funcionava per impulsos vitals. Personal. Amb aquesta targeta no els faltava res. Calia administrarla. I aquí va venir el primer problema. Hi havia qui començava a consumir, a comprar.

Aquests es van gastar en tres dies el Visa-crèdit vital.

Semblava insoluble. No ho va ser. Va ser anunciat que els seus béns serien confiscats, retornats i sumats de nou al seu Visa-ecus. Els que es van comprar un castell, una casa de les que sortien a *Vici i pubertat*, s'ho van prendre amb filosofia. Altres van fugir amb les seves naus. Per terra, mar i aire. Inútil. Quan feien el primer entrepà, la primera Coca-Cola, el primer xiclet, eren localitzats i detinguts. Alguns es van escapar. Quinze anys i encara estan en Recerca i Captura. Un va reprogramar el seu crèdit per comprar-se un arsenal d'armes. I el Mont de Saint Michel a la Normandia. Va vèncer l'exèrcit. A un preu alt. El Mont de Saint Michel ja no existeix.

Va dimitir el govern francès.

A Montserrat, va passar a la ratlla del mateix. També va dimitir el govern català. Es va demanar la dimissió del govern de l'Estat. En va declinar tota responsabilitat.

Van ser reprogramades totes les targetes. Un crèdit diari. Amb despeses obligatòries. I un vint per cent per a despeses voluntàries. Si no feies la despesa obligatòria, el crèdit passava al fons Visa. Les despeses voluntàries es podien acumular. Era l'estalvi.

Es va programar l'urbanisme. L'alimentació ideal. No hi ha res perfecte. Van equivocar la dieta i va haver-hi una epidèmia d'escorbut.

No va dimitir ningú. Ja no hi havia diaris.

Les Visa van substituir els diners als Tres Terços. Els ciutats van fer un nou món. A la programació urbanística es van infiltrar moderns *heavys* —els *mods-heavys* defensaven que tot el vell estava *outside* i que s'havia d'acabar amb tot el que fos *outside*— i es van destruir el 30 per cent de les construccions considerades artístiques. Els castells del Loira, la catedral de Burgos, la plaça de Sant Marc de Venècia i la Sagrada Família a punt d'acabar-se, van ser les principals víctimes. Els programadors urbanístics van ser exiliats per tres anys del Primer Terç al Tercer.

Van ser els primers Toreros. *Matadores*.

Les ciutats van ser dividides en tres Terços. Al Primer Terç, els dirigents. Al Segon Terç, els científics i programadors, i tots els que eren capaços de produir quelcom. Artistes, actors, tècnics de manteniment, administratius. I els que portaven alguna màquina. I els esportistes de Primer Nivell.

Evidentment els Tres Terços no era un terme massa matemàtic. Al primer Terç la població era escassa.

Evidentment.

Els canals d'holovisió també eren diferents. Així cadascú deia: que malament viuen a l'altre Terç! A l'inferior. Evidentment. I tothom se sentia privilegiat. Els dirigents, els treballadors i el que abans es deia els aturats. Aquests veien com vivien al Quart Terç. Allà la gent es moria de gana i s'organitzaven concerts amb un pessic de les despeses voluntàries.

Ajuda per a l'Àfrica.

Els del Quart Terç eren l'excepció. S'havien de conformar a ser l'últim Terç. Això sí. Podien veure el nivell de vida dels tres Terços anteriors.

Els servia d'estímul.

Malgrat ser un Torero, he fet contracte matrimonial per cinc anys amb la filla de Pomodorakis. Un grec que va fer fortuna amb una nova salsa de tomàquet. Va estar tres anys al Hit Parade de productes de despeses voluntàries. Després Pomodorakis va arribar a Ministre i la salsa de tomàquet es va fer obligatòria.

Ella es diu Gemma. L'estimo. Hem anat a la Gran Mare i hi hem dipositat esperma i òvuls per si un dia volem renovar per deu anys més el contracte i tenir fills.

Me la vaig lligar pel morro. Havia acabat els cursos d'especialització a la Universitat. Buscava un apartament. Volia un apartament antic, de l'era dels diners. Ella també hi era. No m'entrava la targeta i no podia obrir la porta. Era oberta. El dia era fred. Estranyament fred. M'havia posat una gavadina arc. De llana natural. Arc és una contracció de productes arqueològics. Arqueològics són els no-plàstics, els que no produeixen els cirobs. Naturalment són els més cars.

Rissssssh. Ella era asseguda a l'arc bidet amb una pixera interminable.

—Ho sento —vaig dir. I em vaig girar cap a la porta. Les calces d'arc blonda als genolls. Els pèls negres fent la carn de les cuixes més blanca encara. Amb la negra panotxa al cap, me n'anava cap al carrer.

—La culpa ha estat meva—. La vaig veure. Dempeus. Ja no vaig anar cap al carrer. Tenia un somriure millor que la Coeli de *Vici i Pubertat*. Uns morros carnosos. O vaig tocar sense voler el botó de sensofantasia o el va pitjar ella. Però van caure les llums i ens vam quedar a la penombra.

Un saxo va començar a tocar *Amb tu a qualsevol Terç*.

—Ballem? —li vaig dir.

Ballar és l'última moda. La va portar un explorador del Quart Terç. No es pot fer sol. Ni amb tres. Han de ser dos. És l'eslow. Lent. Quan coneixes algú i no saps què dir, li preguntes si vol ballar. S'ha d'agafar l'altre. Bé per la cintura, bé pel coll. I l'altre t'aga-

fa per la part contrària. Hi ha alguna variant proposada en el programa Holomoda, com és fer-ho tots dos pel coll o per la cintura. Té el problema que com que cal moure els peus al mateix temps és un pèl incòmoda.

Cauran els estels i tot i així jo estaré amb tu...

Ballaré mil vegades i mai més sentiré el mateix. Ens havien trobat.

Em traurien el crèdit d'una vida i tot i així estaria amb tu.

Holomoda aconsella:

Mitja distància. Estudi mutu.

Curta distància. L'estudi és positiu.

Cheek to cheek. Ja es pot passar a la tercera fase.

Directes a la llengua. Passant de fases. Passant d'Holomoda.

Sense tu tot és inquietud.

El saxo a dalt. Nosaltres, a sota. Ella contra la paret. Alça les cames. I amb les dues mans sota el cul l'aixeco. I...

I aquí esperant el missatge personal del president. Per anunciar-me la meva dimissió. Si em rebaixen de categoria la Gemma podrà trencar el contracte. *Amb tu a qualsevol Terç*. No ho veig gaire clar, això que la vida sigui com a les cançons. Encara que el seu pare m'ha dit que quan deixi la política li agradaria tenir un PGE a Pomodoro Arrakis per impulsar una salsa de tomàquet Arrakis Especial.

I tornar al primer lloc del Hit Parade de productes de despeses voluntàries.

Malgrat la meva procedència del Tercer Terç, així que vaig sortir de la Universitat vaig entrar a l'Administració Unificada. La meva puntuació més alta era en capacitat de gestió. Tothom deia que jo tirava per a president.

—Un Torero president del GUE, Govern Unificat d'Europa?

Era una incògnita preocupant. Perquè jo pujava i pujava com l'escuma. Van trobar la solució. Em van passar el mort del Ministeri de Cultura. Jo ja era parlamentari dos anys després de sortir de la Universitat. Ja se sap com funciona això. Abans hi havia partits polítics. Sempre barallant-se. Conservadors i progressistes. Quan va arribar la revolució cirobòtica i es van començar a omplir de cirobs les fàbriques, els sindicats no els van poder convèncer per afiliar-s'hi. I van pensar que un sindicat de màquines sense

salari tampoc tenia massa sentit.

Els partits polítics van començar a teoritzar entre organització lleugera i organització pesant. La majoria s'havien quedat sense militants (organització lleugera). I els que tenien militants (organització pesant) no sabien què fer-hi. Allà el que no podia anar a un càrrec públic, es moria de fàstic. Quan es va acabar la propaganda bidimensional i ja no necessitaven enganxacartells, els militants sols servien per fer nosa als congressos.

Què fer? —es van preguntar. En el terreny de les idees, conservadors i progressistes no sabien què dir. Eficàcia de gestió. Jo sóc el més eficaç, deien tots. I és clar, per mesurar l'eficàcia no hi ha res més eficaç que un ordinador de la quarta generació.

Més eficaç que qualsevol elecció.

Per optimitzar l'eficàcia, el parlament era elegit per ordinador. Això sí, el programa de l'ordinador era elegit per votació popular, lliure i secreta. Cada partit presentava el seu programa. Un programa per l'ordinador. Quan es va fer un programa de concentració van desaparèixer els partits. Així es va arribar a la Constitució dels Tres Terços.

—PGE, diuen els ordinadors que vostè és el parlamentari més brillant—. Aquestes van ser les paraules del primer ministre quan em va cridar al seu despatx. Tenia més mala llet del que semblava. *Diuen els ordinadors*. Era com si em digués que ell no ho tenia tan clar.

—Si els ordinadors ho diuen... —Molta mala llet en el to de la meua resposta. *Si els ordinadors ho diuen* tu no hi tens res a dir, quedava sobreentès.

—Ha arribat l'hora de demostrar la seva capacitat de govern. —A mi no em calia demostrar res. Capacitat de gestió una entre mil milions. Si no ho recordava malament, la seva era una entre cinquanta milions. Vint vegades inferior a la meua. Però ell era primer ministre. Em va donar un paper.

—A partir d'ara és el nou Ministre de Cultura. —Ho va dir amb una malèvola ganyota de satisfacció. Com tothom sap, el Ministeri de Cultura és un Ministeri sempre condemnat a desaparèixer. No és com el Ministeri d'Holovisió, el Ministeri de l'Esbarjo o el d'Àudio-diversió.

El Ministeri de Cultura gestiona les biblioteques. Millor dit, gestiona la desaparició de les biblioteques.

Els indicadors de gestió del Ministeri de Cultura són els més baixos. I cauen. Cauen. Quan algú té el seu departament a la deriva, amb perill de destitució imminent, es diu despectivament.

—Té els indicadors més baixos que el Ministeri de Cultura.

Vaig fer la presa del ministeri en directe davant de les Holovisions de tot el món en totes les llengües europees.

—Prometo per la meua consciència i honor, complir i fer complir el programa del Govern Unificat d'Europa, respectar i fer respectar la Constitució dels Tres Terços —ara em tocava aixecar la veu. La vaig aixecar—. Tres Terços fan la unitat basada en la solidaritat, igualtat i llibertat de cada Terç —i ara posant la mà sobre l'Holovisor d'Honor em tocava llegir el més fotut de tot— millorant els indicadors de gestió del meu antecessor.

Tampoc era cosa d'exagerar els meus riscos. Els indicadors de gestió de l'anterior Ministre eren tan baixos que millorar-los seria bufar i fer ampolles. Entre tots els ministeris, el pressupost de Defensa sempre era el primer. No és que tinguéssim enemics, però mai se sap. I en qualsevol cas, tenia molta vigència allò del que dóna primer, dóna dos cops. Al veure el pressupost assignat vaig perdre els colors. M'havien donat un pressupost superior al del Ministeri de Defensa. Sols hi havia una explicació possible.

Volien enfonsar i ridiculitzar el primer Torero que havia arribat a Ministre.

Com se sap, l'operació més important que dóna l'indicador de gestió és la divisió entre rendibilitat i inversió. M'havien posat quatre zeros més a la inversió que al ministre anterior. O el que és el mateix, hauria d'augmentar la rendibilitat deu mil vegades per igualar el Ministre de Cultura anterior. Me l'havien jugada. Tot el pressupost tenia una finalitat. Impedir que pogués arribar a ser President. Però jo era un PGE.

Els demostraria que ser un PGE del Tercer Terç no era qualsevol cosa.

El primer que vaig fer va ser encarregar enquestes. Sobre el coneixement dels llibres de les nostres biblioteques. Van donar un resultat perfecte. Sols el 0,0001 per cent de la població coneixia més de dos títols de llibres. El 90 per cent de menys de trenta anys no sabia ni un sol títol de literatura. Però tot-

hom coneixia l'holosèrie *Vici i Pubertat*. *Vici i Pubertat* mai havia estat un llibre. Fins que jo vaig arribar al Ministeri. Grans anuncis en HV.

—*Vici i Pubertat en arc a preu plast.*

Vaig estendre una xarxa d'espionatge interministerial per llançar la novetat editorial del segle. Sortien abans els llibres que els serials HV de *Vici i Pubertat*.

—*Enfonsa el proper capítol als amics. Coneixeràs Vici i Pubertat abans que ningú. Pots ser el més mod a preu plast.*

Tot estava preparat pel gran llançament. Però hi ha una dita dels cosmonautes. *Abans de llençar-te a l'espai recorda que l'oxigen el poses tu.*

Primer una entrevista del meu Director General a l'Holovisió. Tot el Ministeri sabia que era començar jugant a camp contrari. Un dels indicadors de gestió del Ministeri d'Holovisió era trobar els punts febles dels altres Ministeris.

—*Holocutor: —Tothom compra Vici i Pubertat. Però algú el llegeix?*

Esperàvem la pregunta. Teníem preparada la resposta.

Director General: —Això s'ha de preguntar als que l'han comprat.

Sense deixar-lo continuar, *reportatge enquesta. Veu en off:*

—*Has comprat el llibre Vici i Pubertat.*

Totes les respostes afirmatives. Bé. Rendibilitat 1.

—*L'has llegit?*

Deu respostes. Deu nos. Índex de rendibilitat 0. Ens ho esperàvem. El Ministre d'Holovisió no ens ho posaria fàcil.

Holocutor: Ja han parlat els que han comprat el llibre. Què em diu ara senyor Director General?

Director General: Té el mostreig? És científic?

Holocutor: Aquest és un programa d'entreteniment. La llei no exigeix mostra científica.

Director General: Això relativitza l'enquesta. O en fa vàlida qualsevol altra. Jo també tinc les meves.

Per l'HV surt la nostra enquesta. *Veu en off.*

—*Has llegit Vici i Pubertat?*

Tres sí. Dos per «l'he llegit per sobre». Cinc «l'he llegit una mica». Guanyem.

Holocutor: Espero que em perdonarà. Hem vist una enquesta o el proper holovídeo publicitari del Ministeri de Cultura?

Ho sospitava. Van forts.

Director General: Li dono la meua paraula que és una enquesta.

Primer pla de l'Holocutor: Somriu.

Ara és la nostra. Han anat massa lluny.

Director General: És possible que el nostre pròxim holospot sigui aquest.

Vaig tancar els ulls. Havíem guanyat el primer round. Em sé de memòria l'holospot. El meu servei d'espionatge interministerial havia localitzat els mateixos entrevistats de l'enquesta de HV3, els deu que van contestar que no havien llegit *Vici i Pubertat*.

—*Llegiria Vici i Pubertat si li digués com acaba el proper capítol abans que l'Holovisió?*

Deu sí. El càmera aguanta el somriure triomfador del Director General de Cultura. Comencen a sonar els holòfons demanant exemplars.

—No és segur. Sols és una idea.

No era segur. A HV van canviar tots els guions. Es van introduir en ordinadors de la cinquena generació. La sèrie es va començar a fer per sorteig. El cinquena generació era el responsable de continuïtat.

Vaig fer una intervenció al Parlament durant una retransmissió en directe i vaig invocar per primera vegada la clàusula 10 de l'apartat 2 del Reglament:

—M'agradaria que el Ministre de l'Holovisió no tingués por dels llibres. Són importants els indicadors de gestió de cada ministeri. Tot i així, si no s'aconsegueix una major solidaritat interministerial, es posa en perill l'indicador de gestió del govern. De-

GENERALITAT

CATALUNYA

Mil·lenari del naixeme

 DE CATALUNYA

 ANYS

at polític de Catalunya.

Quan el 988, Borrell II es negà a viatjar a Aquitània per retre fidelitat al rei franc que llavors dominava els comtats catalans, poc es pensava que aquell seria l'inici de la independència política de Catalunya.

Però el cert és que, des d'aquell moment, els catalans hem conservat tothora la nostra identitat.

Catalunya va crear el primer Parlament d'Europa el 1283, precedent d'una ininterrompuda voluntat de llibertat i convivència democràtica.

Catalunya ha construït al llarg dels segles la seva pròpia cultura, a la qual continua fidel, i ha fet de l'esforç en el treball la clau del progrés econòmic.

Ara, el 1988, Catalunya es disposa a emprendre nous camins cap al futur. Un futur que serà possible gràcies a tots nosaltres, homes i dones que vivim i treballem a aquesta terra.

Ara i d'aquí 1000 anys.

mano l'actuació del Tribunal Popular en els canvis de programació de *Vici i Pubertat*, segons la clàusula 10 de l'apartat 2 del Reglament.

Va caure el ministre d'Holovisió abans que el Tribunal Popular fotés el nas a l'HV. Per una vegada, el primer a dimitir no va ser el Ministre de Cultura. En contrapartida, es va cancel·lar, per ordre del president, el nostre projecte *Vici i Pubertat*.

Així i tot, les pèrdues per la cancel·lació del projecte es van restar de la inversió.

Un PEG havia d'estar a l'altura. Vaig proposar al Ministre de Sanitat la investigació d'un projecte. Sanitat tenia el millor coeficient de rendibilitat. Confiaa millorar-lo sense cap esforç. Gràcies al meu projecte.

Mentrestant vaig començar a treballar amb els índexs de coneixement dels llibres i els autors. Holojocs. Aquest era el secret. Es va crear el Departament d'holojocs literaris. *Don Quixot contra els molins*. Plens d'efectes especials de vent i pudor de cagarades arc de vaca i cavall. Cada vegada que es travessaven les aspes del molí amb l'holollança sense caure del cavall eren mil punts. *L'illa del tresor*. El meu departament d'efectes especials va construir, per a totes les ciutats del món, holojocs que simulaven tempestes autèntiques. I lletgíssims pirates amb potes de pal i ulls guexos. El jugador es situava al mig de representacions hologràfiques. Tenien tant de realisme que van produir cent mil ofegats psicològics a qui van haver de practicar la respiració artificial. En dues setmanes, els holojocs literaris *El Quixot* i *L'illa del tresor* van pujar al número un i dos del Hit Parade de despeses voluntàries de tots els Terços.

Però la gent no llegia. El meu indicador de gestió era excel·lent. Però la gent no llegia. A mi m'agradaven les biblioteques. Vaig reinvertir part dels immillorables resultats dels holojocs en holollibres. Lletres en colors. Consultes en cadena. Sinòpsis.

Va ser un fracàs econòmic.

Però jo seguia. Estava segur que si imposava la moda arc de llegir, la societat podia tenir el major canvi des de la Constitució dels Tres Terços.

El departament de Sanitat va acabar el projecte conjunt del Departament de Cultura. El vam denominar *Homer-Venus-Apol·lo*. El vaig revisar personalment. Es tractava d'una concepció totalment nova de la literatura. Sóc conscient que als temps arc el

projecte hauria semblat un insult. Si abans el sexe havia servit per allunyar de la cultura, el meu Ministeri de Cultura utilitzaria el sexe per donar a conèixer la literatura. No es tractava de convertir les novel·les en holosèries. Llegir era una sensació diferent a veure o a escoltar. Un acte íntim.

Per als homes, s'havien acabat els llibres avorrits. Un llibre seria una dona de somni. I per les dones, el llibre seria l'home amb qui haurien desitjat tenir una aventura. És evident que això tenia molt a veure amb la prostitució. En aquest cas, el fi justificava sobradament els mitjans.

Vaig tenir una llarga discussió amb el Ministeri d'Ètica i Deontologia.

—Encara que no som partidaris de cap tipus de censura, un projecte així confondria cultura i prostitució senyor ministre, sí, és possible, i què? cremo les biblioteques? aquest és el seu problema senyor ministre, oh! que bé, el meu problema, per què no s'han tancat totes les biblioteques fins ara? doncs és clar que perquè ningú, ni vosaltres, buròcrates de l'ètica, ningú no està segur que el saber escrit pugui ser substituït adequadament per un altre, bé, ho posarem a l'informe senyor ministre, bé, ho posaran a l'informe, un informe escrit, o no? sí, ja sé que estan emmagatzemats els ordinadors, però qui farà la història dels vostres informes? nosaltres no som historiadors, ni escrivim per a la posteritat senyor ministre, no ja ho sé, i jo per què sóc ministre de cultura? com a responsable d'història del Ministeri d'Ètica li puc dir senyor ministre que a l'edat mitjana dels temps arcs hi havien monjos que es preocupaven de copiar el que no entenien, oh sí, i bé que ho sé, ha llegit per casualitat *Les mil i una nits* el senyor responsable d'història? Evidentment senyor ministre, ja, evidentment, i troba condemnable la Scherezade? no, per què senyor ministre? I encara ho pregunta? Explicava històries al llit, les cortesanes sabien llegir i llegien als nobles i als reis el que ells no eren capaços de fer. Es va enfonsar la cultura per això? més aviat el contrari, tot el ressorgiment cultural de l'arc renaixement va començar als llits, però companys i companyes del departament d'ètica i deontologia, quin problema tenim ara? tothom sap llegir, però és com si no, no té atractiu, deixeu que el Ministeri de Cultura i el govern donem als nostres ciutadans la possibilitat de ser nobles, califes, tenint la seva pròpia Scherezade.

Al final el projecte va haver de canviar el seu nom pel de Projecte Scherezade. Les avorrides discussions, els meus insuportables discursos i els suborns van

aconseguir el vist-i-plau del Ministeri d'Ètica i Deontologia. I un deu per cent dels beneficis per augmentar els seus indicadors de gestió.

Faltava trobar els homes-i-dones-llibre-Scherezades Haurien de ser macos/ques, atractius/ves. Unes portades adequades per substituir les velles il·lustracions. Vam anar al Tercer Terç i hi vam organitzar concursos de bellesa. El premi, una Visa d'or.

—*Fes-te d'or*— deia l'holospot. I sortia una parella ballant eslow i jugant amb holojocs literaris. I pujaven a naus de plasticdur i nedaven entre arc onades blaves i escumoses del Segon Terç. I llegien. Era indispensable llegir bé. Al Tercer Terç es van esgotar els exemplars de «*Llegir per fer-se d'or*».

Van fer les primeres proves. Elles tenien les mides de la Tracylin Toroe de *Visa i diamants*. Ells, les mides del Picki Moucke de *Plastic Crest*, les dues holosèries de major acceptació. El primer llibre va ser *El Quixot*. La Tracylin Toroe se'l va llegir en tres mesos. Al principi era una mica lent i farragós. Tot funcionava com un holocassette. L'holocassette era el cervell del lector. Uns sensors acumulaven tot el text als circuits cerebrals de la memòria.

Els dissenyadors van miniaturitzar el prototipus inicial. Els enginyers van augmentar la velocitat de registre fins a igualar-la a la normal del cervell humà. Part d'allò ja ho tenia resolt d'un vell projecte que el meu servei d'espionatge va canviar a dos funcionaris del Ministeri de Defensa per tres holojocs de *Chochitos ardientes*, una vella novel·la porno mexicana.

Però el problema era el trasllat de dades del cervell emissor al cervell receptor. Perquè no era gens atractiu col·locar-se unes sensorbanyes davant de l'home-dona-Scherezade, per més que s'assemblesin a la Tracylin Toroe o al Picky Moucke i estar-hi deu hores per empassar-se un llibre. Encara que fos *Les mil i una nits*. El ministeri de Sanitat va posar en marxa el *Projecte Wilhem Reich*.

Era un arc autor que parlava dels orgasmes com a transmissors d'energia.

Vam començar la investigació amb un Pla de Cooperació amb el Quart Terç. A canvi de tones de plasticllet, ens van proporcionar voluntaris. Un estudi demostrava la major capacitat orgàsmica del Quart Terç.

Alguna cosa havien de tenir millor que nosaltres.

Aquell estudi es va passar per HV amb filmacions *live*. Es va posar de moda la frase:

—He fotut un polvo d'orgasme del Quart Terç.

El Pla de Cooperació (PC) va tenir una forta crisi. Va quedar registrada als arxius com la crisi de MTS (Malalties de Transmissió Sexual). El PC es va saldar amb cinquanta malalties de transmissió sexual de l'equip investigador. Comprovar per ells/es mateixos/es l'orgasme del Quart Terç els va costar trenta dies d'hospitalització a la Unitat de Recerca de Malalties Desaparegudes (URMD) i vint-i-tres trenaments de contractes conjugals.

—Ha valgut la pena —van dir al ser entrevistats al sortir de la URMD.

Malgrat tot va arribar el dia que el *Projecte Wilhem Reich* es va acabar. Vaig repassar personalment tots els informes. I vaig ser el primer a comprovar la qualitat del producte.

Al principi els sensors van ser una molèstia. No aconseguia concentrar-me i no se m'aixecava de cap manera. A més no suportava les holosèries ni els megapits de la Tracylin Toroe. El seixanta-nou encara pitjor. Veure aquella monstrositat davant de la meua boca no m'excitava.

Va ser llavors quan ella va començar a plorar. La Tracylin Toroe de *Visa i diamants* no ho feia mai. La vaig abraçar contra el meu pit, però ella es va aixecar, va llençar els sensors i es va començar a vestir. No sabia el seu nom, però li deia Scherezade, mentre li treia la faldilla i m'oblidava de la Tracylin Toroe, li baixava les calces, i m'oblidava de la Tracylin Toroe. A mesura que avançava, m'arribaven flashos inconnexos, imatges sense sentit. Fins que el meu cos i el meu cervell van trobar la llum a la vegada. Jo vaig rebentar dintre d'ella i *El Quixot* va rebentar dintre de meu cervell. Les paraules no eren paraules. Eren imatges. I les imatges no eren imatges. Eren paraules.

Havíem aconseguit l'orgasme integral. Intel·lectual i sexual.

Va tenir un èxit sense precedents des de la Constitució dels Tres Terços. Les peticions d'homes i dones Bradbury —per nosaltres eren Scherezade però

per al gran públic els vam comercialitzar com a Bradbury, per fer un homenatge a un autor desconegut que vaig descobrir a la biblioteca— ens van fer organitzar concursos i més concursos de Fes-te d'Or al Tercer Terç.

Vam confeccionar un llarg catàleg en holovídeos. A les comandes s'havia de posar la versió B o F. B per a Baró o F per a Femella. *El Capital*, *A la recerca del temps perdut*, *Guerra i Pau*, *La plaça del diamant*, *La teoria de la relativitat*, *Gran Enciclopèdia Catalana*. Aquesta última, en la versió B va ser la de més èxit. Tenia uns pítis increïbles i un cul tan meravellós que ràpidament va ser incorporada a una nova sèrie «*Dos Terços*» i va desplaçar del Hit Parade de Popularitat la mateixa Tracylin Toroe.

Les indústries Bradbury del departament de cultura van amenaçar fins la mateixa Holovisió. Van posar al mercat, a preus plàstics, sensors portàtils perquè el públic pogués tenir els seus propis intercanvis d'orgasllibres. El Ministeri de Defensa hi va posar tots els impediments possibles. Vells textos revolucionaris podien tornar a encendre el foc de la subversió.

—Quins textos revolucionaris?

—Els textos comunistes i anarquistes.

Vaig portar totes les dones Bradbury al general. Les dones Bradbury de les obres de Bakunin, Marx, Lenin, Antonio Gramsci i Jordi Solé Tura, primera i segona època.

—Què general?

—Estaven molt bé. Però no tens alguna cosa més atrevida?

—Es van exhaurir les existències dels primers cent mil llibres. Vam començar a editar materials de segona fila. Homes i dones Bradbury de caça, pesca i una cosa estranya que s'anomenava bricolatge. Però la gent demanava literatura. Van començar a sorgir autors nous. La comercialització dels sensors va popularitzar les autoedicions.

Ho vaig comprovar amb la Gemma. Volia explicar-li *El Quixot*. Els orgasmes amb la Gemma eren fastuosos. Tenia un moviment de Quart Terç, i jo sempre havia estat un Tercer Terç una mica primitiu. Vaig obrir els ulls, volia veure l'expressió del seu rostre asfaltat pel doble plaer del seu orgasme i el meu *Quixot*.

I la vaig veure posar els ulls en blanc. I llavors. Haaaaa! Què era això? Imatges. Paraules. Em va passar *El gran Gatsby*, inesperadament, sense avisar. Vaig tombar-me d'esquena.

—Que estàs gelós! —Em va preguntar, i jo m'imaginava el Picki Moucke agafant-la i fent marranades a la meua Gemma.

—No —vaig contestar.

—Ho comprens amor meu? No podia deixar de provar el que m'oferia el meu Ministre de Cultura. —Ho vaig comprendre. No tenia cap altre remei.

Quan vaig presentar el balanç, havia superat qualsevol indicador de gestió. Havia triomfat. El president va arrufar el nas.

Amb la Gran Enciclopèdia Catalana van començar els problemes. Va ser ella la iniciadora de la catàstrofe. El meu director general em va comentar un dia:

—Suposo que no té cap importància. Però em falta un volum de l'Enciclopèdia Catalana.

—Què vols dir amb això?

—Vaig voler provar personalment el nostre gran èxit. Però quan vaig buscar la paraula Països Catalans, no hi era. El meu cervell no l'ha trobat. I a la Gran Enciclopèdia llibre-llibre, hi és. El volum 11, de les inicials orq a les inicials Por.

—Pobra noia. Es devia oblidar de llegir-lo. Però la teva és la primera reclamació que tenim.

Quan un dia va caure en rodó a terra i va morir no li vaig donar cap més importància que a la mort d'un eficaç col·laborador i amic. Però quan van començar a estendre's estranys tumors cancerígens calcats l'un de l'altre, com germans bessons fotografiats per l'holoscanner, m'ho vaig ensumar. Sabotatge. La Gran Enciclopèdia Catalana tenia un tumor cancerigen. Va morir en ple èxit de «*Dos Terços*». I era la nostra obra de més èxit. Tot un PGE com jo. I no em vaig adonar del significat de les paraules de meu director general.

—A la Gran Enciclopèdia Catalana li falta un volum.

És clar. Hi havia una part del cervell que no enre-

gistrava res. No enregistrava res perquè hi havia un tumor al cervell que afectava els circuits de la memòria. I aquest tumor era una zona muda. Pàgines en blanc. Un volum sencer d'una enciclopèdia que desapareix. L'orgasllibre transmetia la literatura. Però també el tumor. Això que la literatura és com un tumor em sonava d'algun llibre. I jo a la cresta de l'onada. Fins i tot el president em va demanar una obreta curta i eròtica per animar a les nits el contacte amb la seva dona.

Vaig intentar seguir la trajectòria eròtico-literària-cancerígena de la Gran Enciclopèdia Catalana. Era impossible. Era el nostre hit. Havia sofert greus irritacions vaginals de tanta lectura i els nostres dermatòlegs van haver de treballar en noves fórmules per no tallar un èxit que m'omplia de goig.

Un dia se'm van presentar del Ministeri de Sanitat. Una delegació sencera amb el Ministre al capdavant. Llavors jo ja tenia un orgasllibre més avançat que donava el senyal d'alarma quan faltava algun full a l'home o dona Bradbury. El Ministre de Sanitat em va llegir el seu informe. El meu era més llarg. Tenia noms de la conspiració. L'informe es deia *La zona muda*.

—Tinc el nom de qui va donar l'ordre del sabotatge —li vaig demostrar—. El Ministre de Sanitat.

Era un holovídeo impecable. Per mostrar-lo al Parlament davant de HV3.

—Estàs equivocat Torero. —El ministre de Sanitat era un malparit—. L'ordre va partir del president.

Miro una vegada i altra la gravació en holovídeo. Estic esperant el missatge del president anunciant la meua dimissió. L'holotext es posa en marxa.

MISSATGE URGENT PER AL MINISTRE DE CULTURA.

EL PRESIDENT HA MORT. VISCA EL PRESIDENT. VISCA LA CONSTITUCIÓ DELS TRES TERÇOS.

I visca els Toreros. I visca el PGE. L'obra eròtica del president eren *Les onze mil vergues* d'Apollinaire. En realitat eren deu mil. Hi faltaven algunes pàgines.

Vaig cancel·lar el Projecte Scherezade. Els llibres resten un altre cop a les biblioteques. Si algú els vol llegir que hi vagi. És el que faig jo. Anar a la biblioteca.

Tot un president anant a la biblioteca.

Una experiència política positiva

Francesc Obon i Asensio

Mètode de treball

Ens movíem davant de tres possibilitats a l'hora d'enfocar el curs. Xerrada o conferència, curset —amb material previ— i seminari. L'enquesta enviada a tot el Partit ens donà com a resultat-proposta iniciar la formació segons la modalitat curset. Quant al tipus de debat, hem utilitzat, conscientment, la manca d'una metodologia rígida en les intervencions i no tant en el temps utilitzat. Hem acomplert força l'hora i mitja a dues hores repartides de la següent manera: el 50% del temps pel conferenciant i l'altra meitat pel debat. La puntualitat, un altre objectiu, s'ha complert parcialment, ja que va ser així en la primera meitat del curs i amb mitja hora de retard en la segona part.

Encara que partíem d'una proposta de programa concreta feta per la Comissió al plenari dels assistents, aquesta ha sofert petites modificacions, bàsicament per ampliació d'algun curset. Així, doncs, tant la «Història del Partit» com «El Marxisme» es van perllongar una sessió més de les previstes inicialment a proposta dels mateixos companys.

Obviament, així ho tenim previst, ni la modalitat curset, ni el mètode, tant en funció dels materials o en la sistemàtica de les intervencions ens podria portar a aprofundir en les temàtiques dels cursets, però tampoc era aquest l'objectiu del curs. Es tractava fonamentalment de recuperar per la nostra cultura, necessària, de Partit, l'hàbit de la formació, de prendre apunts, d'estar en condicions de «fer preguntes» i no del que ha estat el debat en aquests últims temps, que s'assemblava més a «xerrades de cafè» que no pas a debats mínimament coherents i organitzats.

Dades objectives

S'han portat a terme cinc cursets que, sessions d'assemblea a part, han representat un total de tretze jornades.

Mètode de treball:

—En els dos primers cursets s'entrega material previ i bibliografia.

—En el tercer i quart, bibliografia i esquemes de discussió.

—En el cinquè, resums posteriors a les dues jornades.

Hem participat una mitjana global de 22 companys, la vegada que més, 33 i la que menys, sols una vegada, 9 persones.

En la festa de final de curs vam participar una cinquantena de companys i vam comptar amb la presència del company Josep Torrecillas, responsable de Formació Política del Comitè Central, i del company Josep Rojo.

1r. Curset: Propostes d'IC (Avenç de programa Auton.-88).

2n. Curset: Història del PSUC i del PCE.

3r. Curset: El Marxisme.

4t. Curset: La Participació.

5è. Curset: Història del Moviment Obrer.

Desglossament dels cursets: dades i conferencians.

Primer curset

24 de febrer Conferenciant: Ignasi Riera
Cap a un Estat Federal. L'estructura de l'Estat i l'esquerra catalana.

2 de març Conferenciant: Josep Rojo
La situació econòmica a Catalunya, reflexions per a una alternativa econòmica.

9 de març Conferenciant: Jordi López Camps
Autonomia, cultura i societat.

16 de març Valoració. Assemblea de formació.

Segon curset

- 23 de març Conferenciant: Gregori López Raimundo
Història del PSUC i del PCE.
30 de març Descans Setmana Santa.
6 d'abril Segona part Història del Partit.
13 d'abril Tercera part Història del Partit.

Tercer curset

- 20 d'abril Conferenciant: Enric Cama
Vigència del Marxisme.
27 d'abril Conferenciant: Ricard Fernández
Qüestions bàsiques de la teoria marxista.
4 de maig Conferenciant: Enric Cama
Aprofundiment de les dues sessions anteriors.

Quart curset

- 11 de maig Conferenciant: Josep Torrecillas
Què és la participació?
18 de maig
25 de maig Descans eleccions autonòmiques.
1 de juny Descans per manca de conferenciant.
8 de juny Conferenciant: Josep Torrecillas
La participació, avui.
15 de juny Valoració curs, informe i cloenda de curs. Propostes.

Cinquè curset

- 22 de juny Conferenciant: Ferran Gallego
Història del Moviment Obrer, s. XIX.
29 de juny Conferenciant: Ferran Gallego
Història del Moviment Obrer, segle XX (fins al 1936).

Final de curs

- 6 de juliol Reunió de la Comissió de Formació Política. Valoració i perspectives.
13 de juliol Festa final de curs.

Valoració i conclusions

Podríem dir que ha estat una experiència positiva el fet de retrobar-nos amb la formació política. I sens dubte que ho ha estat, i molt, especialment per als companys que han assistit amb assiduitat als cursets. I també ha estat positiu des de la perspectiva d'una organització que decideix recuperar aquesta tasca imprescindible, de la mateixa responsabilitat del Comitè Central i dels companys conferenciants.

I aquí hem de fer referència a l'aspecte que sistemàticament ha aparegut amb força al llarg del curs,

el fet de la quasi inassistència dels companys del Comitè Local i dels nostres càrrecs institucionals. I que consti que som conscients que orgànicament no hi estan més obligats que qualsevol altre militant, i també sabem que producte de les seves responsabilitats polítiques de vegades els és difícil atendre altres necessitats polítiques, però potser seria bo que fessin un esforç. Entenem que un cert distanciament del treball concret mitjançant la reflexió política col·lectiva els ajudaria a fer un treball diari més coherent. Això, ho havíem de deixar consignat com un element més de reflexió a tenir en compte. Pretenem haver tret un seguit de conclusions, que segur que són aplicables al conjunt del PSUC. Creiem que, de vegades, de tant repetir les coses sense aprofundir-les, acaben sent paraules, conceptes i idees buides, però, nosaltres, si més no, ens sembla que durant aquests mesos de treball hem redescobert el que ja sabíem:

1. No es pot, de cap de les maneres, fer política sense conèixer i/o aprofundir la història, la del Partit, la de la societat, la del nostre entorn més proper i la del més llunyà.

2. No es té una política, una estratègia, una tàctica, sense aprofundir i incidir sistemàticament, dia a dia, en el context ideològic, cultural, social i polític.

3. Avui, ens ha semblat notar que en el Partit no existeix un sol projecte polític, vist en la seva globalitat. Un projecte polític tot el plural que es vulgui; no és pas el mateix un discurs polític plural que una pluralitat de discursos i això no és pas un joc de paraules.

Definitivament pensem que el Partit hauria de plantejar-se amb molta més contundència la formació política, el debat col·lectiu en tots els òrgans de direcció i portar-lo a la base militant. Hauria de decidir-se a plantejar-se una política de quadres avui inexistent, per la qual cosa s'haurien d'arbitrar els mecanismes oportuns perquè el Comitè Central tingués una veritable Secretaria de Formació Política. No n'hi ha prou amb el voluntarisme del company Torrecillas, ni amb el treball militant d'unes comissions mitjanament efectiu, per endegar definitivament la formació en el si del Partit.

Propostes

Entenem que aquest treball fet ha de tenir com a objectiu mínim el de la consolidació i l'ampliació de la participació del conjunt del Partit el màxim pos-

sible. Per això, serà necessari, a part d'un treball ben fet per la comissió, que la resta dels companys ho assumeixin assistint als cursets que ja ens plantegem pel proper curs 88-89. Es proposa una distribució del curs en tres trimestres: octubre a desembre, gener a març i abril a juny.

Sense voler ésser exhaustius en aquest moment ens plantegem portar a terme pel proper curs els següents temes: insistir en els aspectes històrics i ideològics i també en els aspectes més concrets com són els econòmics o sindicals o bé els documents de partit, o els de política internacional, etc.

Ens proposem ja des d'ara fer dos cursets sobre el bicentenari de la Revolució Francesa i també el 50 aniversari de l'acabament de la Guerra Civil espanyola, en el primer cas perquè és fonamental per entendre la història contemporània i en el segon, perquè estem obligats, com ningú, a ajudar a recuperar la memòria col·lectiva del nostre poble.

Aquests dos cursets haurien d'anar més enllà de les «portes» del partit, fent algun tipus d'acte com conferències, taules rodones, tertúlies, etc., obertes a la ciutat en els locals més escaients.

Quaderns

Núm.1 novembre 1988

L'ordenació territorial de Catalunya

Les propostes d'Iniciativa

Per la unitat de tots els comunistes

Si un exemple val més que mil paraules, com recorda la dita, tenim avui un document que expressa amb força i claredat els anhels més profunds que avui travessen tots els qui, amb independència de la seva militància concreta, continuen lluitant per la quotidiana adaptació i renovació a Catalunya del llegat de Marx, Engels, Gramsci... Nous Horitzons creu que aquesta carta encarna avui, de la millor manera, aquell famós «Què fer?». Per això hem considerat imprescindible publicar-la com una contribució inexcusable al procés de la unitat comunista.

Ramon Espasa
Editor de «Nous Horitzons»

Els sotasignats, dones i homes que ens reclamem de la tradició comunista, organitzats i no organitzats, adrecem el següent document a l'opinió pública, i també a les direccions del PCC i del PSUC, tot plantejant les bases polítiques que, al nostre entendre, poden fer viable el procés de la reunificació d'ambdós partits sota les sigles històriques del comunisme català, les del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

Les grans mobilitzacions populars de la vaga general del 20 de juny i la batalla pel referèndum de l'OTAN marquen, entre d'altres, l'inici del diàleg, de l'acord i de la unitat d'acció política entre el PCC i el PSUC. Aquest procés, amb tots els seus alts i baixos, va portar a constituir el 23 de febrer de 1987 —conjuntament amb d'altres forces polítiques i representants de sectors i moviments socials— Iniciativa per Catalunya. La qual cosa ha permès de bastir corresponsablement un projecte estratègic d'articulació de les esquerres catalanes i fer front a un seguit de conteses electorals mitjançant l'acord programàtic.

Aquest nivell d'acord en el pla polític i la pràctica conjunta assolida al si d'IC, de CCOO i d'altres moviments socials s'ha vist influenciat positivament per un seguit de fenòmens que s'estan produint a escala internacional. La «perestroika» posada en marxa pel PCUS a l'URSS —i que s'estén a la majoria dels països socialistes— no solament representa un pas endavant en l'afirmació de les propostes comunistes, sinó que també relativitza antigues i, de vega-

des, obsoletes discussions ideològiques, plantejant obertament i de manera audaç els principals reptes de la humanitat i la necessitat de trobar noves fórmules per solucionar-los.

Avui, doncs, la unitat és possible i necessària per tal d'enfortir l'opció comunista i fer possible tirar endavant un projecte de transformació de la societat. Cal una reunificació que tanqui el dolorós i costós període de divisió, fruit de la crisi de 1981.

El predomini de les forces partidàries de la reforma sobre l'opció de ruptura amb el règim franquista, tal com propugnava el PSUC, va deixar el Partit en una actitud defensiva i sense capacitat per impulsar alternatives estructurals a la crisi econòmica, cultural i política del capitalisme. La manca d'iniciativa en la lluita ideològica al si de la societat va obrir una profunda crisi d'identitat en el Partit mateix. Crisi que té les seves arrels internes en l'existència de posicions oposades a la necessària renovació dels partits comunistes i de crítiques justes a una pràctica institucionalista i tacticista mancada de força i de contingut social, que s'acompanyava d'un abandó del treball de masses i, per tant, del no enfortiment del Partit mateix en base a aquest treball.

Diferències polítiques, manca de rigor en els plantejaments i la falta d'homogeneïtat en el nucli dirigent van portar a la divisió del PSUC.

En definitiva, des de 1978 es va anar gestant una profunda crisi que interioritzà la vida del PSUC, va aguditzar les seves contradiccions i va desembocar en

una perniciosa dinàmica d'enfrontaments. El resultat va ser la divisió i la dispersió dels comunistes.

Ara les coses han canviat. La pràctica unitària del darrer període ha obert noves expectatives. El PSUC i el PCC es proposen dos objectius bàsics: l'enfortiment d'IC i la unitat dels comunistes. Ningú no podria entendre que passem el temps parlant d'unitat sense portar a la pràctica la voluntat política i els mitjans per culminar el procés a curt termini. Cal organitzar, sota les sigles històriques del PSUC, el partit nacional i de classe que necessiten els treballadors i el poble de Catalunya.

1. El subjecte revolucionari

Els fets proven avui la validesa de la teoria marxista, que posa el model de producció —amb les posicions i els conflictes de classe que comporta— en la base de tot l'ordenament jurídic, polític i moral de la societat. També s'ha repetit fins a la sacietat que aquesta no és, però, una mediació directa i mecànica, sinó indirecta i mai no estretament lineal. Per això mateix, la classe obrera, pel lloc que ocupa en el procés productiu, està reclamada a complir una funció central en la transformació social, com a classe antagonista del capitalisme. Però no s'ha d'oblidar que, en la concepció de Marx, «classe obrera, proletariat» era un concepte polític, no una mera descripció sociològica dels obrers del seu temps. Per tant, afirmava igualment que el proletariat, en la seva accepció política, integra també individus procedents d'altres classes.

L'hegemonia, aquella «funció central», el seu paper revolucionari, no podrà exercir-la la classe obrera si no fa seus els interessos materials i morals de les masses d'avui i si, alhora, no és protagonitzada pel nucli més dinàmic del proletariat en la seva actual composició.

La revolució científico-tècnica ha promogut una profunda evolució en la classe obrera, en la seva composició i estructura. Juntament amb una més gran qualificació i nivell cultural del proletariat industrial clàssic, es produeix una massificació del treball intel·lectual, tècnic i científic, que es converteix progressivament en productor directe de plus-vàlua. La classe obrera s'amplia amb nous sectors d'assalariats els quals, allunyant-se dels centres de poder i de decisió del sistema productiu, entren en un mercat de treball cada dia més precari per conformar una classe articulada de manera complexa i definida —segons el concepte de Gramsci— com el conjunt dels indi-

vidus que viuen de la venda de la seva força de treball, ja sigui aquesta manual, intel·lectual o mixta.

La unitat dels comunistes en un sol Partit és avui imprescindible si volem que aquest Partit representi els interessos del conjunt dels treballadors manuals i intel·lectuals i estableixi el programa, les fases i aliances necessàries perquè la classe obrera conquereixi, en el futur, l'hegemonia política i cultural en la societat catalana.

2. La ideologia comunista del Partit

Compartim l'afirmació marxista que «la història de totes les societats que han existit fins als nostres dies és la història de la lluita de classes» i que «aquesta és el motor dels esdeveniments històrics». Compartim també, com hem dit, que correspon a la classe obrera el paper de subjecte emancipador. Com a Partit comunista aspirem a representar els interessos de la classe treballadora per portar a terme la transformació de la societat en un sentit socialista i acabar amb qualsevol tipus d'exploatació, opressió i alienació.

Una concepció dialèctica del Partit ha d'estar relacionada amb les situacions concretes que es van desenvolupant al llarg de la lluita social. És a dir, la teoria del Partit ha de ser expressió dels moviments històrics necessaris, ha de traduir en la seva tàctica, en la seva organització i en la seva activitat política l'anàlisi dels problemes concrets de la vida nacional en una societat democràtica i desenvolupada de l'Occident capitalista, com és la nostra.

Ens proposem d'unir un Partit que respongui a les actuals condicions històriques, que faci seva la voluntat transformadora que inspira els moviments socials, assumint les seves reivindicacions per ser, pel seu caràcter de classe mateix, partit de la pau, partit de la lluita ecològica i partit d'alliberament de la dona.

Hem après del Manifest Comunista la necessitat que la classe obrera es converteixi en classe nacional i que sigui capaç de dirigir el procés de canvi, tot identificant les seves reivindicacions històriques amb les dels més amplis sectors socials. Per Gramsci sabem que tot procés de transformació és una combinació única i irreplicable. Per tant, plantejem la necessitat d'un Partit nacional, en el sentit de dirigir processos de lluita lligats a les condicions concretes, socials, econòmiques i polítiques del nostre país, que, és evident, no han de ser aliens a processos més amplis de caràcter europeu i mundial.

Un cop realitzada la unitat, amb la participació activa dels comunistes que avui no militen de forma organitzada, el PSUC, el Partit dels Comunistes de Catalunya, ha de ser una gran organització política d'avantguarda i de masses que assumeixi la seva història i miri cap al futur; un partit d'ideologia inequívocament comunista que es reafirma en els principis del marxisme, del leninisme i de totes les aportacions del pensament i de la pràctica revolucionària; un partit capaç d'assimilar allò nou, d'evitar interpretacions dogmàtiques dels seus principis i d'unir la lluita amb el coneixement, per tal que la teoria no es converteixi mai en doctrina immutable, sinó que es desenvolupi com un conjunt d'idees vives i de propostes realment transformadores; un partit nacional i de classe obert a tots els qui lluiten per la pau, per la democràcia, per la transformació socialista de la societat i pel comunisme.

3. El centralisme democràtic

El Partit ha de regir-se en el seu funcionament intern pel centralisme democràtic, d'acord amb el concepte original que Lenin va donar a aquesta fórmula: la màxima llibertat en el debat i la màxima unitat en l'acció. Però els criteris organitzatius del Partit han de respondre a una interpretació evolucionada i d'acord amb el nostre temps de les propostes de Lenin; una interpretació que superi de manera definitiva les deformacions burocràtiques i autoritàries, per aconseguir la participació real i conscient de tots els militants en l'elaboració del programa i el ple desenvolupament de la seva iniciativa en l'acció política.

4. La via democràtica al socialisme

Els treballadors defensem un sistema democràtic perquè les llibertats polítiques i els drets civils són conquestes històriques de valor irrenunciable. Un règim de garanties constitucionals i democràtiques representa, a més, un terreny més favorable per a la lluita per les seves reivindicacions i per la transformació de la societat.

Per raons polítiques, ètiques, culturals i també per raons històriques, la nostra concepció del socialisme correspon a una posició de principi basada en la teoria i la praxis. El socialisme ha d'aportar als homes i dones una llibertat desconeguda fins i tot en les repúbliques burgeses més democràtiques, perquè liquidarà les diferències de cultura, riquesa i poder que sota el capitalisme impedeixen que la democràcia sigui real i efectiva.

No solament afirmem que el règim socialista que propugnem serà democràtic, sinó que volem que el camí per arribar-hi sigui, també, democràtic.

La transformació revolucionària de la societat la concebem com el resultat d'un conjunt de lluites socials i polítiques de masses, que amplii la democràcia i desenvolupi profundes transformacions estructurals. La pràctica comunista, en les condicions concretes del nostre país, ha d'orientar-se cap a l'articulació dels moviments socials, cap a l'orientació del moviment obrer i la seva lluita unitària, cap al reforçament d'Iniciativa per Catalunya, cap a la formació —en definitiva— d'àmplies majories polítiques i socials que conflueixen en una aliança de totes les forces interessades en la transició socialista; es digui Bloc Social de Progrés o Front d'Esquerres. En les nostres circumstàncies històriques, conquerir el poder polític per a la classe obrera és quelcom que no pot fer-se al marge de la lluita electoral, sense que per això sigui suficient la lluita electoral si no està acompanyada d'una constant mobilització de les masses; de forma tal que la revolució política i la transformació social siguin, alhora, una acció de lluita i de govern. Es tracta d'un procés difícil i complex que requereix un partit d'avantguarda i de masses, que sàpiga dirigir de manera no excloent, que tingui una política unitària i sigui capaç de guanyar aliats per a la classe obrera; un partit que encerti a conduir un llarg procés de canvis en la correlació de forces, sabent que el factor decisiu són les masses.

La lluita per l'hegemonia exigeix un partit de masses, és a dir, un partit implantat en els diferents moviments socials; un partit que visqui dins de les masses, que resol o intenta de resoldre els problemes concrets de la gent en tots els àmbits. La qual cosa no està en contradicció amb el seu caràcter d'avantguarda, sinó que situa el concepte partit d'avantguarda en funció de la seva capacitat dirigent.

Avui, com en els temps de Marx, continua sent cert que el trànsit del capitalisme al socialisme comporta un canvi en el caràcter de classe de l'Estat. El que ha canviat són les condicions per aconseguir la correlació de forces necessàries per al pas al socialisme.

Els comunistes de Catalunya ens proposem formar una majoria política i social a l'entorn d'un programa d'esquerres, mitjançant la lluita de masses i electoral dins d'un procés en què les forces del canvi social estiguin capacitades per accedir al govern i realitzar una revolució política i cultural amb el suport i intervenció activa del poble. Aquesta revolució té com a objectius conquerir l'hegemonia per a

la classe obrera i els seus aliats, aplicar un programa de democràcia política, econòmica i social, i avançar cap al socialisme.

Els comunistes estem a favor d'un canvi pacífic de la societat. La revolució política i cultural que propugnem és la lluita per un Estat democràtic que es converteixi en garantia i protecció d'un nou ordre social. La via democràtica i de masses és l'opció dels comunistes catalans, a l'entorn de la qual formularem les nostres propostes tàctiques i estratègiques.

5. Partit nacional i internacionalista

El moviment comunista internacional ha passat per fases d'ascens i de reflux, ha travessat períodes de crisi i estancament i, alhora, ha demostrat una gran capacitat innovadora. Els actuals processos de renovació socialista, i en especial la «perestroika» a l'URSS, signifiquen una revolució en la teoria i en la pràctica. Aquest gran moviment de la praxis no té un àmbit exclusivament soviètic, perquè, al temps que transforma la realitat a l'URSS, influeix poderosament en l'escena mundial.

Pel que fa a les diferències que —en matèria de política internacional— han mantingut el PSUC i el PCC, la «perestroika» i d'altres processos de renovació permeten establir un equilibri entre la crítica marxista i la solidaritat internacionalista com a elements no contradictoris, sinó articulats de forma harmònica en una anàlisi sobre el socialisme real i un projecte polític transformador que avui interessa totes les organitzacions d'esquerres.

El PSUC, partit nacional de la classe obrera, ha estat i continuarà sent un fidel defensor dels drets i llibertats del poble de Catalunya, incloent-hi el dret d'autodeterminació. A partir de la seva independència comparteix amb el PCE un únic projecte revolucionari, expressió de la unitat política de la classe obrera en el conjunt de l'Estat.

Dins del marc de les Comunitats Europees, hem de coordinar l'activitat política dels partits comunistes i articular unes alternatives programàtiques a partir de les quals s'estableixen aliances i compromisos amb les forces d'esquerres. Europa, però, és un continent que va des de l'Atlàntic fins als Urals. I amb aquesta àmplia perspectiva s'ha d'estendre la coordinació amb els partits germans per lluitar per una Europa de pau, de solidaritat i de progrés.

El PSUC fou, des de la seva fundació, i serà en el futur, part integrant del moviment comunista in-

ternacional, que es relaciona en base al respecte de la independència de cada partit i, alhora, en base als principis de solidaritat i internacionalisme que inspiren les relacions dels partits comunistes entre si i d'aquests cap als moviments d'alliberament nacional i les lluites d'emancipació social. Vivim en un món interrelacionat, en el qual els partits comunistes han de desplegar iniciatives coordinades en la lluita per la pau i per un nou ordre econòmic internacional.

Convocatòria del Congrés

Prenent com a base les anteriors propostes és necessari convocar ja un Congrés per unir els comunistes catalans en un sol Partit sota les sigles històriques del PSUC, per complir així amb fets, i no solament amb paraules, els compromisos públics contrets i respondent a una aspiració clarament expressada pels treballadors de Catalunya. És per això que demanem que el PCC i el PSUC convoquin abans de final d'any el Congrés d'unitat.

Aguilera de la Hoz, Gonzalo (Regidor); Alfonso, Jordi (Estudiant); Alos de Monner i Vila, Ramon (Economista); Argemí, Lluís (Professor Universitat); Barba, Lourdes (Mitjans de Comunicació); Blanco, Xavier (Estudiant); Blanes, Jordi (Professor); Blasco, Elsa (Estudiant); Boer, Noel (Professora); Bonifaci Mora, Josep «Boní»; Borrás, Roser (Professora Universitat); Cabrera, Quintín (Cantant); Candel, Miquel (Professor); Candel, Paco (Escriptor); Capella, Daniel (Periodista); Carbonell, Montse (Professor Universitat); Carceller Cendra, Carlos (Metge); Casals, Muriel (Economista); Casaus, José Luis (Empleat de Banca); Castells Pino, Josep Ma. (Comerciant); Cirera, Emili (Estudiant); Comorera, Antonieta; Corral, Chema (Regidor); Crespan, Xavier (Inspector de Treball); Domènech, Antoni (Filòsof); Espresate, Quico (Cineasta); Espuny, Leopoldo (Advocat); Faber Kaiser, Michael (Professor Universitat); Fabian, Rosa (Parlamentària); Falguera, Miquel (Advocat); Fernández García, Pura; Fernández, David (Estudiant); Ferrer, Pep (Professor Universitat); Figuerola, Napoleón «Víctor»; Filella, Lluís (Professor); Folch, Xavier (Editor); Fontana, Josep (Historiador); Franquesa, Ramon (Professor Universitat); García Alonso, Toñi; García Boer, Josep (Professor); García Nieto, Juan (Sociòleg); Gispert Trias, Pancho (Mitjans de Comunicació); González Calvet, Jaume (Advocat); Grau, Elisa (Metge); Hernández, Lluís (Batlle de Sta. Coloma Gr.); Herrero, Eva (Estudiant); Huer-

ga, Florentino (Escriptor); Hunstingford Antigas, Elisabeth (Professora Universitat); Hurtado, Lola (Advocat); Isern, Ma. Teresa (Advocat); Leira, Enric (Advocat); Losada, Juan Carlos (Professor); Lucchetti, Alfred (Actor); Lucchetti, Antoni (Regidor); Lucchetti, Francesc (Actor); Lusa, Guillermo (Professor Universitat); Mañez, Daniel (Informàtic); Martínez Peinado, Xavier (Professor Universitat); Martínez, Justiniano (Trellador de la Const.); Martínez, Remei (Regidora); Martín, Antonio (Advocat); Martín, Ma. Elena (Comerciant); Mascaro, Jaume (Professor Universitat); Mateu, Rosa Ma. (Estudiant); Mellón, Juan Antón (Professor Universitat); Meroño, Pere (Estudiant); Miguelez, Faustino (Professor Universitat); Miro Mora, Jordi (Moviment veïnal); Molas, Dolors (Professora Universitat); Molto Munarriz, Enric (Economista); Montserrat, Antoni (Economista); Noguera, Francesc; Orri, Lluís (Trellador Ajuntament); Orta, Miquel (Empresari); Ortega Ortiz, Josep Ma. (Professor Universitat); Perales, Raimon (Moviment veïnal); Petit, Jordi (Moviment Gay); Petit, Mariona (Professora); Plandiura, Ramon (Advocat); Polo, Higinio (Professor); Prat Guibernau, Joana; Prieto, Albert (Professor Universitat); Puente, Miquel (Estudiant); Raimon (Cantant); Ramos, Esther (Administrativa); Roca Villarroja, Antoni (Moviment veïnal); Salvadores Roure, Lluís Antoni (Advocat); Salvadores Verdasco, Lluís (Advocat); Salvo, Ma. Asunción «Cioni»; Salles, Anna (Professora); Samara, Antoni (Advocat); Sánchez Juliachs, Frederic (Economista); Sánchez Tabares, Ramon (Professor Universitat); Sarraga, Alex (Advocat); Seirach, Jaume (Regidor); Senra, Rafael (Advocat); Serrano Postigo, Javier (Metge); Sole, Ascensió (Advocat); Tejedor, Lluís (Batlle el Prat de Llob.); Torrent, Xavier (Estudiant); Torres, Fernando (Advocat); Vázquez Montalbán, Manuel (Escriptor); Vidal Guzmán (Advocat); Vidal Villa, Josep Ma. (Professor Universitat); Zulveta, Jacinto (Editor).

Adame Coronado, Ildefonso (S.G. CC.OO. Sta. Coloma); Aguera Alcaraz, Francisco (S.G. V. Oriental C.E. Conc.); Alcazar Muñoz, Matías (S. Org. Fed. Metall CC.OO.); Alfaro Tanco, Angel (S.G. Fed. Banca C.E. Conc.); Alonso Pujol, Enric (S. Org. CC.OO. V. Oriental); Becerra Abadía, Alberto (S. Formació CC.OO. Lleida); Bernal Torras, Alex (S.G. Fed. Assegurances CC.OO.); Boix Lluch, Isidor (Federació Metall C.E. Conc.); Camiño Torrado, Manuel (Fed. Transport C.E. Conc.); Cardona Betran, Arturo (S. Org. CC.OO. Garraf); Cardona Cuellar, Manuel (S.G. Fed. Pensionistes CC.OO.); Castellana Aregall, Francesc (S.G. CC.OO. Baix Llobregat); Cervera Pastor,

Josep (S. Org. Fed. Const./Fusta de Conc.); Clemente Compte, Alfredo (S.G. U.S. Barcelona Sec. Conc.); Conte Cazcarro, Alfredo (S.G. Fed. Alimentació C.E. Conc.); Coscubiela Conesa, Joan (Secretariat Conc.); Chacón Giménez, Antonio (S.G. Const./Fusta Inter. Lleida); Donoso Hernández, Luis (S.G. CC.OO. Osuna); Espinosa Morán, Rafael (S. Org. Fed. Hostaleria CC.OO.); Ezcurra Gil, Carlos (S. Org. Fed. Químiques CC.OO.); Faus Abad, Vicenç (S. Org. Fed. Pensionistes CC.OO.); Fernández Romero, Fernando (C.E. CC.OO. Sta. Coloma); Florez Macipe, Lluís (S. Org. Fed. Comerç CC.OO.); Fuentes Ribas, Josep (S. Org. CC.OO. Bages); García Montlleo, Juan (C.E. Federació Sanitat CC.OO.); García Zabal, Javier (S.G. CC.OO. Garrotxa); Gasso Hernández, Francisco (Sec. Tarragonès/CE Fed. Sanitat); Giménez Maluenda, Jordi (S.G. Fed. Estatal Assegurances); Gómez Cano, Aurora (Secretariat Conc.); Gómez Rodríguez, Francisco (S.G. Fed. Hostaleria CC.OO.); González Galván, Esteban (S. Gral. Alt Penedès CC.OO.); González Muntadas, Joaquim (S.G. Fed. Químiques C.E. Conc.); Goya Roset, Salvador (C.E. Unió Barcelona CC.OO.); Infante Pérez, Ambrosio (S.G. Sind. Correus Brna. CC.OO.); Izquierdo del Burgo, Pedro A. (Federació Alimentació CC.OO.); Labrador Tames, Alfons (Secretariat Conc.); Lezcano López, Fernando (S.G. Fed. Ensenyament C.E. Conc.); López Bulla, Josep Lluís (Secretari General Conc.); López Lafuente, Juan (S.A. Sind. Fed. Arts Gràfiques); López Pérez, Salvador (S.G. Sind. Químiques Brna. CC.OO.); López Sánchez, César (Comissió Executiva Conc.); Llopart Ministral, Antonio (S.G. Sind. Espectacle Brna. CC.OO.); Llorens Sanz, Cinta (C.E. Fed. Ad. Pública CC.OO.); Manrique Miranda, Pedro (S.G. Sind. Correus CC.OO.); Martí Llahí, Josep (Secretariat Conc.); Martín Cuesta, Daniel (Comissió Executiva Conc.); Martín de la Calle, Félix (C.E. Fed. Const/Fusta CC.OO.); Martín Gómez, Felisa (S.G. Fed. Sanitat C.E. Conc.); Martín Jiménez, Antonio (Pte. Junta Sin. Correus CC.OO.); Mateu Font, Joan Vicent (C.E. Maquinista); Mestre Arrabal, Lluís (R. Org. Tortosa CC.OO.); Miralles Güell, Alberto (Secretariat Conc.); Molina Moreno, Antonio (Cte. Emp. Maquinista); Molina Moreno, Neus (C.E. F. Sanitat CC.OO.); Montalbán, Francisco (C.E. Fed. Const/Fusta CC.OO.); Montes Pérez, Luisa (S.G. Sind. Sanitat Brna. CC.OO.); Moreno López, Félix (S.A. Sind. Fed. Químiques CC.OO.); Moure Figueras, José Luis (S.A. Sind. Fed. Transport CC.OO.); Navarro Manzano, Maribel (Sec. Fed. Alimentació CC.OO.); Nevado Garzo, Francisco (S.G. CC.OO. Anoia); Noy Serrano, Pau (Secretariat Conc.); Núñez Romy, Arturo (S. Sec. Sind. CC.OO. Sweppes); Olive Ferrer, Javier María (Secretariat Conc.); Olive-

res Torres, Damián (Sec. Fed. Banca CC.OO.); Ortiz Toledano, Manuel (S.G. Sind. Alimentació Brna. CC.OO.); Pacheco Luque, Miguel (S. Org. Fed. Banca CC.OO.); Pallarol Boren, Jesús (S. Org. Fed. Transport CC.OO.); Pascual Bartolomé, Joan F. (S.G. CC.OO. Girona); Pascual Moreno, Antonia (S. Org. Fed. Tèxtil-Pell CC.OO.); Povedano Ruiz, Daniel (S.G. CC.OO. Ripollès); Pozo Arcas, Agustín (S.G. CC.OO. Maresme); Prados Aguilera, Francisco M. (Secretariat CC.OO. Bages); Puerto Otero, Francisco (Comissió Executiva Conc.); Puiggros Esteva, Ramon (S.G. Fed. Tèxtil-Pell C.E. Conc.); Quijada Pérez, Antonio (S.G. Fed. Arts Gràfiques CC.OO.); Rodríguez Molina, Francisco (S.G. CC.OO. Baix Camp); Rosado Sánchez, Simón (S.G. Fed. Metall C.E. Conc.); Rubio de Manuel, José (S.G. CC.OO. La Noguera); Ruiz Paez, Manuel (S.G. CC.OO. La Selva); Ruiz Ramírez, Eusebio (Sec. Fed. Alimentació CC.OO.); Ruiz Santos, Pedro Antonio (S. Forns Brna. CC.OO.); Salgado Gallego, Juan José (S.G. Fed. Comerç CC.OO.); Sánchez Cabrera, Marcelino (Secretariat CC.OO.

l'Hospitalet); Sánchez López, Jerónimo (CE. V. Occidental Sec. Ad. Pública); Sánchez Oller, Tadeo (S.G. Fed. Adm. Pública CC.OO.); Sancho González, Francisco (CE. F. Const./Fusta C.E. Confederal); Santos Fernández, José Angel (S. Org. Girona C.E. Conc.); Saumell Torres, Alberto (Comis. Control i Finances Conc.); Seliva Ponce, Salvador (S.G. CC.OO. Terrassa); Serrano Ruiz, Juan José (C.E. Fed. Const./Fusta CC.OO.); Sirera Torres, Manuel (S. Org. Fed. Arts Gràfiques CC.OO.); Soria Torre, José Ramón (Secretariat Correus); Tapia Rubio, Juan Manuel (S.G. Fed. Transport CC.OO.); Tarrats Maso, Vicenç (S.A. Sind. Barcelona CC.OO.); Toledano Crespín, José (S.G. CC.OO. Garraf); Torrents Llanos, Román (Sec. Sind. CC.OO. Ajuntament Brna.); Torres Díaz, Luis Avelino (S. Org. CC.OO. Maresme); Valdivieso Alvarez, J. Ignacio (Secretariat Conc.); Valldepérez Arnau, Juan (S.G. CC.OO. Terres de l'Ebre); Vallejo Calderón, José Carlos (Sec. Sind. CC.OO. SEAT); Valls Piu-lats, Jaume (S.G. CC.OO. l'Hospitalet); Vives Antunez, Sebastià (Secretariat Conc.).

D'Andorra a Arcalís

Norbert Orobítg i Carné

Essent com era afiliat a la FETE (UGT) des de l'any 1934, em vaig trobar ingressat al PSUC, a Tàrrega, en el mateix temps de la seva creació i vaig ocupar, durant el període de la guerra, fins a la meva incorporació a l'Exèrcit Popular, diferents càrrecs, entre ells el d'alcalde a Tàrrega i fiscal del Tribunal Especial contra el Sabotatge i l'Alta Traïció. A l'exili, i concretament als camps de concentració de Sant Cebrià, vaig ésser membre del Comitè de Cultura del Camp i, a Argelès, cap responsable de la cuina del camp, per indicació del partit. L'any 1941 vaig traslladar-me a Andorra perquè no m'agafés la Gendarmeria, com a agent de la III Internacional, i hi vaig organitzar, juntament amb altres companys, el partit, la Unió Nacional Espanyola i l'Aliança Nacional de Catalunya; organismes que em donaren l'oportunitat de proposar la nostra col·laboració al responsable del pas dels combatents aliats des de França via Espanya, senyor Francesc Viadiu, que fou diputat de l'Esquerra i, en aquell moment, President de la Unió Nacional Espanyola i de l'Aliança Nacional de Catalunya, que va acceptar negociar aquesta proposta. El camarada «Enrique» (nom de guerra), que vingué de França, establí els acords per dur a bon terme la meva iniciativa. Fou un treball important pel prestigi dels nostres camarades encarregats de garantir el trasllat de les colles que passaren durant molt temps i en gran nombre de combatents i també fou una bona font d'ingressos, ja que els diners que cobraven els nostres companys, que pertanyien a l'Agrupació de Guerrillers, passaven a disposició de l'aparell del partit, per cobrir les despeses, principalment de propaganda, que d'Andorra passava a l'interior del país.

Quan es produí l'alliberament de França, Andorra passà una situació molt conflictiva, per la presència de les forces militars franquistes, comandades pel general Moscardó, al llarg de la frontera hispano-andorrana i les unitats de Guerrillers a la frontera franco-andorrana. A les Valls d'Andorra, els exiliats organitzats per la UNE constituïrem un Comitè de Defensa que es proposà resistir la invasió d'Andorra, que fou anunciada, per la possible entrada d'unitats formades de la Guàrdia Civil, que es presentaven com a Guardes del Copríncep Episcopal. Jo vaig

ésser nomenat representant dels Republicans Espanyols al si de la Vegueria Francesa i prop del Veguer M. Barrang. Tinc l'honor de fer constar que, en el moment que entraven, passant per damunt dels acords i de les normes, les unitats de la Guàrdia Civil, jo vaig aconseguir d'aturar l'acció violenta dels homes armats que, intentant parar l'entrada de la força armada espanyola, haurien provocat una matança d'homes de totes dues bandes de les fronteres andorranes, àdhuc la dels habitants d'Andorra. Cal fer constar que la presència de la Guàrdia Civil estava neutralitzada per la presència anterior a la Guàrdia Civil d'un contingent de Gendarmes francesos, que establiren amb els «Guardes del Copríncep Episcopal» unes relacions amistoses i de control de seguretat alternatiu, que garantí, entre altres coses, la presència dels exiliats espanyols al Principat. Passats uns mesos, marxà la Guàrdia Civil. En el moment de la seva entrada, fugiren d'Andorra el 80% dels exiliats residents, i s'hi van quedar el 70% dels comunistes, que continuaren la tasca política, aquesta vegada ajudant els camarades que eren enviats a l'interior i els grups dels anomenats «maquis» que passaven per Andorra. Igual en aquest moment que anteriorment durant l'ocupació nazi de França, jo tinguí la tasca de preparar la documentació, esborrant noms i dades i afegint-hi d'altres, pels companys que el partit feia anar a l'interior del país per organitzar o reforçar l'aparell del partit.

Un bon dia, es presentà a la Vall un anomenat representant de Santiago Carrillo, que va donar l'ordre d'evacuar el total de l'organització cap a França, perquè es considerava que calia reforçar la tasca política allí. Així van desaparèixer la majoria dels grups del partit a pesar de la meva oposició i la d'algun altre, com el mateix Campadabal, que era el SG a Andorra.

Ja a França, el meu treball polític va desenvolupar-se a Perpinyà, on em nomenaren S de Cultura i Masses del Comitè Departamental dels Pirineus Orientals. Més tard vaig passar a ser membre de la Junta del Casal Català de Perpinyà. Durant la meva estada a Perpinyà, juntament amb la meva esposa i els meus fills, va tocar-me continuar la línia de fer actes

en el teatre —coral i varietés— per recollir diners, per ajudar els presos polítics que hi havia a Espanya. Una de les representacions més importants fou la del drama de Francesc Verdal *Dos pobles en el mateix camí*, on feia el primer paper, al Teatre de l'Òpera Municipal, amb l'assistència de les personalitats espanyoles i franceses més importants com Pau Casals, Pompeu Fabra, el general francès Lacalle, el poeta rossellonès Marcel Grandó, el Prefecte i l'Alcalde, com també un públic entusiasta que omplia el teatre i l'exterior. L'obra es va repetir en molts teatres del departament, com a Port Vendres —Banyuls— Ceret, etc... També vaig dirigir i actuar com a rapsode i cantant en un grup de varietés i teatre que vàrem fer moltes viles i ciutats del Rosselló. El grup coral «Per Catalunya» també organitzà cantades i concerts amb el mateix fi de recollir diners per als presos polítics de l'interior de casa nostra.

Al 1949 tornava a Andorra per guanyar-me la vida com a Ràdio Tècnic, ja que durant la meva estada a França vaig aconseguir una beca dels Quakers i aprovar els cursos de Ràdio Tècnic. Tot just arribat a Andorra, ja tornava a fer-me càrrec de la direcció de Perpinyà i n'era el secretari general en Joan Comorera. Al 1950, posava en marxa una Escola Particular de primer i segon ensenyament, que fou a la vegada el cau d'un organisme d'unitat, on hi havia representants de tots els grups polítics que configuràvem el conjunt de forces d'oposició al franquisme. Fou durant el període d'existència de la meva Escola Particular, quan passà per Andorra el que fou secretari general del PSUC, en Joan Comorera, que dominat pel pànic, perquè creia que podia ésser liquidat, com deia ell, intentava passar a Espanya i amb el suport de l'organització poder fer una tasca política eficient. A pesar que el camarada Comorera em féu avisar per mitjà d'en Joan Saspluga, director de l'hotel Mirador, que volia parlar amb mi, jo em vaig negar a tenir la trobada amb ell, molt influenciat per la propaganda des de tots els angles contra la seva persona, tractada de traïdor, espia i divisionista. Curiosament, quan vaig retornar a París, l'any 1956, en Francesc Viadiu, que era propietari de Gràfiques Roman de Barcelona i m'havia imprès un llibret meu de poesies, titulat *Poesia i Visió d'Andorra*, llibret que fou finançat pel meu pare, propietari del Bar Restaurant «La Targarina» de Barcelona i que encara tenia un ròssec important a favor de Gràfiques Roman, en Viadiu, doncs, que em trobà, sorprès, al Bar Restaurant del meu pare, m'explicà, entre altres coses, la seva relació amb en Comorera, durant la seva estada a la Model, quan en Viadiu esperava ésser jutjat. Em parlà de la conducta exemplar d'en Joan Comorera i el res-

pecte i la consideració que li demostraven els companys comunistes empresonats.

Convençut que la meva tasca a Andorra em reduïa les possibilitats, tant professionals com polítiques, m'entrà la idea de retornar a Espanya. Aquesta consideració era condicionada pel propòsit de desenvolupar la nova activitat de pintor que feia 8 anys que anava practicant amb les crítiques favorables de gent com Gonzalo Lindin, Lluís Capdevila i altres. Al 1955, juntament amb el meu germà, ens traslladàrem a Perpinyà, Tolosa i París, acompanyats d'una col·lecció de les meves pintures. A Perpinyà es reuniren a l'entorn de les meves teles i al taller de l'escultor Valiente, el mateix Valiente, el doctor Esteve, conseller de Cultura de l'Ajuntament de Perpinyà, la periodista Salinas i l'historiador i crític d'art en Palau. La seva crítica fou essencialment molt bona, com ho fou la de Jean Cassou, quan vaig exposar les meves teles a la Biblioteca del Museu d'Art Modern de París, on ell era director. Aquest bagatge crític féu que tingués els elements morals suficients per plegar l'Escola Particular, l'any 1956, organitzant-hi una exposició de presentació de teles i obres que tenia en catàleg (pintures, pedres pintades i lloses pintades) i durant l'estiu.

Després de 18 anys

Al mes de setembre, el dia 4 del 1956, juntament amb la Maria, la meva companya, entrava a Espanya per la frontera de la Seu d'Urgell, després de 18 anys d'exili. L'entrada fou voluntària, recolzant-me en una disposició del Govern de Franco que garantia el trasllat dels qui es presentessin a qualsevol lloc fronterer al Tribunal Militar núm. 4 de Capitania General de Barcelona, per incoar expedient que determinés jutjar o deixar en llibertat l'exiliat que desitjava residir en territori espanyol. Des de la Seu d'Urgell, em vaig traslladar, conduït per un Inspector de la Comissaria, al Tribunal núm. 4, que decretà la meva llibertat provisional i va obrir sumari de diligències, que acabaren el febrer del 1957, havent passat 6 mesos sotmès a les presentacions periòdiques al Tribunal núm. 4, que tancà el sumari i sentencià un sobreseïment provisional que em facultà per poder-me buscar treball.

Un cop situats amb la meva família a Santa Maria de Barberà, vaig tenir el primer contacte amb el partit mitjançant en Mossèn Dalmau, que m'entregà diferents exemplars de *Treball* que li havia donat per a mi el company Guillaumon, que havia sigut del Secretariat de l'Aliança Nacional de Catalunya i que residia a Perpinyà.

A Tàrraga, obrí la meua 2a exposició. Paral·lelament, una reunió dels responsables de la vida pública de la ciutat acordaven sabotejar la meua exposició i avisar els possibles compradors que no havien de comprar cap tela meua. A Lleida, on vaig obrir la 3a exposició, es valgueren, els franquistes, de l'articulista de «La Mañana» i membre actiu de la falange en López Pedrol per destruir les possibilitats d'èxit de l'exposició. Per deixar anotada la crònica del meu esforç per fer valorar la meua pintura i guanyar-me la vida fent de pintor, voldria deixar dit que a la 5a exposició, oberta a «La Casa del Llibre» de Barcelona, la policia espanyola va prohibir al Director de la Galeria qualsevol propaganda i l'existència de l'exposició va passar sense crítica ni anuncis. Així fou com va fracassar la intenció d'ocupar un lloc entre els pintors professionals i vaig haver de limitar-me a fer exposicions en el Centre Comarcal i vendre teles des de la meua residència a la «Vil·la Rosa», la torre que habitava a Santa Maria de Barberà. Com hom pot suposar, era una manera com una altra de repressió per la meua actitud intransigent i hostil al franquisme.

Durant l'estiu del 1957 vaig tornar a Andorra per organitzar-hi la meua quarta exposició, amb èxit de visitants i venda, i uns contactes amb companys, entre ells en Silveri Lafiguera, que em va donar propaganda, llavors i més tard a Santa Maria de Barberà, on vaig repartir-la entre els amics que ja em visitaven periòdicament a la torre de Santa Maria de Barberà.

Al començar el curs escolar 1957-58, el mestre nacional de Santa Maria de Barberà em proposà de fer-me càrrec de l'escola, substituint-lo, ja que ell estava compromès (embolicat) amb una vídua de Sabadell, propietària d'una sabateria important. D'acord amb l'Ajuntament del poble, començà el curs amb 32 alumnes, que als pocs mesos passaren a ser 92. L'afluència d'alumnes fou deguda al caràcter i la forma de les meves ensenyances, que eren iguals a les que realitzava, durant la República, en les Escoles de Baro i les de Tàrraga. Encara avui, no m'explico com vaig poder fer de mestre a Santa Maria de Barberà durant dos cursos. Als darrers mesos del curs 1958-59, els consellers més reaccionaris de l'Ajuntament aconseguiren que el mestre titular senyor Peirón es fes càrrec novament de l'escola, cosa que em va obligar a cercar feina i a fer de venedor de llibres a domicili. La meua dedicació fou a Andorra, on vaig trobar un mercat difícil però accessible. Aquesta nova situació, que va començar pràcticament al 1959, va donar-me la possibilitat d'organitzar un grup actiu del PSUC, amb la presència, al 1960, del company

Guillaumon que havia arrendat a Andorra l'hotel Glòria de Sant Julià.

Així doncs, durant la meua estada a Andorra participava en les reunions del Grup del PSUC i de retorn a Catalunya presidia el grup o cèl·lula del PSUC, formada per una colla de camarades de diferents professions, uns que eren antics militants i altres que es feren comunistes pel tracte i el compromís amb mi particularment. El nostre camp d'activitat política fou en el Centre Comarcal Lleidatà. Allí també formaren un organisme d'unitat, on figuraven en Serra Gasulla, l'advocat Bergós, el mestre i propietari de l'Escola Maragall, en Costafreda, en Sala Cornadó, l'arqueòleg Travesset i en Manuel de Pedrolo, a més de contactes perifèrics en determinats moments amb persones responsables. A causa del nostre treball polític al país i que jo en parlava, amb el Guillaumon, quan feia la visita periòdica, per vendre-li llibres a compte del Crèdit Editorial Sans, aquest em proposà d'anar a París i comunicar de viva veu als companys del Comitè Executiu la nostra activitat política, amb els contactes i les relacions que se'n derivaven. Així fou com començaren les anades a París des de l'any 1960. La primera, per no deixar-hi marca al passaport, l'amic Vives, xofer de l'Huguet de Sant Julià i company del grup del PSUC a Andorra, em féu passar a França i em va deixar a l'estació de La Pertus. D'allí a Tolosa, on feia parada a casa del meu cosí germà, l'Andreu Rodamilans, per continuar viatge a París, on m'estava a la residència del company Josep Jové, que em posava el plat a taula i em donava el llit. L'endemà es presentaven els companys López Raimundo, Pere Ardiaca i Josep Sarradell (Roman), membres del Comitè Executiu, per escoltar el meu informe i discutir-lo per fixar normes i marcar actituds, felicitant-me per les meves gestions, que jo deixava al lliure albir dels camarades del CE. Durant els anys 60-61-62-63 i part del 64, tres o quatre vegades l'any o potser algun any dues vegades o quatre, vaig traslladar-me a París evacuant el fardell d'anotacions, que posava en un quadern a Tolosa, durant l'estada a casa del meu cosí Rodamilans. L'estada a París, com he dit anteriorment, anava a càrrec de la família Jové, que feia aquests serveis per a altres companys que li enviava el Comitè Executiu, com Raimon, Rivalta, etc. El cost dels bitllets de ferrocarril me'ls abonava el camarada Sarradell. En algun viatge, em marcaren el passaport, a la duana francesa d'Andorra, ja que camuflava el viatge transportant un rotlló de teles pintades que realment presentava a possibles valedors de la meua pintura, com fou el cas de la presentació del conjunt de teles al pintor Mentor, que les valorà a bastament, sense que

posteriorment fes res per donar-los sortida. En el transcurs d'aquests 5 anys, ultra la Direcció del Grup al Centre Comarcal Lleidatà i del Consell d'Unitat, tenia reunions amb el grup del partit de Sabadell i redactava el butlletí del PSUC, del Vallès, que es presentava amb el nom de *Ressò* en català i *Eco* en castellà, a més de diferents pasquins, que imprimia una multicopista que teníem camuflada a la casa d'un camarada de Sabadell.

El dia 28 d'abril de l'any 1964, la Brigada Social em va detenir al Centre Comarcal Lleidatà amb un gran desplegament d'efectius de la policia, com si es tractés de la detenció d'un alt i important personatge de la política antifranquista. Vertaderament aquest era el criteri de la Brigada Social, d'acord amb els informes dels seus serveis d'investigació. M'explicaré: entre els companys que tenia un contacte personal, hi havia un noi de Sabadell, que ell, al seu torn, estava en relació amb gent responsable del partit i d'altres grups polítics, com l'advocat Francesc Casares. Un dia de la primavera del 1963, a la nit, se'm presentà el company de Sabadell per informar-me que acabava d'assistir a una reunió en una casa de Sabadell, on assistia en Pere Ardiaca, i que aquest li havia donat salutacions per mi. El que no sabia aquest company era que la reunió d'on ell venia havia estat descoberta i àdhuc fotografiats els assistents des d'una finestra del davant de la casa on es realitzà la reunió. (La veracitat de l'existència de les fotografies em fou demostrada durant l'interrogatori per la Brigada Social, quan em van detenir, el 28 d'abril del 1964). Aquest fet comportà la localització de casa meua, ja que el company de Sabadell duia darrera d'ell, des del moment que deixà la reunió, un policia, que, com és natural, arribà a la conclusió que jo estava enllaçat amb en Pere Ardiaca. Quan en Pere Ardiaca fou detingut i jutjat, juntament amb en Gutiérrez Díaz, la policia pensà que jo podia ser el substitut d'Ardiaca i, per això, varen muntar una vigilància, més o menys camuflada, que jo vaig descobrir, i em van obligar a una estratègia d'emboirar el meu treball, presentant, primer als mateixos companys de partit i després a altres amics, el projecte de la formació d'un Partit Progressista Català, elaborant-ne els estatuts i proposant, en contacte directe, el seu Consell Executiu Provisional. Jo esperava l'engrapada en qualsevol moment. A primers d'abril, mentre feia el viatge de venda de llibres a Andorra, m'avisaren, primer en Joan Bosch, Secretari de l'Automòbil Club d'Andorra, que havia tingut la confiança de la meua immediata detenció mitjançant els serveis d'informació de la Vegueria Francesa i del propietari (ometo el nom per ètica ciutadana) d'un ho-

tel d'Andorra la Vella, que era amic dels germans Huertas de la Comissaria de la Seu d'Urgell, que li demanaren que els avisés, quan jo deixés la Vall, ja que hi havia l'ordre de detenció contra la meua persona. Si faig constar aquesta situació no és pas amb la idea de fer creure que jo volia demostrar el meu esperit de sacrifici. És simplement per deixar ben marcat el fet que jo creia tenir en el meu poder les coartades i arguments suficients per sortir bé o el millor possible dels interrogatoris.

Ni jo ho tenia prou ben muntat, ni la Brigada Social prou ben lligat perquè la cosa funcionés, segons els dos punts de vista. Quan vaig arribar a casa, vaig donar l'explicació a la meua companya del que m'havien avisat els dos amics a Andorra i l'endemà em detingueren, com he dit anteriorment, al Centre Comarcal Lleidatà. Després de l'escorcoll a la meua «torre», retornàrem a la Via Laietana, on començà l'interrogatori. Els primers minuts foren normals i sense violència, però es va acabar amb una violència de primer grau, amb cops de puny, de regle de fusta, escopinades, estirades de cabells, xafades de taló als peus, cops amb els dits en punta a l'estómac, puntades a les cames, etc., fins a fer-me caure sense sentits per deixar-me anar a la cel·la i continuar tot seguit... La meua més gran preocupació era demostrar que jo havia actuat sol, sense cap vinculació amb els partits ni amb el PSUC. A causa de les graduals complicacions dels interrogatoris, que no fa al cas detallar (el detall figura en el text de la meua autobiografia), poguí aconseguir ésser reconegut pel metge de la Brigada, a causa del meu estat llastimós enmig d'una crisi cardíaca, producte dels mals tractes i l'existència d'una insuficiència mitral crònica, cosa que a les 52 hores posaren fi als mals tractes, per fer la declaració que fou vàlida en el cos del sumari. Situat a la presó Model i a la 5a galeria, especial per a assassins, grifosos, foguistes, estafadors i polítics, vaig relacionar-me amb companys del PSUC, estudiants i altres. L'endemà m'avisaren per anar «a abogados», on es va presentar en Josep Ma. Benet, que ja fou avisat per Mossèn Cinabre, conservador de la Biblioteca de la Diputació, que va ser avisat per l'Andreu Claret. Allí també hi havia en Solé Barberà, que tenia l'encàrrec de defensar el noi Domingo Ferrer, el qual s'interessà per la meua defensa, i jo li vaig dir que volia ésser defensat per en Josep Ma. Benet, per fer més viable la ficció, que jo no tenia cap relació amb el PSUC, com es deduïa de la meua declaració signada. El 3 de juliol em traslladaren, juntament amb altres companys, a Carabanchel Alt, a la Presó Provincial de Madrid. Allí amb en Sandoval i representants de la CNT, ETA, Socialistes del Front

Nacional d'Alliberament i jo, com a representant del PSUC, constituïrem el Comitè Polític de la Presó, que va fer possible una autèntica solidaritat que va donar com a resultat l'organització de l'ensenyança a l'Escola de la Presó i la sèrie de conferències d'història de l'art, que jo m'encarregava de realitzar. Malauradament, l'ambient de possibilitats que teníem en tots els ordres, es destruï per una vetllada revolutora a la nit de Nadal, que originà una forta repressió als més compromesos (grup exaltat de maoïstes) i altres, així com als companys de la Direcció de Madrid, cosa que va fer que els camarades procedents de Cartagena, València, Figueres, Múrcia, etc. fossin evacuats al seu lloc d'origen. El nombre de presos polítics va passar llavors de 180 a 32, i se'ns va privar de totes les facultats tingudes fins llavors. Quan vàrem passar més de 15 dies poguérem tornar a fer classes i conferències, visites i correspondència. El 20 de febrer es celebrà el meu judici i els dels companys Ferrer, Pujades i Rafel, que van ser tots absolts i sols jo condemnat a 2 anys i 4 mesos i a pagar 25.000 ptes. de multa a pesar d'haver demanat el Fiscal 3 anys per associació il·legal i 3 anys per propaganda il·lícita i 50.000 ptes. de multa. Com jo havia previst, pel contingut de les proves assenyalades en el sumari, el TOP va retirar l'acusació per l'associació il·lícita, 25.000 ptes. de la multa i 6 mesos de la propaganda il·legal. Dos indults de 6 i 6 mesos reduïren la meua pena a 1 any, 4 mesos i 25.000 ptes. de multa i vaig sortir en llibertat condicional de la presó de Carabanchel el dia 19 d'agost del 1965. Cal que digui que l'acolliment entusiasta dels companys m'obligà a tornar a l'activitat política, aquesta vegada al Club d'Amics de les Nacions Unides a Barcelona, per formar un grup del PSUC i un organisme d'Unitat al si del Club, que llavors dirigia el doctor Puigvert i on hi havia al grup d'Unitat en Serra Gassulla, Reventós, Caselles, Rueda, etc. Com que no podia aconseguir un treball estable, ja que la policia marcava els llocs on treballava, com fou Mobles La Fàbrica, Editorial Labor, etc. vaig prendre la determinació de traslladar-me a Andorra. Amb un pasaport aconseguit per la intervenció de l'advocat i llavors gestor Palau, i després d'haver-lo demanat personalment al Cap de la Brigada Social, en Greix, em traslladava, jo i tota la meua família, a Andorra, on començà per mi una fase ben diferent de la meua vida, en l'aspecte professional, si bé en l'activitat política continuà essent dinàmica i responsable.

Per poder editar l'Anuari Guia Turística i Comercial d'Andorra, juntament amb en Josep Mestre, posàrem en marxa l'empresa PAG (Publicitat Andogràfica) que afegí al seu muntatge en el transcurs de la

seua gestió les filials: la llibreria «l'Esquella», «Edicions Mirador del Pirineu», «Promotur», «Imprenta Tobira», «Conserves Reina» i, finalment, «CLAROR», entitat que va posar en circulació la revista CLAROR. Aquest muntatge, segons consta a les memòries anuals de PAG, tenia com a objectiu el «modus vivendi» al moment volgut, per deixar les activitats mercantils i passar-les als nostres fills, el d'en Josep Mestre, Benjamí, i el meu fill Enric.

Durant els anys de l'existència de PAG, vaig ésser detingut dues vegades a la frontera espanyola. La primera, em van fer estar unes hores a la Comissaria de la Seu d'Urgell, sense cap denúncia ni res concret, i la segona em van incomunicar i vaig haver de passar el dia i la nit a la cel·la de la Comissaria. L'endemà uns policies de la Brigada Social em vingueren a buscar i em van traslladar a Barcelona, a la Comissaria de la Via Laietana, on vaig passar la nit als calabossos de la Comissaria. L'endemà vaig ser interrogat pel subcap de la Brigada Social (que va fer-me l'interrogatori quan em van detenir, l'any 1964) i se'm va acusar d'enviar a Espanya llibres de propaganda subversiva. No em fou difícil demostrar que jo no tenia res a veure amb aquell assumpte i em van deixar en llibertat a les 24 hores. En Navales em va donar tota mena d'excuses, però em va demostrar l'animadversió de la policia franquista, que no va voler donar-me la documentació de resident a Andorra o el que s'anomenava «el passí verd», i vaig haver de tenir com a document d'identificació de residència el «passí rosa», que sols utilitzaven els residents d'estada de menys d'un any, mentre que jo hi constava amb una estada de més de 32 anys.

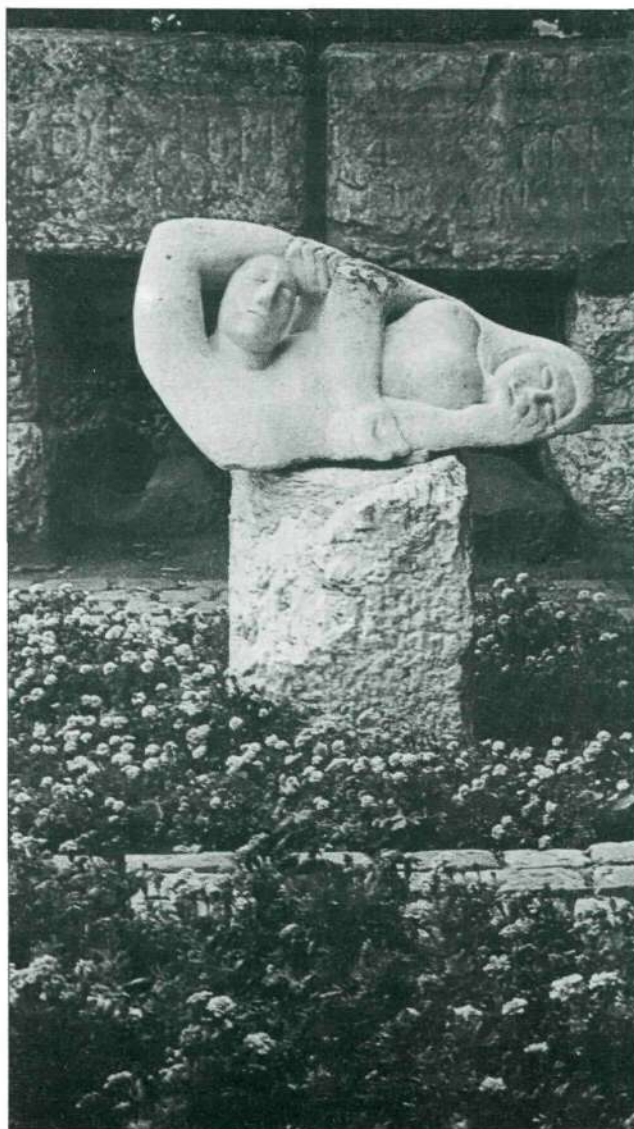
A causa de la marxa del meu soci, en Josep Mestre, i l'obligada liquidació del muntatge aconseguit, em fou necessari retornar al país, coincidint amb la mort del dictador, que va deixar pas en la vida dels pobles ibèrics a la Democràcia l'any 1977, cosa que em va facilitar poder reingressar al Magisteri. Fou a Tàrraga on vàrem instal·lar-nos amb la meua esposa, afectada de càncer, que si bé fou operat al 1972, anava fent la seva tasca destructiva, que va acabar al 25 de setembre del 1978 i em va deixar sol i desamparat. La solidaritat i afecte dels companys, a més del dels meus fills, parents i amics, fou d'una gran ajuda per superar el trauma de la mort de la meua companya, que havia compartit amb mi la llarga lluita per la llibertat i havia sigut el suport i la col·laboració incondicional. Per haver acceptat la Secretaria General del Partit a Tàrraga al mateix moment del retorn, vaig entrar com a representant del PSUC a la Comissió Municipal, constituïda pels representants de

tots els partits i organitzacions sindicals. Al curs 1978-79, ja tornava a fer de mestre, primer a Lleida, després a Sant Martí de Maldà, per acabar a Anglesola i passar a la jubilació.

A les eleccions municipals, vaig presidir la llista del PSUC de Tàrraga i les legislatives posteriors l'Ardiaca va proposar-me com a candidat a senador per la província de Lleida.

Des del 1940, la tasca literària va formar part del meu fer i, espatat en el temps, si bé augmentant el nombre de realitzacions a mesura que avanço en el trágic de la vida, que gradualment va condicionant els meus objectius intel·lectuals i em dóna l'esquema del que he de fer per ésser conseqüent amb les fites més o menys acceptades de bell antuvi. Per aquest plantejament prenc la decisió d'aguantar-me en l'espai artístic-literari, recolzat en el pes específic de l'obra realitzada: 247 pintures; 500 poemes; 6 novel·les; 5 obres de teatre, i molts articles, crítiques i petits treballs literaris, a més de la realització dels 5 volums de l'Anuari Guia Turística i Comercial d'Andorra i els dos anys d'editar la revista CLAROR, plena d'articles de la meua ploma.

Faig constar aquest aspecte de les meves característiques personals perquè hom compregui el decantament cap a posicions concretes, defugint les responsabilitats directament de lluitament polític, per tancar-me en l'espai de la creació intel·lectual, traslladant la meua residència al poble d'Arcalís (Pallars Sobirà), on habito actualment, acompanyat de la meua companya Ma. Teresa, que fa 3 anys va esdevenir la meua esposa i que és l'amiga i la col·laboradora en els projectes i les idees fonamentals.

Cartes

«El PSUC, partit de novel·la»

En l'últim número de «Nous Horitzons» (núm. 109, setembre 88), el company Francesc Roca publica un interessant i suggerent article que, sota el títol «El PSUC: un partit de novel·la», vol ser una aportació i una invitació a l'estudi de la projecció que el partit, com a fenomen viu de la societat catalana d'aquestes dècades, ha tingut en l'àmbit de la creació literària.

Les reflexions i les dades que aporta Francesc Roca tenen, a part del valor d'endinsar-se en un terreny delicat per definició, la virtut de fer-ho des d'una concepció oberta i flexible, quasi despreocupada, en el terreny teòric, fugint del que podia ser la cotilla de la «teoria del reflex» en la seva concepció més marxista. És a dir, fugint de la concepció que el realisme socialista, o algunes de les seves concrecions, defensava en el sentit que la literatura «ha de» reflectir o reproduir una realitat social directa. Citar Stendhal, en comptes de Lukács o Lenin, per referir-se a aquest mirall que és la literatura ens situa en aquesta concepció oberta de què parlava. Perquè la literatura és, efectivament, reflex i mirall, però és moltes coses més i, entre elles, joc, especulació, transformació i deformació creativa de la realitat. I, sobretot, llibertat de percepció subjectiva d'un món extern i llibertat creativa i personal d'aquella percepció.

Les diferents aproximacions que Roca ens proposa (cronològiques, gèneres literaris, caracterització de personatges, autors, etc.) tradueixen, doncs, aquesta globalitat i suggereixen diverses lectures no lineals, defugint la instrumentalització i assumint les contradiccions pròpies d'un fenomen no homogeni. Per imitació, per exaltació o per negació, el terreny de la creació literària s'ha fet ressò dels ideals i de la quotidianitat que el PSUC ha representat i representa encara en el conjunt de la nostra realitat social i política.

Recollint aquest suggeriment obert, em permeto proposar altres dades que modestament puguin contribuir a un estudi d'aquestes característiques:

1) Les biografies i autobiografies tenen un lloc en el camp de la creació literària. Si més no algunes, i pel que ara ens interessa voldria mencionar *El Pre-*

sent vulnerable de Feliu Formosa, diari de l'escriptor corresponent als anys 73-78, on el PSUC és present i vulnerable també. Per la part que ens toca, cal citar igualment l'*Autobiografia de Federico Sánchez*, de l'actual ministre de Cultura. Segur que n'hi ha moltes més que caldria incloure en aquest apartat.

2) En el terreny de la poesia, caldria incloure Rafael Alberti per algunes de les seves *Coplas de Juan Panadero* i altres poemes que fan referència al PSUC. Igualment la col·laboració Brossa-Tàpies que, si ho tinc ben entès, és una contribució al mateix partit, amb «U no és ningú».

3) En el terreny de la narrativa en castellà, i al costat dels ja citats Vázquez Montalbán, García Márquez, etc., cal incloure la novel·la *Señas de identidad* de Juan Goytisolo, on el PSUC apareix amb aquella fórmula franquista «el supuestamente denominado Partido Socialista Unificado de Cataluña».

4) La presència del PSUC té un capítol a part, delicat i polèmic, en el terreny de la crítica literària. Recordo ara la menció que J. Vidal Alcover fa en la introducció al seu estudi *Llorenç Villalonga i la seva obra*, on acusa directament el PSUC d'haver constituït una societat de «socorros mútuos», segons la qual uns determinats crítics potenciarien uns determinats autors, en benefici mutu. Sense entrar ara a considerar l'encert o no de la crítica de Vidal Alcover, el tema és de gran magnitud i apassionant: la relació o no de diversos crítics i investigadors amb el PSUC, determinar si d'aquí es pot concloure o no una parcialitat criticable, la relació també en el camp editorial entre uns crítics vinculats al PSUC (Folch, Comín...) i uns determinats autors suposadament afavorits. La llista seria llarga.

Encara en el terreny de la crítica, i sense que el PSUC sigui ja objecte actiu, crec que és d'interès pel coneixement de la nostra literatura contemporània l'estudi de les crítiques literàries aparegudes amb periodicitat a «Nous Horitzons» en la seva primera època (quan mancaven espais normalitzats per l'exercici d'aquesta crítica) i més tard en el mateix «Treball». Relació, en fi, entre PSUC i literatura va ser la convocatòria única, l'any 81, del Premi «Treball» de narrativa.

Com veiem, l'aportació de Francesc Roca suggereix moltes vies d'aproximació. El tema pot ser un «divertimento», però a la vegada pot ser també un dia objecte d'una aportació modesta i sectorial, però no mancada d'interès, al coneixement de la literatura catalana contemporània.

Txema Castiella

A l'article «El PSUC, un partit de novel·la» hi trobo a faltar *Desitjada Sumatra* de Joan Gomis (Barcelona, El Club dels novel·listes, 1973). És un diàleg entre Salvador, un militant comunista que, a la novel·la, parla en primera persona, i Teresa, una mestra catòlica.

Núria

L'escriptor i periodista Gonçal Castelló explica a l'*Avui* (14.11.88) que té una novel·la titulada *La llarga nit*, que «és la història de la reconstrucció del PC a València i a Madrid». Crec que és inèdita. Ho sabeu?

Empar Vivó

Periodistes de CCOO

El dissabte dia 12 de novembre es va constituir a Barcelona l'Agrupació de Periodistes de Catalunya, que formarà part del futur Sindicat de Comunicació de CCOO.

Aquesta agrupació neix amb l'objectiu d'organitzar els periodistes, defensar la llibertat d'expressió i incrementar els nivells de professionalitat malmesos pels interessos econòmics de les empreses mateixes. En aquest sentit, es vol organitzar els professionals de premsa, ràdio i televisió, «free lance», fotoperiodistes, periodistes dels gabinets de premsa i professors de Ciències de la Informació.

L'assemblea de periodistes denuncia públicament la lentitud de l'expedient obert per l'Ajuntament de Barcelona a diversos membres de la Guàrdia Urbana que van detenir il·legalment el fotoperiodista de La Vanguardia Kim Manresa.

També es denuncia l'alcalde de Lleida, Manuel Oronich, per les pressions fetes contra els professionals de la informació d'aquella ciutat.

Per últim, es va decidir treballar, entre els periodistes, per estendre en profunditat els acords Comissions-UGT per mobilitzar els treballadors contra la política econòmica del Govern.

Barcelona, 14 novembre 1988
Agrupació de Periodistes
de CCOO de Catalunya

El glaç que bull

Walter Benjamin: *Diari de Moscou*. Barcelona, Edicions de la Magrana/Edicions 62, 1987 (pròleg de Gershom Scholem, prefaci de J.F. Yvars).

Entre el 9 de desembre de 1926 i l'1 de febrer de 1927, Walter Benjamin (Berlín 1892, Portbou, Alt Empordà, 1940) va escriure, en tinta violeta primer i negra al final, un diari íntim del seu viatge a Moscou. El xoc, sovint físic (el fred, el gel, les llargues distàncies) entre un dels intel·lectuals alemanys més lúcids i una ciutat immensa i glaçada esdevinguda el major laboratori revolucionari mai vist, dona lloc a unes pàgines d'una densitat poc freqüent. Benjamin viatja a Moscou per motius sentimentals: vol veure Asja Laci, «una letona bolxevic de Riga», directora escènica, a qui havia conegut el 1924 a Capri. Però el viatge també és gairebé un precedent del que més tard se'n dirà «turisme cultural»: Benjamin va a museus, compra llibres il·lustrats i joguines, assisteix sempre que pot a representacions teatrals, sessions de cinema, etc. Hi ha un tercer aspecte, l'estrictament professional, car Benjamin rep l'encàrrec de redactar la veu «Goethe» per a l'Enciclopèdia soviètica. Els resultats del viatge són aparentment durs: ni aconseguix que Asja es torni a enamorar d'ell, ni s'entusiasma davant la nova cultura, ni escriu per a l'Enciclopèdia. Ni resol els seus dubtes sobre el seu possible ingrés al partit comunista. Però, a Moscou, la neu és calenta, l'atmosfera és fascinant, els tramvies, la literatura, el glaç bull.

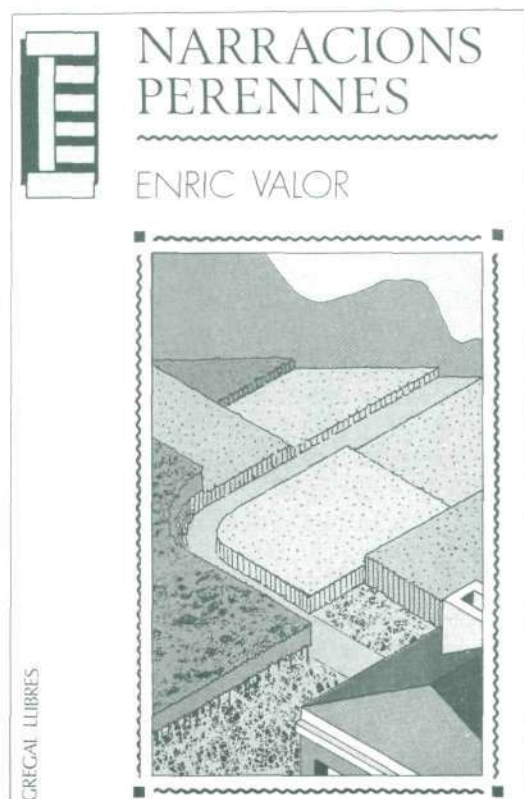
Iris Zaida

Sòlid en dissolució

Enric Valor: *Narracions perennes*. València, Gregal Llibres, 1988 (pròleg de Vicent Escrivà).

Antologia de contes d'Enric Valor, considerat, avui, com el mestre de la narrativa valenciana contemporània. Una manera, doncs, d'aproximació a un autor important, que, nascut a Castelló, a l'Alcoià, el 1911, comença, molt aviat, col·laborant a «*El tio Cuc*» d'Alacant i a *La República de les Lletres* de València, i, entre 1950 i 1958, publicà unes imprescindibles *Rondalles valencianes*. L'antologia de Vicent Escrivà inclou narracions que es poden situar entre un thriller amb un intent d'assassinat-suïcidi titulat «L'experiment de Strolovickz», datat a Elda el 1931, i la minuciosa narració d'un viatge en carro entre Vila Joiosa i Alcoi, «El viatge de Nadal», datat a València el 1962. En un moment en què sembla dominar la cultura-flux, superficial i fugissera, per la seva pròpia estructura productora, la solidesa artística de les pàgines d'Enric Valor i Vives fa impressió.

F.R.

Entre 500 i 1000: 750

Francesc Roca

1. *1238-1988: 750 aniversari*. Generalitat valenciana. València, plaça de l'ajuntament. Octubre 1988-gener 1989.

2. *Equip Crònica*. Cafè del Mercat. València, plaça del mercat. 1988.

3. *Valencians al cine*. IVAECM/Ateneu Mercantil. València, octubre-desembre 1988.

Sortir del Rialto, la nova seu de la Filmoteca (on funcionen cinc cicles simultanis: «Homenatge a Jeanne Moreau», «11 actors valencians», «Realitat i misèria del V Centenari», «Cine soviètic de tots els temps» i «15 anys de cine espanyol»), i veure la gentada que s'hi acosta, fa cua, entra i surt de l'exposició del 750 aniversari és tota una experiència. És diumenge a la tarda, tot és tancat, però l'animació del centre és molt gran. La mostra del 750 aniversari de l'entrada del rei en Jaume I a la ciutat de València ocupa dues construccions metàl·liques lleugeres que ocupen el centre de la Plaça del País Valencià. A mà dreta, venint del costat de l'Ateneu mercantil, hi ha una torre octogonal, com el Micalet, unes passarel·les uneixen els seus dos nivells amb la superfície de la plaça i amb el segon espai de la mostra. A la torre octogonal, una antologia de la plàstica (i, en part, dels textos literaris) produïda al País Valencià: des de restes prehistòriques fins a Renau, Eusebi Sempere i l'Equip Crònica (que exposa la seva darrera producció al model·lic Cafè del Mercat del costat de la Llotja).

Al segon espai, subdividit en tres: una maqueta, feta de nou de la ciutat de València el 1704, basada en l'excel·lent treball cartogràfic de Tomas V. Tosca, un àudio-visual de 30 m i un vídeo múltiple sense fi.

L'àudio-visual és una síntesi històrica del País. Els autors —anònims, però això comença a ser habitual en les exposicions— fan autèntics malabarismes per no animar el foc de la guerra dels símbols. El resultat, però, és un text poc intel·ligible: 1) el Rei Jaume I no se sap de quin reialme fou rei; 2) la cristianització es confon amb la feudalització; 3) l'esclat

del segle XV és degut a la influència italiana; 4) els morescs no van existir; 5) les Germanies tampoc; 6) ni la Generalitat, ni, doncs, la seva eliminació després de la batalla d'Almansa. Als temps moderns, els únics canvis semblen ésser els econòmics. L'únic fet polític és la guerra de 1936, les causes de la qual són fosques. Ni el moviment obrer, ni la «nova cultura». Ara: la misèria i el terror de la postguerra i els feliços 60 estan molt ben presentats. La sobtada reivindicació d'un estatut d'autonomia el 1977 esdevé així incompreensible. Les pancartes són escrites en català, els executadors senten *Al vent* de Raimon en una estranya llengua, ignorada, fins aquest moment, per la veu *en off*, i, a les imatges, els punys enlaire omplen totes les pantalles.

La maleta del CENU

Iris Zaida

Una nova fórmula d'exposició «activa»: la maleta, una mena de contenidor metàl·lic de 80×40×38 cm. Del seu interior surten: 14 plafons de 37'5×70 cm, cartells, adhesius, un llibre, un vídeo. Tot, sobre el CENU, el Consell de l'escola nova unificada que, l'estiu de 1936, per primera (i darrera, per ara) vegada en la història de Catalunya, posà en marxa un pla d'ensenyament global que tenia com a objectiu escolaritzar el conjunt de la població catalana, basant-se en les idees de l'escola única, gratuïta, per a tothom, connectada amb un centre de treball, no allunyada de la natura, de llengua i continguts catalans, sense discriminacions de cap tipus. Totes les escoles (instituts, facultats, centres de recursos, etc.) que ho desitgin poden demanar la maleta del CENU al Centre de Documentació de l'IME de Barcelona (Plaça d'Espanya, 6, 4t., 08014-Barcelona). Tothom que vulgui pot llegir: Enriqueta Fontgueri i Mariano Ribalta: *El CENU. L'ensenyament a Catalunya durant la guerra civil*. Barcelona, Barcanova, 1982, del qual Francesc Imbernen féu una ressenya al núm. 82 de *NOUS HORIZONS* (1983).

NOM DE LES ESCOLES DEL C.E.N.U A BARCELONA

Noms revolucionaris

"Nova Terra"	Passatge Mercader, 13-15
"Octubre"	c/ Rocafort 42
"Mèxic"	c/ Amílcar,
"Claror"	c/ Campoamor, 49
"Amor i Llibertat"	c/ Vilardell, 35
"Llibertat"	c/ Juan de Peguera
"Progrés"	c/ València, 645
"Nova Infància"	c/ Mallorca, 566
"1er. de maig"	c/ Polònia, 19
"Nova Vida"	
"Superació"	c/ Torrijos, 66
"Llibre i Martell"	c/ Baptiste, 9
"Bona llavor"	c/ Torrent de les Flors, 68
"Floreal"	c/ Girona, 66
"Cultura"	Sant Andreu
"Batec"	c/ Leyva, 45-47
"Bellavista"	c/ Varsovia/Telegraf
"Atenea"	c/ Bagur, 10-12

Escriptors i artistes

"Amadeu Vives"	c/ Amadeu Vives, 8-10
"Ausiàs March"	c/ Ausiàs March, 242
"Ramon Muntaner"	c/ Montserrat, 3
"Narcís Oller"	Via Augusta
"Juli Vallmitjana"	Plaça Artós, 3
"Frederic Garcia Lorca"	c/ Avenir, 27
"Leopold Alas"	c/ Olzinelles, 6-8
"Alexandre Casona"	c/ Bonaplata, 60
"Apelles Mestre"	c/ Llobet i Vallosera, 12
"Antoni Gaudí"	Plaça de la Sagrada Família
"Màxim Gorki"	c/ Trafalgar, 50-52
"Miquel de Cervantes"	Carretera de Ribas, 225

Pedagogs

"Bartomeu Cossio"	c/ València, 252
"Alexandre de Tudela"	P. de la Concepció, 4
"Cassià Costal"	c/ Calabria, 129
"Francesc Ferrer i Guàrdia"	c/ Bailén, 60

Noms geogràfics

"Atenes"	c/ Sagunt, 92
"La Verneda"	Camí de la Verneda, 214
"Canigó"	Duran i Bas, 7
"Astúries"	c/ Mallorca, 234
"Catalunya"	Travessera. 117
"Barcelona"	c/ Consell de Cent, 214
"Els Llorers"	c/ Aragó, 121
"Montseny"	c/ Roser, 294
"Les Camèlies"	c/ Boqueria, 10
"Ginesta"	Recs i Forces de l'Ebre (Exposició)
"Montjuïc"	
"Sortidor"	c/ Blasco de Garay, 58

Filòsofs i científics

"Aristòtil"	Passeig de la Bonanova, 7
"J.J. Rousseau"	c/ Delter, 10-12
"Narcís Monturiol"	c/ Voltaire, 14
"Antoni de Gimbernat"	c/ Pere IV, 370
"F. Flos i Calcat"	c/ Bonavista, 82
"Comas i Solà"	c/ Sant Pau, 83
"Arnau de Vilanova"	Verdum

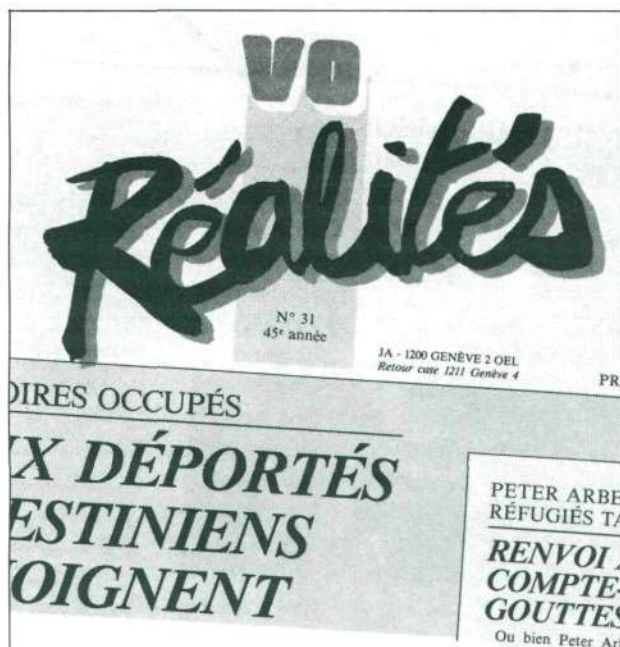
Polítics

"Pi i Margall"	c/ Joan de Castelli
"Emili Castelar"	c/ Mercader, 32
"Anselm Lorenzo"	c/ Llúria, 38
"Lina Òdena"	c/ Provença, 283
"Elisenda de Montcada"	Avda. Reina Elisenda, 27
"Pau Clarís"	c/ Clarís, 90

Obres literàries

"Mar i Cel"	c/ Tormenta, 7
"Mireia"	c/ Buigas, 10
"Terra Baixa"	c/ Joan Gamper, 7. Les Corts.

Revistes

schaftsreimu Rom, 1988.

Aufklärung von den Interessenvertretungen der Beschuldigten, den Gewerkschaften, zukommen zu lassen.

VORWÄRTS

Organ der Partei der Arbeit der Schweiz

Redaktionskollektiv: Walter Angst (WA) Zürich, Herat Bachmann (HeB) Basel, Helen Brügger (hb) Genf, René Lechleiter (rl) Zürich, Peter Leuenberger (PL), Bern. Ständige Mitarbeiter: Ruedi Bantle, Karl Odermatt, Heiri Strub, Mischa Schwow, Jean Villain.

Adressen: Redaktion Vorwärts Zürich, Rotwandstrasse 65, Postfach 780, 8026 Zürich, Telefon (01) 241 66 77, Telefax (01) 242 08 58; Redaktion Vorwärts Genf, Rue du Pré-Jérôme 4-6, Postfach 365, 1211 Genève 4, Telefon (022) 20 04 02, Telefax VO-Réalités (022) 20 05 87; Redaktion Vorwärts Basel, Postfach 515, 4005 Basel. Redaktion Vorwärts Bern, Postfach 2049, 3001 Bern, Telefon (031) 25 47 00.

Administration: Abonnemente, Adressänderungen und Inserate: Postfach 2049, 3001 Bern, Telefon (031) 25 47 00 (Montag- bis Freitagvormittag).

Política ed Economia (Roma), 10/88

S. George: *Debiti del Terzo mondo: il rimborso creativo*. R: *La lunga coerenza di Claudio Napoleoni*. M. Merlini: *Economia al verde*. C. Leiperet: *Sfruttatori e sfruttati contra la natura*. J.O'Connor: *L'ecomarxismo*. M. Bresso: *Le tasse ambientali*. S. Ginebri: *Produrre innovazione*. M. Massori: *Il socialismo di Schumpeter*. J.A. Schumpeter: *Dal capitalismo al socialismo*. E. Pugliese: *Il miraggio del lavoro informale*. M. Bihari: *Burocrati prigionieri del potere*. R. Catanzaro: *La mafia come impresa*.

Réalités (Genève), 45 année, núm. 27

S. Giumelli: *La démocratie en marche/Perestroïka*. A. Ramber: *Caisses de pensions, dans quelle direction?* J.C. Larpin: *Crise du logement. Le Partit du Travail lance une initiative*.

Vorwärts (Zürich), 44 Jahrgang, núm. 28/29

R: *Kampf gegen Sandaz-Projekt and der Krim*. J. Spielmann: *Hoffnung and Frieden*. R: *Grossdemonstration der Zürcher Pöster*. J. Villain: *«Glasnost» Konkret*. K. Odermatt: *Armut ist kein Sozialismus*. M. Wibich: *Van Gogh*.

Il lavoratore (Lugano), a. 44, núm. 30/31

E: *Spiragli di pare*. T: *I figli della televisione*. Faust: *Il primo governo mondiale*. G. Rossini: *Festival internazionale del film, Locarno, 1988*.

Diskussion (Zürich), 3

R. Gurny, E. Zumbüll: *Kulturrevolution von oben?*

Saó (València), XIII, núm. 111

A. Beltran: *Set i mig: un amarg spectacle*. Enquesta: *L'estat de la nació*. V. Rosetal: *Música: més que bandes*. V. Cardona: *Un 9 d'octubre episcopal i regi*.

Buris-ana (Burriana), XXI, núm. 171

T. Esteve: *El Club Rotary*. I. Pasqual: *El somni americana*. J.C. Barres: *L'equilibri dinàmic*.

Catalan review (New Haren), II, núm. 1

M. Duran: *Ramon Xirau: from poetry to metaphysics*. G. Edo: *Erotisme i temps a «Salvatge cor» de Carles Riba*. J.J. Gilabert: *Idària, Idària: from utopian dreams to anarchist reality*. L. Litvak: *The birth of the idea of pan-latinism in Catalonia*. D.J. Viera: *The sermons of Vicenç Ferrer*.

De l'art que no belluga

Francesc Rodon

Estem vivint temps ben absurds i estic convençut que no dic res de nou amb aquesta rotunda afirmació. Es podria ara iniciar una llarga tirallonga esmentant fets i més fets, situacions i, fins i tot, esdeveniments per posar en relleu alguns d'ells, però en aquesta ocasió vull centrar-me en el món de l'art o, millor dit, en el terreny de les arts plàstiques. Naturalment, em refereixo a la política artística que duen a terme les nostres institucions públiques. La d'altres, en aquest moment no interessa. Cadascú, els seus diners, se'ls juga com vol. I no serveixen de res les contínues queixes que s'han aixecat ja fa temps denunciant aquest fet. Tots, d'una banda i de l'altra, es fan els sords. Cop de fer-ho i cop de tornar-hi. Hi ha qui ens ha titllat recentment de provincians i de mirar-nos el melic. Fins a cert punt, a part d'un bon raig d'exageració, jo diria que no van totalment desencaminades les opinions que ens arribaven de Madrid, procedents, però, aquesta vegada de París. Per descomptat, una gran part de responsabilitat recau en les institucions que menen una absurda i ridícula política artística, més deleroses d'una incoherent espectacularitat i d'un desassenyat afany de cridar l'atenció, buscant sempre el tampatantam i no canalitzar una tasca rigorosa i congruent. Hi ha, per exemple, una gran quantitat d'exposicions, però moltes vegades, molt soroll de platerets i poca vianda, com diuen a la Segarra. Gairebé sempre són els mateixos noms. Però a més, són uns noms inamovibles que són passejats per tots els punts cardinals i moltes vegades més enllà de les nostres fronteres. Sense cap risc i jugant sempre sobre segur. Però una altra vegada s'aposta per un favoritisme injustificat i altres noms i altres obres queden en tot moment fora de circulació. Em sembla molt bé que es donin oportunitats a gent jove, quasi sempre amb una obra de molt poc gruix i sense tenir gens clar el futur i la trajectòria que empenirà aquell que s'hi juga fort. Aquí sí que hi veig el provincialisme i el mirar curt. Ve a ser com aquell «gurú» que ens presentava mes rere mes un segur «geni» de la plàstica catalana. Potser

seria massa cruel passar revista a tants i tants noms que aparegueren en aquella revista i adonar-nos que avui no se'n canta ni gall ni gallina de molts d'ells. «Sic transit gloria mundi», ens deia el clàssic...

No obstant jo volia parlar d'un altre aspecte d'aquesta política que duen a terme els manaires de les exposicions que organitzen a favor d'uns noms determinats. El món de la pintura catalana des dels anys cinquanta fins avui —per posar unes dates—, és prou ric i variat per acontentar tots els gustos. I amb prou cos l'obra de molts dels noms que formen aquest esplèndid panorama de la pintura contemporània per a ser apreciat, exposat i estudiat. Nogensmenys, hi ha tota una sèrie de noms amb una obra prou valuosa i contrastada que són contínuament exclosos i descartats d'una manera absoluta. En cap ocasió se'ls ha cridat a participar en les diverses mostres d'un art català d'avui. I estic pensant en set o vuit noms que honorarien qualsevol panorama artístic de qualsevol país. I en expressar aquesta quantitat, penso en els primers noms que em vénen a la memòria, però segur que n'existeixen molts més. Per aquesta raó no goso citar cap nom, ja que estic convençut que n'oblidaria el mateix nombre.

És, doncs, veritablement injust aquest dirigisme o, millor dit, aquest favoritisme que porten a terme les nostres més altes institucions. D'altra banda, cal també remarcar l'atenció que en altres llocs, allunyats de la força i el poder centralista barceloní, dediquen a aquests noms tothora oblidats, i no sempre inconscientment. Però, és clar, aquestes mostres i aquesta atenció no obtenen cap ressonància en la premsa i en cap altre mitjà de comunicació.

I ara se m'acut pensar quina política d'adquisicions portarà a terme el nou —per fi!— Museu d'Art Contemporani. Tindrà en compte l'inamovible escalafó que fins ara alguns «comissaris polítics» han anat confeccionant amb els mateixos noms de sempre? D'aquí a un temps, ja en parlarem.

John Huston

Així com una vegada em preguntava quina pot ser la diferència que va d'un *autoret* a un *autoràs*, avui parlaré, per contra, de quan un *autoràs* és tan palès que no cal ni plantejar-s'ho. El dubte ens pot assaltar quan parlem de mitjanies, però mai quan un autor destaca amb llum pròpia per sobre el firmament.

I a l'hora de fer la història del cinema —tantes se n'han fetes ja i tantes se'n faran— caldrà posar sempre Huston entre els grans i indiscutibles creadors.

Encara que només em quedés amb les darreres pel·lícules que he vist d'ell, ja n'hi hauria prou per treure's el barret: *Freud*, *The Misfits* i *The Deads*. Qui en dóna més?

Precisament va ser veient *El festí de Babette* que he recordat *The Deads* i m'ha donat peu per aquest article. Qui és Gabriel Axel? No ho sé, però semblaria deixeble o hereu a l'ombra de *The Deads*.

Ambdues pel·lícules s'assemblen extraordinàriament en continent i contingut. Ambdues es basen en sengles relats curts d'escriptors famosos (Joyce i Isak Danisen), uns relats que no dubto que queden millorats i emfasitzats i que llurs autors, des de la

tomba corresponent, deuen aplaudir fins a rebentar-se, si és que algú pot aplaudir des de la tomba.

Tant a *The Deads* com a *El festí de Babette* es donen les característiques de «frescos humans», amb la grandesa i les misèries dels gestos casolans, mesurats i quasi imperceptibles, d'uns personatges units amb motiu d'una celebració.

Aquestes dues pel·lícules ens diuen, mitjançant un temps estàtic, a través d'unes vides pràcticament complides, d'un *modus operandi* plàcid, avorrit, que els temporals i les batalles no estan, en absolut, absents. Que la batalla és allò que es porta endintre, i que l'èxit o el fracàs d'unes vides és sempre allò que penja d'un fil. D'un fil que es trenca només amb la mort.

Huston, conscient d'estar al final dels seus dies, preveient la proximitat d'aquesta mort, d'aquesta trencada definitiva del fil, va voler complir un somni de joventut i va fer *The Deads* amb el patetisme i la força que dóna la consciència del fi, de l'entrada al regne de les tenebres definitives. Mitjançant el seu rodatge enèrgic, Huston ens va deixar dit que, encara que moribund, estava viu.

Josefa Contijoch

Guillem-Jordi Graells

Personatges:

ANDREU
BOIX DE LES CASES
CARLES RANERA
CARMELA
CARMINA
FERRAN BARNÉS
GURU
JAUME
JÚLIA
LLUÍS
MANEL
MARUJA
MERCÉ
SOR JULITA
TÈCNIC
UIXER
VAJOCA, ALFRED
VALLHONESTA, ARCAD
VAQUER, AMADEU
VASSALL, ALEXANDRE
VILASACRA, ADRIÀ
VÍMETS, ARNAU
VOLANDERA, ARTUR

L'espai escènic representa una gran sala de pas i d'ús múltiple a l'empresa Titànic, S.A. L'arquitecte-interiorista ha disposat els elements de manera que no s'acaba de saber si estem a una oficina o a un bar, en qualsevol cas de la més actual modernor. La filosofia del lloc tendria a fondre les barreres entre treball i oci. Per tant, els usuaris de l'espai poden pensar que prenen copes quan treballen i que treballen quan prenen copes. Sis entrades, tres a cada banda, una que dona al vestíbul i el carrer, i la resta als despatxos i altres dependències de l'empresa. Una gran rampa condueix a una sala d'actes. Dues barres-llocs de treball, amb terminals de l'ordinador central. En un dels murs, pantalles de televisió. Els materials i el cromatisme, força cridaners, d'un disseny destarotat. És un espai incòmode i perillós, però que volem fer-hi.

Primera part

1

Entra Carmina, vestida de negre i somicant. Se'n va cap a la seva barra, posa en marxa el contestador automàtic i recull els missatges. Mentrestant, es moca i plora.

CONTESTADOR: Escolteu, sóc en Tallada. Que no puc venir a l'enterrament, per un problema de combinació d'avions. Em sap molt greu i us acompanyo en el sentiment. Ja trucaré. (Xiu!) Els comunico, en nom del governador civil, que no podrà assistir a les exèquies perquè té una reunió a Madrid. En representació, enviarà el seu secretari. (Xiu!) Eduard, què has fet, hòstia! No m'ho puc creure. No serà una broma de les reves, oi? Ens has ben forut, cabró. I el campionat d'squash, què? Bé, adéu, que prou pena deus tenir. Ah, i descansa en pau, eh? (Xiu!) Us parla Carrion, de Banca Catalana. Tot i els cristos moments que travesseu, voldria recordar-vos que heu de decidir alguna cosa sobre el crèdit-pont que venç aquesta setmana. Truqueu-me. (Al cap d'uns missatges entren Andreu i Jaume del carrer, també de negre, inclosos les ulleres.)

ANDREU: (A Carmina.) Alguna novetat, Carmina?

CARMINA: No, molts pèsams i les bestieses de sempre.

JAUME: Au, va, dona, no ploris més.

CARMINA: És que és horrorós, horrorós.

ANDREU: Sí, però ens haurem d'anar fent a la idea.

CARMINA: No semblava un jefe, l'Eduard, era collonut. L'altre dia, abans de marxar, encara em va fer pessigolles. Sabia que no les aguantó.

JAUME: Segons qui te les faci.

ANDREU: No comenceu! Què us ha semblat la cerimònia? Ha quedar bé, oi?

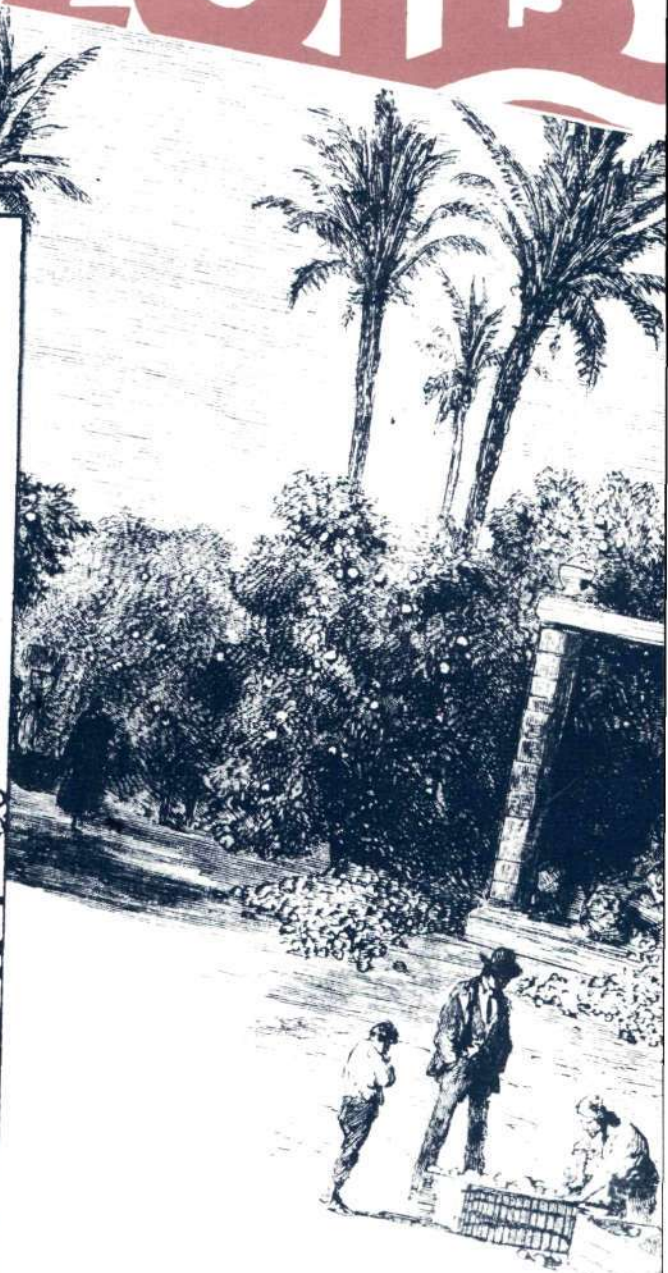
CARMINA: A mi això de les incineracions, em fa molta angúnia.

JAUME: Per què? Quan et cremen, ja ets ben mort. És la solució més higiènica. Els cementiris sí que són fastigosos.

CARMINA: Ai, no diguis... Això que et cremen, em fa venir esgarrifances.

ANDREU: L'Eduard ho volia així i calia respectar la voluntat de l'estimat Conseller-Delegat de Titànic, S.A. Faig conya, perquè estic ben forut.

nous horitzons

Editorials: DEL 20 DE JUNY AL 14 DE DESEMBRE • La UGT FA CENT ANYS • Francesc Artal: DEMOCRÀCIA, SALARIS I INFLACIÓ • Joan Brossa: SILENCI • Enric Oltra: LA GESTIÓ DELS SERVEIS • Robert Blasco: EL NEN I L'AIGUA BRUTA • Salvador Milà: DE LA PERPLEXITAT A LA RECERCA • Josep Lluís Atienza: NOVES FICCIONS: «EL TORERO DEL TERCER TERÇ» • Document: MANIFEST DELS 200 • Norbert Orobítg: D'ANDORRA A ARCALÍS • Iris Zaida: LA MALETA DEL C.E.N.U.

Preu: 325 pres.